

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુક

ત્રણદરવાજા.

અમદાવાદ.

ધી રાજનગર ટાઇપ ફાઉન્ડરી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ.

આવૃતી ત્રીજી. પ્રત ૩૦૦૦.

સંવત ૧૯૬૨. સને ૧૯૦૬.

કીંમત. ૦-૪-૦

ઓખા હરણ.

શ્રીગણેશાયનમઃ

શ્રી ગણપતીનિ પ્રાર્થના—રાગ આશાવરી.

કએ નામ મુજને સાંભરયું, શ્રી ગૌરી પુત્ર ગણેશ, પાર્વતીના અંગથ ઉપન્યો, તાત તણો ઉપદેશ. ૧ માતા જેની પારવતિને પીતા શંકર દેવ; નવખંડમાં જેની સ્થાપના, કરે જુગ સુતાળ સેવ. ૨ સીંદુરે શણગાર સજ્યાને, કંઠે પુષ્પના હાર; આયુદ્ધ ફરશા કર ધરીને, હણ્યા અસુર અપાર. ૩ પહેલા કરમાં જળકમંડળ, બીજે મોદીક આહાર; ત્રિજા કરમાં ફરશી શોહીએ, ચોથે ૮ જપ માળ. ૪ ચાલો સૈયરો દેવ જોઇએ, પુજીએ ગણપતીરાય; મોટા લીજેરે નાહિકલાડુ, લાગીયે શંભુસુતને પાય. ૫ એવા દેવ સાચા મુનિ વાચા, પુરે મનની આશ; બેઉ કરજોડી કહેજન વૈષ્નવ, દાસ તણોજે દાસ. ૬

શ્રી અંબાજીના પ્રાર્થના કડવું ૧ લું

આદ્યશકિત મા અંબા પ્રગટયાં, જ્યાં પવન નહીં પાણી; સુરીનર મુનીજન સર્વ કળાણો, તું કોણે ન કળાણી. ૧ તારૂ વર્ણન કેઇપેર કરીએ, જો મુખ રશના એક; સહસ્રફેણા શેષનાગને, મા તોયે ના પામ્યો શેખ. ૨ જુવાં જુવાં રૂપ ધરે જુક્તઅંબા, રહિ નવ ખંડે વ્યાપી; મહા મોટા જડ મુઢહતામા, તેમની દુરગત કાપી. ૩ ભક્તિભાવ કરી, ચરણલાગુ; મા આદ્યશક્તિજાણી; તેમને સહાય, કરવા તું સમરથ, નગર કોટની રાણિ ૪ તું તારા ત્રિપુરાને તોતળા, નવલ કેશ રંગરાતિ; બીજી શોભા શા મુખે કહીયે, રચના બની બહુ ભરી. ૫ હંસાવતીને બગલોમુખી, વહાણવટી તું માય; ભીડ પડે તમને સંભારૂ, કરજ્યો અમારી સહાય. ૬ સા શેવકજન તારી વીનતી કરે, ઉગારજો અંબે માય, બ્રહ્માઆંવા પાઠ કરે, વીરનુ વાંસળી વાય. ૭ શીવજી આવીડાકવગાડ, નારદજી ગુણ ગાય, અબીલગુલાલતણા હોય ઓચ્છવ, મરદંગના ઝમઝકાર ૮ સીંહાસન બેઠા જુક્તઅંબા, અમ્રતદ્રસ્ટે જોતી, સોળે સણગાર તેં સજ્યા મા, નાકે નીરમળ મોતી, ૯ ખીરખાંડ ઘ્રૃત મધ શર્કરા, આરોગો જુગ માય; અગર કપુરતારી કરૂં આરતિ, શેવકજનશીર નામી. ૧૦ તુ બ્રહ્માણી તુ રૂદ્રાણી તુ દેવાધીદેવ, શર્વ વીશ્વમાં તું છે માતા, કરૂ તમારી શેવ ૧૧ માતા શરણ થયા પ્રતિપાવન, પહોંતિ મનની આશ; કુશળક્ષેમ રાખજેઅંબામાસર્વ, એમ કહે ત્રિપુરાદાસરે ૧૨

ઓખાહરણ રાગ કેદારો કડવું ૨ જું.

હુંતો શ્રી પુરષોત્તમ શીર નામું, હુંતો સકળ પદારથ પામું; વામુ વારે દુઃખ સકળ કળી વર તણારે, રાગ ઢાળ.

દુઃખ સકળ વામું કવીવરનાં; સુણતાં પ્રાશ્ચીત જાય;

સાંભળે; મહા રોગ થકી મુકાય. ૧ તાંવ તરીયો એકાંતરીયો; નચઢે તેની કાય. ભુતનો ભણકારો તેને, ન આવે સપના માંય ૨ પરિક્ષિત પુછે કહે ઓખા મહીમાય; કોણ રીતે થયો ઓખા, અણીરૂધનો વિવાહ. ૩ નવ સુતાને, કહાવતા જે દસસ્કંધ; હવે દશરની કહ કથા, જેમ ઉપજે આ. ણંદ, ૪ હરીએ વ્રદાવનમા લાલા કીધા, વાયો મધુરો વસ;પ્રથમ મારી પુત; નાને, પછી પછડાયો કંસ. ૫ પછી પધારયા દ્વારિકામાં, પરણ્યા બહુ રાણી- સોળ સહસ્ત્ર શત આગળી, તેમાં અષ્ટ કરી પટરાણી. ૬ તેમાં વડાં જે રૂક્ષમ ણી; પ્રદયુમન તેના તન; પ્રદયુમનના આણીરૂદ્ધ કહીયે, પમ કથા પાવન ૭ આદ્યસહ્. ૫ શ્રષ્ટી કરતા, મરીચી જેના તન; મરીચીના સુત કશ્યપ કહીયે, હરે ણકશ્ય રાજ . ન ૮ ... તેને વહાલા શ્રી ગોપાળ; પ્રહ્લાદ નો સુત વીરોચન, બળીરાય તેનો તન. ૯ બળિતણો સુત બાણાસુર, જેનું ગ હારૂદ્ર ચરણે મન; એક સમે ગુરૂ શુક્ર આવ્યા, બાણ લાગ્યો પાય. ૧૦ અહો ગુરૂજી અહો ગુરૂજી; કહોને તપ મહીમાય; શુક્ર વાણી બોલીયા, તું સાંભળને રાજન. ૧૧ ત્રણ લોકમાં ભોળા શંભુ, આપશે વરદાન; મધુ વનમાં જઇ તપ કરો, આરાધો શીવ ભગવાનરે. ૧૨.

રાગ મારૂ કડવું ૩જું.

રાય તપ કરવાને જાયરે, એ તો આવ્યો મધુવનમાંયરે; કીધું કીધું મુરાળ સ્નાનરે, ધરીયુ શીવજી કેરૂ ધ્યાનરે. ૧ રાય બેઠો છે આસનવાળીરે, કર જમણા માં જપ માળીરે; મારા બોલ્યા સુણિએ કાનરે, તોયે આરાધે શીવ ભગવાનરે. ૨ રૂધીરમાસ સુકાઇને ગયુંરે, શરીર સુકા કાષ્ટવત થયુંરે; મહા તપીયો કેમ નવ બોલેરે. એના તપથી ત્રીભોવન ડોલેરે. ૩ વળતી બોલીયા શંકર રાયરે, તમે સાંભળો ઉમીયાયરે; એક અસુર મહાતપ સાધેરે, મારૂ ધ્યાન ધરીનેઆરાધેરે. ૪ કોણ કહીયે જેનો બાપરે, તે તો માંડી બેઠો મહા જાપરે; તમે કહોતો એને વરદાન આપુંરે, કહોતો પુત્ર કરીને થાપુંરે ૫ વળતાં બોલ્યાં રૂદ્રાણિરે; મારી વાત સુણો સુળપાણીરે; દુધ પાઇને ઉછેરીયે સાપરે, આગળ ઉપજાવે સંતાપરે. ૬ ભેદ ભસ્માંગદનો લહયોરે, વરદાન પામીને પ્રુંડળ થયોરે; વરદાન રાવણને તમે આપ્યારે, તેણે જાનકીનાથ સંતાપ્યારે. ૭ તેણે સાધુ ઘણા સંતાપ્યારે, માટે શીખામણ દિજેરે; ભેળા રૂડુ ગમે ને કીજેરે, વળતા બોલ્યા શીવ રાયરે. તમે સાંભળો ઉમીયાયરે, ૮ સેવા કરી ચઢાવે જળરે; તેની કાયા કરૂ નિર્મળરે, શેવા કરી ચઢાવે સુગંધરે. તેની બુદ્ધિ કરૂ ધન ધનરે, ૯ જે કોઇ ચઢાવે બીલીપત્રરે; તેને ધરાવું સોનાનું છત્રરે, સેવાકરી વગાડે ગાલરે. ૧૦ ... ચાલરે; નારીપાનીયે બુદ્ધિ તમારીરે આપતાં ન રાખીએ વી... નાથ કેવાઉરે ૧૧ હવે કપટી કેમ થાઉરે, એવું કહીને ચરા

હવા ભોળાનાથરે, મુકયો બાણાસુર સીર હાથરે, તું તો જાય બાણાસુરરાયરે૧ તને વરદાન આપે શીવરાયરે, હુ તો જાગુ છુ મહારાજરે, ૧૩ આપો શોણીત પુરનુ રાજરે; શીવ માગુ છું વારંવાર. ૧૪ મુને આપો કર હજારરે. શીવ અમર કરોને મારી કાયર; ઘેલા અમરતો નથી સ્વર્ગના દેવતાયરે. ૧૫

રાગ આશાવરી—કડવું ૪ થું.

વરદાન પામી વળીયો બાણાસુર, શોણીતપુરમાં જાય; વનમાં વાશી પશુરે પંખી, તે લાગ્યાં બીવાય. ૧ કાંઇ નવ દીઠું નવ સાંભળ્યું, જેમ વૃક્ષ ચાલ્યું જાય; આવાને જોવા લાગ્યા, દીઠો બાણાસુર રાય. ૨ નગર સમીપે ચાલી આવ્યો, બાણાસુર બળવાન; કૈભાંડ નામે રાય તણું ઘેર, પ્રગટ થયો પ્રધાન. ૩ કોઇક દેશની કન્યા લાવ: પરણ્યો રાજન, દેશ જીતવા સંચર્યા, રાયબાણાસુર બળવંત. ૪ પાતાળે નાગ લોક જીતિ. આવ્યો તેણીવાર; દેશ દેશના મહીપતિ જીત્યા કહેતા નાવ પાર. ૫ સ્વર્ગે જઇને દેવ જીત્યા, દેવ નાઠા જાય, સુરજે વાળતી સાંગ આપી, બાણુ તણા કરમાય. ૬ જીતા સુરને પાછા વળાયો, મળીયા નારદ મુન્ય, પ્રણામ કરીને પાયે લાગ્યો. તણુ સમે રાજન. ૭ આ નારદજી ઓ નારદજી, ના થયું મારૂં કામ; એક જોધ્ધો ન મળ્યો સ્વામી, પોહોચે મનની હામ. ૮ નારદ વાણી બોલીયા, તુ સુણ બાણાસુર રાય, જેણે તુજને હાથ આપ્યા, શીવશું કરય સગ્રામ.

રાગ ઢાળ કડવુ ૫ મું

કૈલાશ પર્વત જઇ રાજાએ, બલી ભરાવી બાથ; જળમાંહી જેમ નાવ ડોલે તેમ ડોલે કૈલાશ૧ટોપ કવચને ગદાફરસી, કટ કડાટ બહુ થાય; તેણે સમે ઉમીયાજી મનમાં, લાગ્યાંરે બીવાય. ૨ જઇને શંકરનેચરણે નમ્યા, અહોઅહોશીવરાય; શાને કાજે બીહો પારવતિ, આવ્યોબાણાસુરરાય. ૩ શોણિતપુરનું રાજઅપ્યું. ઉપર કર હજાર, વળી માગવા શું આવ્યો છે, અધ તણો કુમાર, ૪શાહસ્ત્ર હાથ તો મુજને આપ્યા, તેના સ્વામી સત્ય; એક યોધ્ધો મુજને આપો યુદ્ધ કરવા સામરથ. ૫ પર્વત ઉપર જો પછાડુ પર્વત ચુરણ થાય પૃથ્વી ઉપર જો પાછાડુ, પ્રથ્વી ફાટી જાય. ૬ આવો મહારૂદ્ર આપણે બે વઢીએ, તમ આવ્યા છે મારી નજરમાંયરે. ૭

રાગ ઢાળ કડવુ ૬ ઠુ.

તેતો તાર વણ કહે મેં ઉપજાવ્યો છે શેષ; તારા કાજે રાખશે કર બેને મુસ્તક એક. ૧ તેતો સ્વામી કેમ હું જાણું, ચીંતા મુજને થાય; લે બાણાસુરલઇજા તુને આપુ એક ધજાય. ૨ જ્યારે ધજા ભાગી પડશે તારાકર છેદાય, રૂધિર તણો વરસાદ વરસશે, તારા નગર મોઝાર. ૩ત્યારે તું એમ જાણજે, ઉત્પન્ન થવા સારૂ વરદાન પામી વળિયો બાણાસુર, શોણીતપુરમાં જાય. ૪ ૫. ઉપન્યો, તેનો કળુ નહીમાય; એક સમે મહાદેવ કહે, મારે તપ કરવ

૫ તેણે સમે ઉમયાએ માંડ્યું, અતી ઘણું રૂદન; અહો શીવજી અહો શીવજી, જનમારો કેમ જાય. ૬ મારે નથી એક બાળક તે, કહો વલે શી થાય; મહારૂદ્ર વાણી બોલીયા, જાએ મારૂ વરદાન, ૭ એક પુત્રને એકજ પુત્રી, ઉપજાવજે સંતાન, વરદાન આપી મહાદેવજી, વન તપ કરવાને જાય. ૮ ઉમીયાજી નહાવાને બેઠાં, વિચાર્યું મન માંય, શીવના ઘર મોટા જાણીને, રખે આવતું કોય, ૯ એ બાળક મેલુ બારણે, તે બેઠા બેઠા જોય, દક્ષીણ અંગથી મેલ લઇને, અધડગર્યુ રૂપ. ૧૦ હાથ ચરણને ઘુટણ પાનિ, ટુંકુ અંગ સ્વરૂપ;ચતરૂભુજને ફાંદમોટી દીશે ધરમ વિશાળ. ૧૧ શોભા તેની શી કહુ, કંઠે ઘુઘર માળ, પહેલો કરમાં જળે કમંડળ, બીજે મોદીક હાર. ૧૨ ત્રીજા કરમાં ફરશી સોહિયે. ચોથેરે જપ માળ; ગણેશને ઉપજાવિને, બોલ્યાં પારવતી માત, ૧૩ એની પાસે જોડ હોયતે કરે તે બેઠાં વાત; વામ અંગથી મેલ લઇને, ઘડીયું કન્યા રૂપ, ૧૪ શોભાતેની શી કહુ. સુકદેવ કહે સુણુ ભુપ; સેથો ટાલડી રાખડી. અબોડે વાંકા માટ; કેથળી કુલ્ડી વેલણ દાબડી, રમત નાનિ જોડ. ૧૬ કંકુપડો નાડાછડીતે, આપ્યો બાઇને હાથ; ઉમીયાંજી નાહાવાને બેઠાં, દીઠો નારદનો સંગ; ૧૭ અરે દેવહવે શું થાશે, નગ્ન દેખશે અંગ, ખીટલીઆળા કેશ હતા, ઉમયના તેણિવાર, ૧૮ શરિર પોતા કેરૂં ઢાંકીયુ ક્ષણુ ન લાગી વાર.

ઉથલો—નારદ વાણિ બોલીયા. ઉમીયાજી તારો બાટરે, મારૂ નામ ન ૨૬ ખરો, માંહો માંહે કરાવું વઢવાડરે.

રાગ કડખું ૭ મું.

નારદ ચાલી આવિયા, જ્યાં તપ કરે મહાદેવ;ઓરે શીવજી ઓરે શીવજી નફટ ભુંડી ટેવ. ૧ માટા મળીદ્દ ભમતા હીંડો. માથે ઘાલો ધુળ, આક ધુતરા વિજીયા ચાવો, કરમાં લ્યો ત્રિશુળ. ૨ તમેરે વનમાં તપ કરાને, ઘેર ચાલ્યું ચર સુત્ર; તમો વીનતો ઉમયાજીએ ઉપજાવીયા છે પુત્ર. ૩ મહાદેવ ત્યાંથી પરવર્યા, કઇલાશ જોવા જાય; ગણપતા વાણિ બોલાયા, આડા ધરી જેષ્ટાકાય. ૪ અલ્યા જટીલે જોગી ભસ્મ અંગે. દીસતો અદભુત; આજ્ઞા વીના અધિકારા નહી. જો હોય પ્રથ્વી ભુપ. વચન એવું સાંભળીને. કોપ્યા શીવરાય; લાતો ગડદા પાટુ મુકા, આવ્યા માંહોમાંહે. ગણપતીનો ગડદો પડ બ્રહ્માંડ ભાગી જાય; ત્રીલોકતો ખળભળવા લાગ્યું, આતે શું કહેવાય ૭ ત્યારે શીવજી કોપીઆને, ચઢી મનમાં રીશ; કોપ કરીને ત્રીશુળ મેલ્યું, છેદીયું ગણપતિનું શીશ. ૭ માગસર વદી ચોથને દહાડે પુત્ર માર્યો તુરત; તે દહાડેથી ચાલ્યું આવ્યું, ગણેશ ચોથનુ વરત. ૯ તે મુસ્તક જઇને પડ્યું, ચંદ્રના રથમાંય; તેથી ચતરથીને દીવસે, ચંદ્ર પુજન થાય. ૧૦ હવે શીવજી ઘરમાં આવીયાં, જ્યાં ૮ નાહાય; ઓખા બેઠીતી બારણે, તે નાશી ગઇ ઘરમાંય. ૧૧ લવણુ

કોટડીમાં જઇને પેઠી, મનમાં વાત વીચારિ; ભાઇના કટકા કીધા માટે, મુજને નાંખશે મારી. ૧૨ મહાદેવજી ઘરમાં ગયાને, ઝબકયાં ઉમયા મન; નેત્ર ઉઘાડી નિરખીયું, ત્યારે દીઠા પંચ વદન ૧૩ વસ્ત્ર પેહેરી ઉમીયા કહે છે, કેમ આવ્યા મહાદેવ; આગ ભાંગ ધંતુરો ચાવો, નફટ ભુંડી ટેવ. ૧૪નાહાતા ઉપર શું દોડયા આવો, સમજો નહીં મન માંહે, બે બાળક મેલ્યાં બારણે, કેમ આવિયા મંદીર માંહે, ૧૫ છાની રહે, તું પાપણિ, મેં પારખું બાધું; આટલાદહાડાસતી જાણતા, પણ સરવસ લુંટા ખાધું. ૧૬ મુજ વાના તેં પ્રગ્ન કાધા, અવું તારૂં કામ; પારવતીપણુ તે ન રાખ્યું હીમાચળનું નામ. ૧૭ વચન એવું સાંભળીને, ઉમીયાને ઉઠી જાળ; કાલે તમો કહિ ગયા હતાજે, પ્રગટ કરજો બાળ ૧૮ ત્યારે શંકરે નીચું જોયું, મનમાં વાત વિચારી; તારી પુત્રતો નાશી ગઇ તારા પુત્રન આવાયો મારીરે. ૧૯

ટડવું ૮ મું સાખી.

પુષ્પ વીના સુની પીપળી. ફળ વીના ઝુરે જાય; બાંધવ વીના ઝુરે બેનડી પુત્ર વીના ઝુર ગાય. ૧૧ પુત્ર કરશણુ પુત્ર, ધન, પુત્રજ આગવાન; જે કુળપુત્ર ન ઉપજયો, તેનાં સુના બળે સમશાંન, ૨ પુત્ર વાના શાવમારે પાંજરૂ, વન ઉભ અગ્નિ બળીશ, શીવ શાથી મારયો ગણપતી, માહારા પુત્ર મયાંથી કળીશ.૩

રાગ વિલાપનો વલણ.

બોલો હે! બાળારે હો ગણપત; બોલો હો બાળા ટેક. ઉમયાજી કરેછેરૂદન હો ગણપત; શીવ શાને માર્યો મારો તન, હો ગણપત; તેની સપત પરઘેરજાય હો ગણપત. ૨ શીવ પુત્ર વીના જેવી માયા, હો ગણત૦ તેનું સગુ કોઇ નવ થાય, હો ગણપત. ૩ શિવ પુતર વીના જેવી માય, હો ગણગત૦ તે તરણાથી હળ્વી થાય, હો ગણપત૦ ૫ ત્યારે શિવને આવ્યું છે જ્ઞાન, હો ગણપત૦મેતો આપ્યું હતું વરદાન, હો ગણપત૦ ૬ પેલા નરદીયાનું કામ. હો ગણપત૦જુઠા બોલો જેનું નામ, હો ગણપત૦૮ હું તો જીવાડુ પુતર તમારો, હો ગણપત૦પુત્ર કેરો શોક નીવારો, હો ગણપત૦ ૯ મેં તો મારયો તમારો તન, હો ગણપત૦ હુંતો જીવાડુ પુત્ર પાલન હો ગણપત બોલો હો બાળા. ૧૦

રાગ આશાવરી કડવુ ૯ મું.

નદી ભંગી મોકલ્યા તે પહેલી પોળે જાય; હસ્તિ એક મળ્યો મારગ તે શિર કીધો થાય. ૧ તે ગજનું મુસ્તક લાવી, ધડ ઉપર મેલ્યું નેટ; ગર ગડીને હેઠુ બેઠું, આગળ નિકળ્યું પેટ. ૨ કાળાએના કુંભસ્થળ અને વરવા એના દાંત; આગળ એને સુંઢ મોટી, લાંબા પહોળા કાન. ૩ દેવમાં જાશે શું પેસાશે. અપાર મુજને દુઃખ, દેવતા સર્વે મેણાં દેશે, ધન ધન પાર્વતીની કુખરે. ૪

સાખી કડવું ૧૦

રૂપ ગુણને યાદ પડયા, ચાલ્યા રાજચદ્રાર; ગુણને આપ્યાં બેરાણું રૂપે રે

રયો જુહાર. ૧ રૂપ તો આપ્યાં શીવ નાગરાં, કોઇ જોગી અબધુત, ચતુરાઇ દીધી જે ચારણાં, પાગી કોઇ ઠાકોર રજપુત. ૨ પુન્ય વિના ધન કછુ કામકા, કયા કામકો ઉદક વીણ કુપ; એ દો વસ્તુ કછુ કામકી, જેમ પુણવીના રૂપ ૩ સ્વરૂપ દીયો શીવ ચાતુરી, નીકર રૂપ તારૂ પાછુ લેઃ રૂપ ગુણ ચાતુરાઇ નહીં, એ તે દુખ માંહે. ૪ માયા દીની તે શામકુ, ગુણધર દીની નાર; લોચન દીયે કુકડકું જાય બેસે ઉડ જાટ. ૫ રાગ—મારૂ.

પંથી જ્યારે ચાલેગાંમ, પહેલું લે ગણપતીનુ નામ; કથા ગ્રથ આરંભે જેહ પ્રથમ ગણપતી સમરે તેહ. શૌભાગવંતીશણગારજ ધરે. ગણપતી કેરૂં સમરણ કરે; સોનિ સમરે ઘડતા ઘાટ, પંથી સમરે જાતાં વાટ. પંચ વદનના દેહેરામાય પહેલી તારી પુજા થાયઃ એ વીના મુજને પુજતો, નહીં લેઉ પુજાય; લાખેણી પુંજા કરે તો સરવે મિથ્યા થાય.

ઉથલો—શાને કાજે રૂવે પાર્વતિ, શાને લોચન ચોળે; જેને ઘેર વીવાહ વાજન હશે, ત્યાં બેશશે ધીને ગોળેરે.

રાગ ઢાળ કડવું ૧૧

ઓખા ઓખા કહી ઉમીયાએ સાદ કરયા બે ચાર; ત્યારે ઓખા આવી ઉભી, નાસરીને બહાર. ભાઇ મરાવીને ભાગની, તું તો નાશી ગઇ; મહાદેવ ગણપતીને મારયો, તે શુદ્ધ મને નવ કહી, તે માટે તારૂ અંગ ગળજો, લુણે ખેજો કાય; જા દૈત્યના કુળમાં અવતરજે, એણીપેરે બોલ્યાં માય. ૩ ઓખાબાઇ તો થરથર ધ્રુજ્યાં, એતો વાત અટંટ, અપરાધ પાખે માતા મારી, આવડો શો દંડ. ૪ ઉમીયા કહે મેં શ્રાપ દિધો, તે કેમ મિથ્યા થાય; દૈત્ય કુળમાં અવતરજે દેવ વરી કોઇ જાય. ૫ ચૈતકના મેનાકરમાં, બાઇ તારો મહિમાય; ઓખાહરણ જે સાંભળ, મહા રોગ થકી મુકાય. ૬ એક માસતો મીઠા મોળુ. ભોજન કરવુ જોય; એક માસતો નવ પળે તો, પંદર દિવસ સોય. પંદર દિવસ નવ પળે તો, દિસ કરવા ત્રણ. ૮ એક અલોણું મીઠા મોળુ, કરવું ભોજન; ઓખાહરણ ત્રણ વાર, સાંભળવું કરવુ મીઠાનુ દાન ૯ ત્રાંબુ સોનું રૂપુ વસ્ત્ર, પુન્ય વાધે મેરૂ સમાન; ગુરૂ જોશી સુણ રાયજીને, જોતાં ગ્રહ વિચાર. એ કથા રહી એટલે, કહું બાણાસુર માંહમાય. રાગ સામગ્રીની ચાલ કડવું ૧૨

રાય બાણાસુરને બારણે, વાળવા આવીરે ચંડાળ; નીત્યપ્રત્યે રજ વાળતી, કરતું ઝાક ઝમાળ. બાણાસુરને બારણે. રાય મેહેડીયેથી હેઠો ઉતરયો પ્રાતહકાળ; મુખ આગળ આડી વરિ સાવરણી સાર. બાણાસુર ૨ રાય બાણાસુર વળતી વદે મનમાં પામ્યા દુઃખ; મુજને દેખી કેમ ફેરવ્યું, અલી તારૂંરે મુખ બાણાસુર. ૩ ત્યારે ચંડાળણી વળતી વદે, સાંભળિયે રાય, તમો ઉંચ અંને નીચશું, મુખ કેમ દેખાડાય. બાણાસુર, ૪ ત્યારે બાણાસુર વળતો વદે, સાંભ

ળરે રંડાય; સાચુરે બોલો કામની, કરૂ બે કટકાય. બાણાસુર૦ ૫ ત્યારે ચંડા-
ળણી વળતી વદે, સાંભળો રાજન; સાચુ બોલે જે ઘટે તેનો દેજો દંડ બાણા-
સુર૦ ૬ રાય પહેલો મેલો કુમરો, તેથી મેલો લોભ; સહુથી મેલો વાંઝીયો, મુવે
ન પામે મોક્ષ બાણાસુરનો૦ ૭

રાગ આશાવરી કડવુ ૧૩.

ચંડાળ તો એક નથી, રાય દસ વિધના કહેવાય; પહેલો ચંડાળતેને
કહીયે, નદી ઉતરીં નવ નાહાય. ૧ બીજો ચંડાળ તેને કહીએ, પુત્રીનું ધન ખ
ય; ત્રીજો ચંડાળ તેને કહીયે, દુભે માત પીતાય, ૨ ચોથો ચંડાળ તેને કહીયે,
હરે પારકી નાર, પાંચમો ચંડાળ તેને કહીએ, પરદારા શું ખાય. ૩ છઠો ચંડાળ
તેને કહીયે, હરે પારકુ ધન; સાતમો ચંડાળ તેને કહીયે, જેનું મેલુ મન. ૪
આઠમો ચંડાળ તેને કહીએ, કરમાયુ વદન નવમો ચંડાળ તેને કહીયે નહી
તનયા કે તન. ૫ ઉથલો.

દશમો રાજા કરમ ચંડાળ એ દશ વીધના કહેવાયરે.

રાગ આશાવરી કડવું ૧૪

બળિયો બાણાસુર રાજા, પુત્ર માગવા જાય; મહાદેવજીની પાસે આવી.
બેઠો તપ કરવાય. ૧ હજાર હાથે તાળીરે પાડી, નવ રીઝીયા શ્રી મહાદેવ; આ
પોન આપો શીવજી, પુત્ર એક તતખેવ. ૨ ચીત્રકોપ લહીયા તેડાવ્યા, કરમતણ,
જોનાર; પુરવે રાજા તુ તો કહાવે વઇશાણુવનો અવતાર. ૩ તારે તેવે એકજ હ,
તો લાડકવાયો બાળ; ભોજન કરવા તું બેઠો તે, સાંસાળને ભુપાળ, તુજમાં તો
જમવાન આવ્યો વગ તારો બાળ; માટી વાળા હાથ ખરડ્યા, બાળકના કહેવાય-
ત્યારે તુજને સખ્યા આવી, હાડી કાઢયો બાળ; બાળક ત્યારે થરથર ધ્રુજયો
સાંભળને ભુપાળે. બાળકને તો રીસ ચઢીને, નવ ગણ્યો કાંઇ તાત; તુજને પુત્ર
વ્હાલો નથી; તું વાંઝીયો જન્મ સાતરે.

રાગ ઢાળ કડવું ૧૫

ઉમયા વાણી બોલીયાં, તુ સુણસુર રાય; તારા મનમાં જે ગમે, ત
ને આપુ એક કન્યાય. ૧ મુજનો આપો એક દીકરી, આપ્યા દીકરા સાત; વાં-
ઝીયાથી ભલી દીકરી, દીકરાયે દીવો થાય કોઇક દેશનો રાજા જોઇશ, રાખ
શે મારૂં નામ; પોષ માસનિ પુરણ માસે પ્રગટશે ઓખા આજ, ૩ વર પામી
વળીયો બાણાસુર, શોણીતપુરમાં જાય; બાણમતિને ગરભ રહયો છે, તેન કહુ
મહીમાય ૪ પોષ માસના પુરણ માસ પ્રગટે થઇ કન્યાય; વધામણીયા પરવર્યા
તે રાજ સભામાં જાય. ૫ જાણી જોશી તેડીઆ તની જન્મ પત્રીકા થાય; વિદ્યા
બળ કરી ગુરૂજી બોલ્યા. પોતે તેણી વાર. ૬ પેહેલી ઉમયાજીના અંગથી પ્રગ-
ટી છે કન્યાય; તેને નામે રાશી જોઇને, નામધર્યું ઓખાય. ૭ હવે બાણુમ

લગનમાં, સંતાન પ્રગટી સાર; એથી તારા હાથનો, વેગે ઉતરશે ભાર. ૮ આકાશ વાણી એવિ થઇ, તું સુણ બાણાસુર રાય; એ પુત્રી ઇચ્છા વર વરેને, તારા કર છેદાય. ૯ એ પુત્રી ઇચ્છા વર વરે, તો સરસ હાથનો ભાર ઉતરે; એ પુત્રી ઇચ્છા વર વરે, બાણાસુર તું કેમ ઉગરે. તે માટે તેડી પ્રધાન, એણીપેરે પુછેછે રાજન; દેવ વચન મિથ્યા નવ થાય, તે માટે કરવો ઉપાય. ૧૧ રચો માળિયાં સુંદર સાર; તે માટે કરવો ઉપાય. ઓખા અને ચીત્રલેહાને, મેલો મંદીરમાળિયા માયરે ૧૨

રાગ ધનાશ્રી કડવું ૧૬

પરીક્ષતે પ્રશ્નકરયું વિચારીજી, કહો કેમ પ્રગટ થઇ બેઉ નારીજી; ઓખા અને ચીત્રલેહા કેમ ધરયાં નામજી, કેઇ વિધયે આવ્યાં અસુરને ધામજી. ૧

ઢાળ.—ધામ આવ્યાંઅસુરને, તેણેકામ સૌદેવનાં કરયાં; મુનેવિસ્તારીને વરણુવે કેવી રીતીયે અવતરયાં. ૧ સુકદેવ કહેસુણ પરિક્ષત, અભિમન્યુ કુમાર, પ્રશ્ન તેં પુછ્યું મને, તેનો સંદેહ ખોઉં નીરધાર. ૨ એકવાર દેવ પાતાળ નાઠા, બાંણાસુરના તાપથી; ત્યારે વરૂણ જગનમાં કન્યા પ્રગટી આપથી. ૩ કન્યા કહે કેમ પ્રગટ કીધિ, કહો અમ સરખું કામ, ત્યારે દેવ કહે દૈત દુઃખ દે છે, બાણાસુર જેનું નામ. કન્યા કહે દુખ કાંવરા, બાણાસુર આવશે પાતાળ આ, ના પીતાના ચરણ પુજવા, જાતજાય છે પાતાળ, ૫ ત્યારે સુન પુત્રિ કરાને સોંપજો, હું જઇશ એને ઘેર, સાકડી સગાઇ એ સુતા થઇને, કરસું ભુજનાંગેર. ૬ તેણેસમે પાતાળ આવીયો બાણાસુર રાજન, દેવેદીકરીઆપી જો તેને પ્રધાન ૭ પ્રધાન કહે સ્વામી સાંભળીએ, આપો સુજન બાળ; કન્યાદાન કુંવરીને દેઉતો ઉતરે શીરની ગાળ ૮ ત્યારે રાજા કહે પ્રધાનને, આ પુત્રી સુકુવન; કાલે તેડીને તું આવજે, જાણે નહી કો જન, ૯ એ રીતે પ્રધાન આવ્યો પુત્રી બેઠી જ્યાંય, પુત્રી તો સમાધી લઇ, હરી ધ્યાન ધરે છે ત્યાંય ૧૦ વાયુદ્વાર જેણે રૂધાયાને, રૂંધ્યાંસા શ્વાસ; જમણા પગના અંગુઠ પર, રહી છે ખટ માસ. ૧૧ તે જોઇને પાછો વળ્યો; પછી પુર ભણી પ્રધાન; ખટમાસ પુરણ તપ થયુ, ત્યાર પધાર્યા ભગવાન. ૧૨ માગ્ય કહેતાં કન્યા કહે, મન કરો આજ્ઞા પ્રકાશ; ભુત ભવિશ વર્તમાન જાણુન, ઉડી ચહડું આકાશ. ૧૩ એટલેપ્રભુએ તેને પાંખ આપી. વર આપીને વળીયા હરી; પ્રધાન આવ્યો પુર વિષે, તે કોભાંડ પુત્રી કરી. ૧૪

વલણ—કુંવરી થઇ પ્રધાનની, તેનું પ્રાક્રમ કો પ્રીછે નહી; શુકદેવ કહે રાય સાંભળીએ, ચીત્રલેહાની ઉત્પત્તી કહી.

સાખી કડવું ૧૦

ભાદરવે જે કર હળોતરાં, શેઠ પાસે માગે શીખ; જે ઘેર પુત્રી લાડકવી

ઇ, તેના માબાપ મારે ભીખ. ૧ બાંધો અગ્નિ બધુંનન હશે, જળ સડે પર્વત કેરાય; અબળા કહી જે કરે, તે ગતી હૈડ્યે કળી નવ જાય. ૨ નદી નારાને રૂષિ કળા, મણીધર નવ કમળાં; એનો અતંન લીજીએ જો વાંચીએ કુશળાં. ૩

રાગ ઢાળ.

નગર થકી એક જોજન સાથે, મહેલ રચાવ્યો સાર; તેને ગોખ બારીને અટારી, કહેતાં, ન આવે પાર. ૧ મરકત મણી મોતીએ જડ્યાં, માંહે પીરોજાના પાટ; હયશાળા ગજશાળા છે, હિંચવા હીંડોળા ખાટ. ૨ દીવસ માસને વર્ષ જાયે, કન્યા મોટી થાય; ચીત્રલેહાને સંગે રમતાં, ઉલટ અંગ ન માય; ૩ સવા લાખ જોદ્ધા રખવાળ, મેહેલ્યા છે રાજન; એમ કરતાં ઓખાબાઇને, આવ્યું છે જોબન. ૪ તમે રાતરે જાગો દીવસે જાગો; નવ મીચો લોચન; ઓખા કેરા માળીયામાં, રખ સંચરે પવનરે. ૫

રાગ ઢાળ કડવું ૧૮

શોણીતપુર પાટણ ભલું રાય બાણાસુરનું ગામ; ઓખા તેની પુત્રી, વળતી કરતી ઉત્તમ કામ. ૧ ઘડી એકમાં લાવે સોગટાં, ઘડી એકમાં પાટ; નાના વિધની રમત રમે, ઘડી એકે હીંડોળા ખાટ. ૨ ઘડી એકમાં ઢીંગલી પોતિયાં, રમતા હોડા હોડ; હીંડોળા હીંચવાને કાજે, રેશમ કેરી દોર ૩ ધમધમ ધમધમ ઘુઘરા ગાજે. ઘુઘરડીના ઘોર; નાની વીધનું ગાણું ગાતાં, મધુરો નીકળે સોર. ૪ રમે જમે આનંદ કરે, સેહેલા મંગળ ગાય; જોબનવંતી થઇ છે ઓખા, મંદીર માળીયા માંયરે ૫

રાગ સામેરી કડવુ ૧૯ મું.

જોબનિયું વાપ્યુંરે ઓખા નાનડીરે લોલ, મારે જોબનીયાની જાય બેની, મારે ઘડી ઘડીરે લોલ; તું તો ચીત્રલેહા સાંભળ સઇયર બેનડીરે લોલ મારો સુરખ પીતા કાંઇ જોતો નથીરે લોલ; બોલી ઓખા વળતી વાણ, સાંભળ બેનડીરે લોલ; મારો જાય કન્યા કાળ વર જોતા નથીરે લોલ; મારા જોબનીયાના દીવસ દહાડા ચારરે લોલ, નાણેરે મળશે પણ ટાણે નહિં મળેરે લોલ.

રાગ આશાવરી કડવુ ૨૦ મું.

પાંચ વરસની પુત્રી તોતે ગૌરીરે કહેવાય; કન્યાદાન દેતો, કોટી જજ્ઞ ફળ થાય. ૧ પણ પુત્રી કેરા પીતાને કોઇ, સમજાવી કહેવાત; દેવ વીવાહનુ ફળ જેને, વરસ થાય જો સાત. ૨ પુત્રી કેરા પીતાને કોઇ, કહાવોરે ગાંધરવાં ધવધવ વીવાહનું ફળ જેને, વરસ થાય જો નવ, ૩ એમ કરતાં વળી વચમાં આવા પડે કાંઇ વાંક, મનુષ્ય વીવાહનું ફળ જેને અગીઆરે આડો આંક ૪ એમ કરતાં વરસ જાયને બાર પુરા થાય; પુત્રીનું મુખ પિતા જુવે તો બેસે બ્રહ્મહત્યાયરે. ૫

રાગ આશાવરી—કડવું ૨૧ મું,

ચીત્રલેહા એણીપેર બોલી, સાંભળ સૈયર વાત, તુજને કાજે નહીં પરણાવે બાણ તારો તાત. ૧ તુજને કાજે જો પરણાવે, છેદાય રાયના હાથ; તુજને કાજે નહિ પરણાવે, પ્રધાન મારો તાત. ૨ તાત કેરી આજ્ઞા લેઇ, આવોને ઓખાય; વચન સાંભળી ઓખા વળતી ત્યાંથી ચાલી જાય. ૩ તાત આપો આજ્ઞા તો શાભુ પુજવા જાઉં; બાણાસુર પ્રત્યે પુત્રીયે, વચન પ્રકાશી કહયું. ૪ ઘેલી પુત્રી એમ ન કરીયે, બેશી રહો મંદીર માંય; ઘેર આવો મહાદેવજી. પુજીને લાગો પાય. ૫ વચન સાંભળી ઓખા ચાલ્યાં, પોતે તેણીવાર; ચીત્રલેહા સઇયર મારી, ઉપાય કરવો સાર. તારી જોડે હુંએ કુંવારી, મુને લાગ્યા તારા પાપરે. ૬

રાગ સામેરી કડવું ૨૨ મું.

ઓખા તારે શ્રવણે ઝબુકે ઝાલરે, ઓખા તારા કુમકુમ રાતા ગાલરે; ઓખા તું તો ચાલે હંશની ચાલરે, ચોળીને રંગરે ઓખા તારી ચુંદડીરે. ૧ ઓખા તારે બાંયે બાજુબંધરે, ઓખા તારૂં મુખડું પુનમ ચંદરે; ઓખા તારે મન ઉપન્યો આનંદરે, કસબી કોરરે ઓખા તારે સાળુડેરે. ૨ ઓખા તારા શોભીતા શણગારરે, ઓખા તારા તેજ તણો નહીં પારરે; ઓખા તને વર્ષ થયા દસબારરે, પાવલે ને પુરર ઓખા તારે વાજતારે. ૩

સાખી કડવું ૨૩

નેહેર જેહેર બેની તારે વિંછુવા, કર કંકણ મુદ્રિકાને હાર; એ પુરૂપ વીન પેહેરે પ્રેમદા, તેનો ધિઃક પડયો અવતાર. ૧ સેથો ટીલડા રાખડી, નયણે કાજળ કુમકુમ, આડ; પુરૂષ વિના પેહેરે જે પ્રમદા, તેનો ધિક પડયો અવતાર. ૨

ઓખાઇ ચાલફેર.

બાઇયે તોડી નાંખીયા હારરે, આતું લે તારો સણગારરે; હુ તો નહિ પામું ભરથારે, નહી આડુ વાટડારે. ૧ બાણાસુર મારો બાપરે. મારે કોણ જનમનાં પાપર. મુને નહી પરણાવે બાપરે, નહી જોઉં વાટડીરે, ૨

રાગ ગોડી કડવું ૨૪

વર વરવાને યોગ્ય થઇને, પ્રગટયાં સ્રીનાં ચેનજી; ઓખા કહેછે ચીત્રલેહાને વાત સાંભળ મારી બેનરે. સઇયર શું કીજે, અનીહાંરે દાડલા કેમ લીજે; મારી બેનારે દોષ કરમને દિજે; અનાહાંરે કે વિષ ગોળા ગોળી પીજે. ટેક.

આજ મારે ભુંડી જોબનિયું, મદ પુરણ મારી કાયજી; પિતા તો પ્રીછે નહી મારો કુંવારો ભવ કેમ જાયરે. સૈયર ૧ સાસરે નાત્ય જાયને આવે, સઇયર મુજ સમાણીજી; હું અભાગણ હાય ! પીડાણી, આંખે ભરૂ નિત્ય પાણીરે સઇયર. ૨ આરે દુઃખે હું દુબળા, મને અન્ન ઉદક નવ ભાવજી; આ અવાસ રૂપા મુળીએ સુતાં તો નિદ્રા કેઇ પેરે આવરે. સઇયર ૩ જળ વાનાના વેલડાને, લુણ વિનજેવું અન્નજી; ભરથાર વિના ભામાન એનો. દોહલો કાડે દન. સઇયર. ૪

ન્ય હશે કામનીને જેણે કંઠેકંઠ ગ્રહી રાખ્યોજી; હું અભાગણી એ પરણ્યા પીઉનો, અધર સુધારસ નવ ચાખ્યોરે. સહીયર. ૫ મરજાદા માટે માણસ કરે આંખના અણસારાજી; તે સુખ તો મેં સ્વપ્ન ન દીઠું વ્યર્થ ગયો જનમારાજી સહીયર. ૬ સ્વામી કેરો નહી સંગ સ્યામાને, અથી બીજુ શું નરતુજી, છત્ર નવરહ્યા આશા પરણ્યા કેરા, મુજ જોબન જાયેરે ઝળકતું, સહીયર ૭ બાજી વાતે રૂચ નાહ મુજને ભરથાર ભાગમા મનજી; અઇ પુરૂષ આવે તો પરણુ નવ પુછું જોશાને લગનજીરે. સહીયર ૮ વચન રશીક કહેતાં કરૂણા ભારે, ચાલ લટકતી ચાલજી; પ્રેમકટાક્ષ પાયુને બોલાવ, તે રૂદીયા ભીતર સાલેરે શહીયર. ૯ સુખદુઃખ કરમે કયું છે હું લવાઇ મારે પાપેજી; બધીઆગરી મારા કરમ કરી. શુળીયે ચઢાવી માહારા બાપેરે. સહીયર. ૧૦ મરકલડે મુખ મધુર વચને, મરજાદ નવ આણીજી; સાકપાક પિયુને નવ પીરસ્યાં, આવો પાલવ તાણીરે સહીયર. ૧૧ અકળ ગતિછે ગોવિંદજીની, શું નિપજશે બેનીજી, ગોપાળજીનું મનહુ થશે. મનડું મારૂ રહે નહીરે, સહીયર. ૧૨

રાગ મેવાડાની દેશી કડવું. ૨૫

ઓખાને કહે ચીત્રલેહા જો, તું તો સાંભળ બાળ સ્નેહાજો; આપણ મોટા બાપનાં છોરૂજો, કેમ કહાયે કાળુ કે ગોરૂજો. બેની લાછન લાગ કુળમાજો, પ્રતાપ્ટા જાય એક પળમાંજો; અમે તો તમ પાસ ન રહીયેજો, જઇ બાણાસુરને કહીએ જો, વાત બાણાસુરરાય જાણેજો, આપણ બેના અંતજ આણેજો. મન મગયો તારી પાસજો, તારો બાપ રહ્યો વાસવાશે જો. મે તો ન થય તારૂં રક્ષણ જો; તુજમાં દીસેછે અપલક્ષણ જો, બેની છોકરવાદ ન કીજે જો, તારા બાપ તણી તો બીજે જો. તને દેખું છું મદમાતી જો, નથી પેટભરી અન્ન ખાતી જો; તારૂ વચન નથી મુને ગમતુ જો, જોબનયું હશે સઉને દમતુ જો કામ વ્યાપ સરવ અંગેજો, બેની રહીયે પોતાના ઢંગે જો, તું તો બેની નિહાળ પંથજો, કાળા ગ્રહમાં કયાંથી હશે કંથજો તેતો મુને આંખમાં સાલાજો માથે છાણાં થાપીન ચાલી જો, હું બીછી કામનું કારણે જો, બેની રાખજે હઇયામાં ધારણ જો. તું તો જુવે લોકમાં એઠાં જો, વામણુ કયાંથી પામશે કોઠાંજો, બેની ડગલાં ભરિયે લાંબા જો, ઉતાવળે ન પાકે આંબા જો મારી ઓખા બાઇ સલુણાં જો આવ્યો ચઇતર માસ એમ કરતાં જો. પછી ઓખાજી વખત આચરતાં સલુણુ અન્ય જમીદીન ખુવે જો દીપક બાળને અવનાયે સુવજો, માતઉમયા ને આરાધે જો થયુ પુરણ વરત એક માસ જો કોણ જાણે એકાત અવાસ જો.

સલણુ. અવાસ એક સ્થંભ વાશે, વરત કાધું ઓખાયરે;
સ્વપ્નામાં સંજોગ સ્વામીનો ભટ પ્રેમાનંદ ગાયરે.

રાગ ધોળ કડવા ૨૬

બાઇ તું એ કુંવારી હું એ કુંવારી; સાંભળ સહચરવાત; ગોરમાની પુજા કરીયે, જો પામીશું નાથ. ૧ કોણ મસ વડે કોણ દહાડે, ગોરના પુજા થાય મને કરીને આપો પુતળાં, હું પુજું મોરી માય. ૨ ફાગણ વદ બીજના દહાડે કરવું રે સ્થાપન; ચઇતર સુદી ૩ દાહાડે, કરવું ઉથાપન, ૩ સજ્જન સહુલા પાથરી; સંદેશરીના ફુલ, પુજી અરચી ઓખા માગે. જે જે વસ્તુ અમુલ્ય. ૪

રાગ ધોળ કડવું. ૨૭

ગોરચમાં માગુરે ગોરવમા માગું મારા બાપનાં રાજ; માતીસહાએ સોહગણી. ૧ ગોરચમા માગુરે માહારા ભાઇનાં રાજ, ભાભીને હાલ હુલાવાત ૨ ગોરચમા માગુરે મારા સસારાનાં રાજ; સાસુ પ્રજા વાણી. ૩ ગોરચમા માગુરે દિયર જેઠનાં રાજ, દેરાણી જેઠાણીનાં જોડવાં. ૪ ગોરચમા માગુરે સરખા સરખી જોડ; માથે મન ગમતો ધણી. ૭ ૭ રાગ ઢાળ કડવું ૨૮

એક દહાડે ચીત્રલેહાને, ઉંઘ આવિ સાર, વાશી પુષ્પે કરતિ પુજા, ઓખા તે નિરધાર. ૧ એટલે ચિત્રલેહા જાગી જુવે તો વિપરીત. વાશી પુષ્પ ચઢાવ્યાં દિડાં થઇ રહી ભયભિતર વાશી પુષ્પ પુજા કીધી, નહિં પામે ભરથાર, ભરથાર જા હું નહી પામું. તું મોરી માય. ૩ આલે તારાં પુતળાં, મારે પુજે છે બલાય, ઉપર પાણી રેડાએ તો એ ફરતાં ધોવાય. ૪ કેંચેથી પછાડીયે તો. ભાગી ભુકો થાય, માટીયે મંદિર ચણાય, માટીયે ઘર લીપાય. ૫ પંદર દહાડા પુજા કીધી. બોલાવ્યાં નહીં બોલે, તું તો બેની કેતી જે, નહી ગોરમાને તોલે. ૬ પકવાન પેંડા મેલીયે તો. કડકો કોર ન ખાય. તું આલે તારાં પુતળાં મારે. પુજે છે બલાયરે, ૭

સાખિ કડવું. ૨૯

શીવનાં લીજે વારણાં, જેણે નેત્રે બાળ્યો રે કામ; ત્રિપુરા દેત્યને વિડારીયો હું તો કેમ મેલુ નામ. ૧ શીવ જેણે ગંગા ધરી શીશ; ભાગીરથી તપથી ઉકાડીયા તે કેમ મેલુ ઇશ ૨ શી૦ ભોળો સુવે સમશાનમાં, ચોળે તારે રાખ, માગે તારે ભીક્ષાવરત; આપે તેને લાખ. શી૦ ઢાળ.

હીમાચળનિ ભાણેજ બાઇ; ગણપતી મારા વિર; મહાદેવજીનિ પુજા કરીયે, મન રાખીને ધીર. ૧ ખેચરી ગતમાં ઓખા ચાલ્યાં, તેનો કહુ વિસ્તાર; સનાન કરીને કામનીયે તો,સજ્યા સોળ શણગાર.૨ નેપુર વાજે વિછવા ગાજે ઝાંઝરનો ઝમકાર; નાગદમણિ, ઝુમણુ, ઉરપર એકાવળ હાર. જડાવ ચુડલો જુલતી દામણી, દામનિયે ચકલીયો ચાર; પગે પાવલાં નેપુર વાજે, ઘુઘરીનો ધમકાર વાળેવાળ મોતી પગળ્યાં મોતીની શેરા સોળ, દરપણ લીધું હાથમાંને મુખે ભરીયાં તંબોળ. કનક થાળ મોતીયે ભરયો, માંહે શ્રીફળ કેફળ પાન, આગ ધંતુરા આગરથીઓ શંખાવળી નિરવાણુ, આકાશ મારગે પક્ષીણી તે

વેગે ચાલી જાય; ઇંદ્ર ફેરૂ વિમાન ચાલે; એવિ છે શોભાય. ૭ મહાદેવને પાર્વતિ બેઠાં પાસા રમાવાસાર મહાદેવ કહે છે પાર્વતીને ઓ આવી કોઇ નાર. સ્વામી કાંઇ ઘેલા થયા, એ બાણ તણી કુમાર; હોવે તું એમ જાણે છે જે, કરશે અંગીકાર. પાર્વતીએ મન વિચારયું, હવે તે વંઠી વાત; મહાદેવજીને કામી જાણી લોચને દીધા હાથ, ત્રિજું લોચન ઉઘડયું, શંકરને લલાટ, પાસે આવા જાણી દીઠી, લજ્યા પામ્યા તાત, તેને સમે ઓખા આવી ઉમાયાને લાગ્યા પાય; આવડી ઉતાવળી થઇ આવી તે નહી પામે ભરથારરે. ૧૨

સાખી કડવું ૩૦

ઓખા કહે છે. અમે પેઠાં પાણીમાં,તરવા તુંબા ગ્રહ્યા, હું આવી સમુદ્ર વચમાં મારા મારા તુંબા ટુટીગયાં ૧ ઓખા કહેછે તરસ લાગી મારા તનમાં સરેવર તિરે હું ગઇ, પીવા ઝઓળી પાય, મારાં ભરયાં સરોવર ગયાં સુકાઇ, અણીજ તીરેથી અમે અળગાં થયાં,પેલી તિરે નવ ગયાં કરમ તણે સંજોગ અમે મધ્ય જળ વચે રહાં. હું તો આવી હરાર પુજવા, સામે દીધો શ્રાપ, પરણ્ય પેહેલું રંડાપણ થયું, મારે કીયા જનમનાં પાપ, ૪ ઉમીયા, તું તો મોરી માવડિ, છોરૂ ન દીજે છેહ; માવીત્ર તમો કેમ છુટશો હું તો પુત્રી તમારી તેહ. ૫

રાગ ઢાળ.

વર માગો વર માગો ઓખા, વર માગો આણિવાર; માગું છું માગું છું મસુંદર વર ભરથાર. ૧ જા ત્રણવાર જે તેં માગ્યો, ત્યારે ત્રણ હજો ભરથાર; અરે માનવીયોમાં વાત કરી નવ જાય. ૨ પુરૂષને નારિ ઘણેરી, તું સાંભળ મોરિમાય; નારીને તો પુરૂષ બીજો, શ્રવણ સુણ્યો નવ જાય. ૩ તેમાળીયામાં નીદ્રા કીધી, પુતળાંની સાર, તે માટે તેને શ્રાપ દઉં છું, જા ત્રણ હજો ભરથાર સુંદર માધવ માસ આવશે દ્વાદશીના દિન; તે સ્વપનામાં આવી પરણશે, પ્રાણ તણો જીવન. ૫ તું જાગ્ય કેડે ઓળખજે, તને કહું છું સત્ય વિવેક; ત્રણવાર તો પરણશે પણ વરતો એકનો એક. ૬ વર પામી ઓખા બાઇ ચાલ્યા મંદિર માળિયે સાર; અરે બાઇ હું પરણિ આવિ, સુંદર વર ભરથાર, એમ કરતાં ઓખા બાઇના દિન ઉપર જાય દિન, સુંદર માધવ માસ આવ્યો, દવાદસીનો દન. ૮ સુંદર સજ્જ પાથરીને, સણગારયું ભોવન; આજ સ્વપ્નાંતરમાં આવશે મુજ પ્રાણ તણો જીવન, ૯ સંધ્યા થઇ રવી આથમીયો, કશ્યપ તન; હજુએ ન આવ્યો, હજુયે ન આવ્યો, મુજ પ્રાણ તણા જીવન. ૧૦ પોહાર રાત તો વહી ગઇને, હજુયે ન આવ્યું કોય; ઉમીયાજીય વચન કહયું તે રખે મીથ્યા હોય; વા વાયને બારી હાલે, ખડ ખડાટ બહુ થાય. ૧૧ ઓ આવ્યો ઓ આવ્યો, કહીને બેઠી થાય; તમો આવ્યા તે જાણું છું; મારી સગી નણંદના વીર. ૧૨ બોલ્યા વિના નાહ ઉચાટું હઇડે છે મને ધીર; વીણા લીધી હાથમાંને ગીત

મધુરાં ગાય ૧૩ ઓખા કેરા માળીયામાં ઉછવ બહુ થાય; બે બાકળી બોલે નહી. તેને વાગે ભણકારા. ૧૪ વા આવ્યો દક્ષીણ દિશાનો દરિઆવ કેરો વાય; દક્ષણ દીશાનું જાળીયું તેમાં ફરરર વાયુ આવે;ઓ આવ્યો ઓ આવ્યા માહાર પ્રાણ તણો આધાર. ૧૫ તેવામાં બીજુ બારણું, ખડ ખડવા લાગીયું જ્યારે ઓખાબાઇયે તો દોટ કરીને દ્વાર ઉઘાડું ત્યારે ૧૬ બાણાસુરે મહલ રચ્યો છે, તેનો સ્થંભજ એક; તે તણો પડછાયો, તે ઓખા નજરે દેખ, ૧૭ ઓપેલા આવ્યા છો, તમ ઉપર જાઉં વારી, બોલ્યા વીનાતો નહિ બોલાવું, છું ગુણવતી નારી. ૧૮ બાણાસુર જો જાણશે તો લેશે બેઉના પ્રાણ; શાને કાજે અહીં ઉભા છો, સાસુના તન ૧૯ ઓખાબાઇ તો માળીયામાં પાડે છે બકોર;ઇશ્વરને પાર્વતી ગગને સાંભળ્યો છે સોર. ૨૦ ઇશ્વર કહેછે ઉમીયાજીને; કોણરૂવેછે નાર; ઉમાયા કહે છે મહાદેવજીને;ઓખા રૂવે નિરાધાર.૨૧વચન આપણું મીથ્યા કરવા બેઠી બાણ કુમાર;તામસી વિદ્યા મોકલી તે,નિદ્રાનો ભંડાર.મધ્ય રાતનો વહી ગઇને, મીચાણાં લોચન; સ્વપ્નાંતરમાં આવી પરણ્યો, પ્રદયુમનનો તન. ૨૩

રાગ ધોળ કડવું ૩૧

સ્વપ્નાંતરમાં દીઠી સોરઠીયાની જાનરે; સ્વપ્નાંતરમાં વડસસરો ભગવાન ૧ સ્વપ્નાંતરમાં ખળકે મીંઢળ ચુડીરે; સ્વપ્નાંતરમાં ઓખા દીસે છે અતિ રૂડીરે. ૨ સ્વપ્નાંતરમાં વરત્યા છે મંગળ ચારરે; સ્વપ્નાં તરમાં આરોગ્યા કંસારરે. ૩ સ્વપ્નાંતરમાં કરે છે પીઉજી શું વાત; સ્વપ્નાંતરમાં હશિ હાશ તાળી લે છે હાથરે. ૪ ચિત્રલેહા ભરીરે નિદ્રામાંથી જાગીરે;ઓખાબઇને કોણ કરમ ગતી લાગીરે. ૫ ઓખાબાઇને નાટક ચેટક વળગ્યુરે;તેનો કમ કરીને થાશેઅળગુરે. ૬ જાગ્ય ઓખા તહારે; જે.જોઈએ તે માગ્યરે.

રાગ મારૂ—કડવું ૩૨

ઓખા ભરીરે નિદ્રામાંથી જાગી.અંગો અંગઅગીઠી લાગી;ફટ પાપણીસીદને જગાડી, મને ભર્યા અમ્રતમાંથા કહાડી. ફટ પાપણી એ શું કિધું. અમ્રત લઇને વીખદીધું;બીડિ પાનના અડાધ્રે કરડિ ખાધિ મનનિના મુખ મરડી.જુવરે મહારા કરમની કરાણ, વર શે મેલિ ગયા મને પરણિ; મહારા પિઉત મના જે આવી, મહારા નાથ ગયારે રિસાવિ. મહારા હઇયા કેરો હાર,આણીરે આપો આણિવાર.

રાગ સોરઠ કડવું ૩૩

સૈયર ભુંડી શતરૂરે થઇને લાગિ, મને સ્વપ્નાંતરમાંથ જગાડ હોઉમિયાનો વર આજ સફળ થયોને, જપતાં તે દહાડિ દહાડિરે હો. અધવચ કુવામા મુજને ઉતારિરે, વચેથિ વરત મેલ્યું વાઢિરે હો; બાગ બગિચામાં ફુલ ફુલ્યાંછેરે હો ફુલિ મારા તનડાનિ વાડિરે હો પ્રેમાનંદ પ્રભુ જાતી ન આળખો હોયે ઓતરી જાયછેદહાડિ દહાડિરે હો; સૈયરરે ભુંડી સૈયર શતરૂ શે થઇ લાગીમુને

સ્વપ્નામાથિ જગાડી હો. સાખી કડવું ૩૪

ચંદા તું તો જીવે કરોડ વરસ, સ્વપ્ને થયો સંજોગ; શ્રીપ દેઉંછું સુરજ દેવતા, મુજ જાગે પાડિયો વિજોગ. સ્વપ્નામાં મહારા પિઉજી શું અમે કરતાં લીલાલ્હેર; અમૃતરસ હું પીતી હતી, તેમાં તે જોયું ઝેર. કંથ વિજોગે એ કામની, ગઇ પંડીતના પાસ; ભુલ જે પુછુ પંડીતો, એક દીને.કહેતી માસ ફરાફરી પંડીત એ કહે, સાંભળિએ કરજોડ; ચુડલો એ પિઉશું, એક વરસ કોડ, ઓખા પુછે ઓ પક્ષીડા, તારી બે પાંખો માગીશ; હું મારા સજ્જનનેમળી તારી પાંખો પાછી દઇશ, પાંખ પ્યારી પંથતો વેગળો, તારો પિઉ કોણુજ દેશ, માગી તાગી પાંખડીયે, તારા સજ્જનને કયાંથી મળીશ ચાંચ ઢ્હાવું બપઇયા તાહરી, ઉપર ડારૂ લુંણ, ભાને રંગે પિઉ માહરો, તને પિઉ મળશે કુણ, પિઉ વિજોગે પીલીભાઇ, મારૂ તન મન સુકાઇ જાય; વગરી તું વાહન ચઢીતો, સઉસફરના જાય; લેખ લખ્યા છઠીતણા તે મટી કેમ જાય. કર્મે લખ્યું તે ભોગવો તેનીપક્ષ કરે જદુરાય. રાગ વેરાડી.

મધ્યનિશા સમેરે. માળીયામાં રોતીરે રાજકુમાર કયાં ગયો કયાંગયોરેબાઈ માહારો સ્વપનાનો ભરથાર, ૧ મિઢળ મારૂ કયાં ગયુરે બાઇ મારો ચુડલાહતો જે હાથ; જોતામા ઢળિ ગયું રે બાપ મારે અમરત આવ્યું જે હાથ ૨ પિયુ પરદેશિયારે ભુંડામન લિવિસે નવ સાથ, આજ વેરણુ થઇરે, બાઇ માહરા સ્વપના રાત, ૩ લાવ સખિ વિખ પિઉરે, બાઈ મહારા કાઢું પાપી પ્રાણ; હવે હતોકેમ કરૂરે બાઇ મને વાગ્યાં વહેનાં બાણ ૪ પાપી મારો જીવડોરે ઓખાબાઇએપડતું મેહ્લ્યું ધરણુ; રોતા રોતાં જયાં ગયાંરે, આખાબઇએ રોયું વાડીવન. ૫ જઇને પુછયું હુમનેરે, કયાંઇ મહારો દીઠો પ્રાણુજીવન; તું ગુણુ બેલડીરે, બાઇ જોને કરમ વિચાર. ૬ નાથ મેલી ગયારે. બાઇ મહારાં કોણ જનમનાં પાપ;આજ વેરણુથઇરે બાઇ માહારા સ્વપ્ના કેરી વાત. ૭ જોબનમેં તો જાળવ્યું રે, જણ્યું મારા પ્રભુને ભેટ કરીશ; જો પ્રભુ નહીં મળેરે, હું તો માહારા તરતજ પ્રાણ તજીશ,

સાખી કડવું ૩૫

ઓખા રૂવે ચિત્રલોહા વિનવે, ઘેલી સૈયર નવ રોય સ્વપ્ને દીઠુ જે નિપજે, તો દુઃખ ન પામે કોય. જળ વલોવે માંખણુ નીપજે, તો લુખું કોઇ નવ ખાય, ચિત્રલેહા તું તો મુને વહાલી હતી, જાણે મારા હૈયાજ કેરો હાર. ૨ કંથ વિજોગણુ કરમે કરી જાણે માહારા બાપતણી મારનાર; વેરણુ થઇ વિધાત્રી, એણુ આડા લખીઆ લેખે આંક. એક વાર આવે મારા હાથમાં તો ધરિને વાઢુ નાક; કરમ લખાવે તો લખે, ભરિને મેહ્લ્યો આંક; કધણિ પ્રાપ્તી ભોગવો, તેમાં વિધાત્રીનો શો વાંક. ૪ વિધાત્રિ આપે તેને લક્ષ દીયો. ન આપે તેને છેક; એક વાર પોકારે બારણે, તેને પુત્રિ જન એક, લાંચ લઇ તું તો લખતી હતી, આપે

સહુ પહેલું; મારા પીઊ વિના જોગણુ નજાણુતી, મારૂં મરણ લખાવતી વેહેલુરા

રાગ આશાવરી કડવું ૩૬

સ્વપનું સાચું નવ હોય. શેયરમારી સ્વપ્નુ સાચું ન હોય; એક રંક હતોતેશા જ પામ્યો સ્વપ્નાંતરમાં સાર ૧ તેને હસ્તિ જુલે બારણે, રથ ઘોડા પરમ વિશાળ; જાગિને જોવા જાય ત્યારે ગધવ ન મળે એક, એક નિરધનીયો તે ધન પામ્યો. સ્વપ્નાંતરમાં સાર, તોયે દેશ વિદેશ વકાણુ ચાલે, વાણોતર છે સાર. ૩ જાગીને જોવા લાગ્યો ત્યારે, કોન લાવે પાય; એક મુરખ હતો તે સ્વપ્નાંતરમાં, ભણિઓ વેદ પુરાણ ૪ જાગીને ભણવા જાય ત્યારે, મુખે ન આવડે પારાણ. એક વાંઝીયો તે સ્વનાં તરમાં વેગે પાક્યો બાળ. ૫ તેનું ચોરિ તે સાજન બાંધ્યું બારણું પરશાળ; જાગીને જ્યારે જોવા જાયતો, ત્યારે કોનું લાવે બાળ, સ્વપ્નું સાચું ન હોય, સહચર મારિ સ્વપ્નું સાચું ન હોય.

રાગ કલ્યાણ કડવું ૩૭

ચિત્રચાળિને વાનો વાળીને રંગ ભેળિને ૮૮ મેલિને લેખણ લાવિને કરમાં સાહિને રંગ ભરતીરે, ચિત્રકરતીરે, હવે સ્વરગના લોક લખ્યા, લખ્યા સ્વરગ લોકના રાયરે; ઇંદ્ર લોક લખ્યા ને ભુર લોક લખ્યું, જમ લોક લખ્યા ને તપ લોક લખ્યા, સત્ય લોક લખ્યો રે વઇકુંઠ લખ્યું, ગુણ લોક લખ્યો નો ગાંધ્રવ દેશ લખ્યા; હવ ઓખાબાઇ તમે એરાં આવોને, આમાં હોય તેને અવીને બોલાવોરે. ઓખા આવીને કાગળમાં જોયરે, એતો રાતે રાતે લોચન રોયરે; બાળ્ય બાળ્ય આતો નથી ગમતુરે, એને રણુવગડામાં મેલો જઇને રમતુરે, ચિત્રચાળીને વાને વાળીને, લેખણ લાવીને કરમાં સાહીને, હવે પાતાળ લોક લખયરે અતળ લખ્યું ને વીતળ લખ્યુ સોતુતળ લખ્યું ને પાતાળ લખ્યું, તળાતળ લખ્યું ને રસાતળ લખ્યુ; મહાતળ લખ્યું તેણીવારરે, લખ્યા પાતાળ લોકના રાયરે. નાગલોક લખ્યા તેણીવારરે, વાસુકી નાગ વૃશ્ચિક નાગ લખ્યા ને લખ્યા પુંડરિક નાગ લખ્યાને મણિધર નાગ લખ્યા, સેષનાગ લખ્યા તેણીવારરે મારી ઓખાબાઇ સલુણી એંરા આવોને, આમાં હોય તેને હશીને બોલાવોરે, બાળ્ય બાળ્ય એના દરપરે, હુ શુ સ્વપ્નાતરમાં પરણી આવા સરપને આતો કાળા લીલા પીળા; સાપરે, લખનારી ચિત્રલેહા તારા બાપરે. ચિત્રચાળિને વાનો વાળીને. દીવો બાળીને કાજળ પાડિને; હવે મ્રત્યુલોક લખાયરે લખ્યા મ્રત્યુ લોકના રાયરે. અજમેર લખ્યુ ને અલીયાર લખ્યુ. મુલતાન લખ્યું ને મારવાડ લખ્યું ખોરાસન લખ્યો બંગાળો લખ્યો ને, એક મુખા લખ્યા, ને અષ્ટ મુખા લખ્યા સ્વાન મુખા લખ્યા ને મજાર મુખા લખ્યા, હસ્તિ મુખા લખ્યા ને ગાંધર્વ મુખા લખ્યા; એકટંગા લખ્યા ને અગ્નિવાળા લખ્યા લખી વનસ્પતી ભાર અઢારરે ઓખા આવી જુવો ભરથારરે, બાઇ કાગળ લખ્યો તં તારો પાડરે, હું શું

સ્વપ્નાંતરમાં પરણી એવાં ઝાડરે, બાઇ લખતાં તે લેખણ તુટીરે,. ખડીયામ થા રૂસનાઇ ખુટારે થયા કાગળના અંબારરે; તને સ્વપ્નુ નથી લાગ્યું સારરે.

સાખી કડવાં ૩૮

સોરઠ દેશ સોહામણો, મુજને જાયાના કોડ; શ્રી રત્નાગર ને ગોમતીત્યાં તે રાજ કરે રણછોડ. ૧ સોરઠ દેશ સોહામણો, ન ચઢયો ગઢ ગીરનાર; ન ના હાયો ગંગા ગોમતી. તેનો એળે ગયો અવતાર. સોરઠ દેશ સોહામણો વલવેલ ફલ કરંત; ગંગોદક ભરી કંચુકી, રાય હરી ચરણે ધરંત. ૩ સોરઠ સુઘડમાન વા રાજ નિત કરે વહેવાર; એક નગર નહિ માનવિ, તેને ઉભાઉભજુહાર. ૪

રાગ હુલારી.

આજરે સ્વપ્નાંતરમાં દીઠી સોરઠયાની જાનરે; જાણુરે જાદવ રાય આવ્યા પરણાવા જો, આજરે સ્વપ્નામાં દીઠા ગોમતી તીરરે, આજ સ્વપ્નામાં દીઠાહર જીના વીરરે, આજરે સ્વપ્નામા દિઠા સુંદર વર ભરથારરે. તેમાં અડધાંઊઠયાં ને અડધા જાગતારે. રાગ કલ્યાણ કડવાં ૩૯.

ચીત્રાચાળીને વાનાવાળીને રંગબોળીને પટમેલીને; રંગભરતીરે ચીત્રકર તારે; લેખણ લાવીને કરમાં સાહીને હવે સોરઠ દેશ લખાયરે. ત્યાંતો નગર લખ્યું દ્વારકાંગરે; લખી જાદવનિ રાજધાનિરે. તેની સોભાતો સુરજ સમાણીરે, લખ્યો જાદવનો પરીવારરે; ઉગ્રસેન લખ્યા તેણીવારરે; કૃતવરમાં લખ્યાસાત્વીક લખ્યા ઓધવ લખ્યા ને અક્રૂર લખ્યા. વાસુદેવ લખ્યા તેણીવારરે, ઓખાઆવી જુવોને ભરથારરે; બાઇ તેનાતો એંધાણ મળીયારે. આ ધરડાંને માથે પળીયારે તેને માથે મુગટ કુંડળે કાનરે, એવા એવા જ્યો જ્યો લખ્યા ભગવાનરે; ઓખા આવી જુવોને ભરથારરે, બાઇ તેના સરખુ રૂપ આળારે. મારા નાથજી ગરાન આતો કાળારે; તેને વડસસરો વડસસરો સહુ કેહેતારે, હુ પરણીતા રે ચોરી સાહીને રહેતારે. લખ્યા કહાનાતણા કુમારરે, એક લાખ કરતાં હજારરે; અંશી આગળ લખ્યા તેણીવારરે, ઓખા આવી જુવોને ભરથારરે, એતોરીંછડીયાના બાળ, એને માથે મોટાવાળ; એના કુળમાં માશક થરે,એના ધાવણા છ દંત. એતો રૂપાળોને કિશોરે, એને મોઢે નથી મુછોરે; ત્યાં લખીયા પ્રદ્યુમનરે; ઓખાનું કંઇક માન્યું મનરે જાણે હોય કે ન હોય મુજને પરણ્યો તેનું મહોય. એને સજો સસરો સો કહેતારે; હું પરણી તારે મારી પાસે રહેતારે.

વલણ.

એમ કહીને અનીરૂધ લખીયા, ક્ષણુ નાલગીવારરે; કરી મરકલડાંઉભીરહી, બાઇ એ માનો ભરથારરે. રાગ ઢાળ કડવા ૪૦

ચિત્રલેહાના હાથમાં, પેલું લખ્યું પુતળુ જેહ; પ્રેમ આણી ઓખાબાઇએ ઝુંટી લીધું તેહ. ૧ કરમાં લેઇને કામની, કાંઇ દેછે આલીંગન; માળીયામા મેલી આવ્યા, પ્રાણ તણા જીવન. ૨ પેહેલી વાર તો માળીયામાં, મુજને ગયા સુ-

શી; આણી વાર હું નહી જાવા દેઉ, પહેલી વાર હું ચુકી. ૩ આણી વાર હું નહીં જાવા દેઉ, મેં ઝાલ્યો છે છેડો; મારા પીઉજી પરવરો તો, મુજને સાથે તેડો. ૪ ચીત્રલેહા એણીપેર બોલી, શા જોડે છે જોડા; તોતો પોહોડયો દ્વારીકામાં આતો ચીત્રામણનાં ઘોડા રે ૫

રાગ પરજ કડવાં ૪૧

આપો આણી, એ વર મુને આપો આણી. ટેક. નીકરકાઢું મારો પ્રાણ, એ વર મુને આપો હો આણી. મેં તો સ્વપ્ને દીઠો જો છોગાળોરે, તેની પાંપણનોછે ચાળોરે, મારૂ મનડું હરયું લટકાળે, તે વર મુને આપો હો આણી. ૧ જેના દીર્ઘબાહુ અજાનરે, મકરા કૃત કુંડળ કાનરે; અંગે શોભે એ શ્રીને, તે વર મુને૦ ૨ જેનાં લક્ષણ વાસને બારરે, મુને પરણી ગયો છે કાલરે; તેને વરસ થયાં દસ બારરે, તે વર મુને૦ ૩ વરની લટકતી છે ચાલરે, મુને પરણી ગયો છે કાલરે; તેને ટપકું કીધું ગોરે ગાલરે, તે મને૦ ૪ રાજે પીતાંબર પરિધામરે, મુને કેહતો ગયો નહિ નામ, ત્યારે કયાંથી સારે મારૂ કામરે. તે વર મુને૦ ૫ ચીત્રલેહા બોલી વાણરે, સઇયર કેમ થઇ અજાણરે; બાઇ મારી ત્યાંતે જાએ કોણરે, તે વર મુને૦ ૬ કોટાંકાંગરે ચાંસુડાયરે, છપન ક્રોડ છે ચોકી માંહયરે; ચક્ર જળહળતું છે ત્યાંયરે, મુને મારેહેલામાંયરે. તે વર મુને૦ ૭

રાગ મારૂ કડવું. ૪૨

ઓખા કહેછે સુણ સાહેલી, લાવ્ય કંથને વહેલી વહેલી; બાઇ તું છે સુખની દાતા, લાવ્ય સ્વામીને થાય સુખસાતા. ચતુરાને કહે ચીત્રલેહા, બાઇ આણ્યાના ઉપાય કેવા; દુર પંથ છે દ્વારાંમતી, કેમ જવાય મારી વતી. ત્યાં જઇ ન શકે રાય શક્ર, રક્ષણ કરે છે સુદરશણ ચક્ર. જાવું જોજન શહસ્ત્ર અગીયાર, તારો કેમ આવે ભરથાર. નયણે નીરની ધારા વહેછે, કરજોડીને કન્યા કહે છે; બાઇ તારી મતી છે મોટી, તને કોઇ ન કરી શકે ખોટી. સઇયરને સઇયર વ્હાલા, મેં તમને હાથ ઝાલ્યા. આપણ બેઉ જણ સંગાતી, તું પ્રાણદાતા છે વીધાત્રી, માબાપ વેહેરી છે મારાં; મેં તો ચરણ સેવ્યાં છે તમારાં. વીધાત્રી તુ દીન દયાળ, એમ કહીને પગે લાગી બાળ. ચીત્રલેહાએ ધારણા દિધી, પછી દેહ પક્ષીણીધી કીધ,

રાગ ઢાળ કડવાં. ૪૩

ચીત્રલેહા કહે ઓખાબાઇ, મારે દ્વારકામાં જાવું; પ્રભુના ઘરમાં ચોરી કરવી, નથી લાડવો ખાવું. ૧ અગીયાર શહસ્ર જોજન જાવું, હરવા શ્રીજુગદીશ; સુરદર્શન જો ચક્ર મળે તો, છેદે મારૂ શાશ. ૨ બાઈ તુજને તાણતો નવ પડને, જેમ તેમ વહેવી થાને. લાવ્ય મહારા કંથને તું, ખોટી થાય છે શાને. ૩ જાતિ વેળા આખા કહે છે, મારો વર છે રૂડો; કરમે મળ્યાં છો કુવારાં, મારે રખે પેહેરતાંચુડો. ૪ ચીત્રલેહાએ કહેવા માંડયું, મનમાં રાખીધીર, તુજ સ્વપનામાં પરણી ગયો મારી માડી જાયો વીર. ૫ તારે આખા કહેવા લાગી; જોઇ

રહી વાટડી; મારૂ વર રૂડો જાણી, રાખે ઓઢતી ખાટડી. ૬ હું નહીં આ-
ણું ખાટડી, તું એ શી બોલી વાત; તુજ સ્વપ્નામાં પરણી ગયો મારી આ-
ડી જાયો ભ્રાત. ૭ એવું કહીને ઉડી તે પવન વેગે જાય; આકાશ મારગે સં-
ચરી, પોહોચી ગોમતી માંય. ૮ ગોમતીમાં મરદન કરયું ને વિચારયું તે ઠામ;
પ્રભુના ઘરમાં ચોરી કરવી, નહીં એકલાનું કામ: ૯ પછી તો નારદમુની
સંભરયા, તતક્ષણ આવ્યા ધાઇ; કહેરે મુજને કેમ સંભારયો, ચીત્રલેહાબાઇ-
૧૦ બાણાસુરની દીકરીને લાગ્યું છે સ્વપંન; અનારૂદ્ધ સેજે વરી ગયોવીભળ
થયું છે મન. ૧૧ ચોરી કરવા હું આવી, સુદરશન આડું થાય; તે માટે તમને
સંભારયા, કરવામાહારી સહાય. ૧૨ નારદ કહેછે ઓર બાઇ, એમાં તેશું કામ;
એક તામાશી વિદ્યા એવી ભણાવું ઊંઘે બધું ગામ. ૧૩ ચીત્રાલેહા કહે સાચું ક-
હયું, પણ છેતરવા, જુગદીશ સુદરશન પહેલું ચક્ર મળે તો, છેદે મારૂં શીશ
૧૪ ચક્રની ચીંતા નવ કરશો, નિકળશે ચોકી ફરવા; તેરે મારગે હું જઇશ, બે
સાડીશ વાતા કરવા. ૧૫ પછી તામશા વિદ્યા ભણાવી, જીભે જપતિ જાય
ચોસઠ કળામાં ચામુંડા તે, ટબક ડોલું ખાય. ૧૬ ગામ તો ઘેરણ પડયું છે,જા
ઢ્યાં સઘળા લોક; ચીત્રલેહા નગરમાં પેઠી, મુકી મનનો શોક. ૧૭ નારદે વિચા-
રયું, ચીત્રાલેહા અનીરૂદ્ધને લેઇ જાશે; શીવને સાંમળીયો વઢસે, જુદ્ધજોવાજેવું.
થાશે. ૧૮ ચક્ર ચોકી ફરતુ આવ્યુ, મારગમા નીરધાર; તે મારગે સામા મળીયા
નારદ બ્રહ્મા કુમાર. ૧૯ નારદ કહે છે ચક્રને, તું દહાડી જાય છે ફરવા; એકઘ-
ડી વાર બેસને: મુજ સાથે વાતા કરવા. ૨૦ તુને હુતા ક્યાં મળીશ, તુ સાચી
કહેને વાત; કોઇ દહાડો મુજને સંભારે, દ્વારકાનો નાથ. ૨૧ ચક્ર મુખથી બો-
લીયું, વળિ મારૂં તે ધન્ય ભાગ્ય; તમારાં દરશનનો તો,કયાંથી પામું લાગ.૨૨
ભોળુ ચક્ર સમજ્યુ નહી, બેઠુ નિરાંતવું પેલી નારી ભરયા નગ્રમાં ચોરી
કરવાને ગઇ. ૨૩ જોતી જોતી જ્યાં ગઇને, કૃષ્ણ તણુરે ભોવન; ત્યાંથી આઘેરી
પરવરીને, જ્યાં પોહોચ્યો મન. ૨૪ ત્યાંથી પ્રદ્યુમનઘેરી પરવરી, મહાવિર કે-
રો વર; સોડ વાલાને પઢાડીયો, મહા ધનુશ ધારી ધીર. ૨૫ હમણાં જો હું એ-
ને જગાડુ, મનેમારી કરે કડકાય; માંથે હીડોળો લેઇ લીધોને, ઉલટ અંગ ન
માય. ૨૬ જે જુગતઅંબે જે જુગતઅંબે એમ કરતી જાય; હીડોળો લેઇ જતા
દીઠો, નારદે તેણીવાર. ૨૭ હિડોળો લેઇ પરવરિ, સમરયા વઇકુંઠરાય; પવન
વેગ સંચરી, આકાશ મારગે જાય ૨૮ બે ઘડિમાં આવી પોહોચી, શોણીતપુર
મોઝાર; તે ઠેકાણે નારદજીયે, મન કરયો વિચાર, ૨૯ એ જ્યારે ગઇ ત્યારે હું-
એ મારે જાઉ; તેણે તેનું કામ કરયુ, હું ખોટી શિદને થાઉ; ૩૦ નારદ કહે છે
ચક્રને, તુ નીકળ્યું ચોકી ફરવા, આવડી વાર મુરખ કેમ બેઠું, મુજ સાથે વાતો
કરવા ૩૧ નારદ કહે છ ચક્રને, ઉઠ રાખ તારૂ ગામ; કાલે પછી ચોરી થાશે,તું

ન લહશ મારૂ નામ, ૩૨ આકાશ મારગે પક્ષીણિ, તે વેગે ચાલી જાય, ઓખાબા ઇ તો વાટ જુએ છે, મંદિર માળિયા માંય ૩૩ વા વાયને બારી હાલે, ખડખડાટ બહુ થાય; ચિત્રલેહા પાપણિ તે હજીએ ન આવિ આંય. ૩૪ ચિત્રલેહા ચાલિ આવિ, મંદિર માળિયાં માંય; ભલે લાવિ, ભલેલાવિહું. જગાડુ ભરથારરે ૩૫

રાગ આશાવરી કડવાં ૪૪

ઊંઘ્યા પીઉને જગાડીયે ભર નિદ્રામાંથી ઉઠાડિયે; મન સંગાથેએમ બીજીએ, બ્રહ્મ હત્યા તો શીદ લીજીએ. ૧ ભરથાર પહેલી ભામની, જે અન્ન રાંધિને ખાય; વાગોળ થઇને અવતરે ઉંધે મસ્તક ટંગાય. ૨ ભરથાર પહેલીભામનિ જે, સુવે સજ્યા માંય; આંધળી ચાકરણ અવતરે પડે મારગ માંય. ૩ ભરથારનું જે કહયું ન માને, આપ મતિ જે નારી; તંતો નારી અવતરે, કાંઇ બીલાડી મંજારી ૪ ભરથારનું જે કહયું ન માને, કરે તરકોડા કય હરકઇકુતરી અવતરે, એને માથે પડશે જંત. ૫ ઓખા કહે ચીત્રલેહાને, તુતો બોલે આપ; પીઉ પોઢોડયો હોય પારણે, કરડવા આવ્યો હોય સાપરે. ૬

રાગ સાખી કડવાં ૪૫

સ્ત્રિ ચરિત્ર અને રડાં, કોઇતેનોનલહેમરમ; સ્ત્રિ શામને બોળવે, પણ ખોયો પોતાનો ધરમ. ૧

રાગ ઢાળ.

ઓખા કહે છે ચિત્રલેહાને, હવે ન બોલીશ આહુ: તું કહે તો મારા પીઉને પગ ચાંપી જગાડું. ૧ ચીત્રલેહા કહે ઓખાબાઇ, આવડી ઉતાવળી શું થાય; એ મોટાનો કુંવર કહાવે, કંઇક હશે હથિઆર. ૨ ઓખાકે જઇજોવાલાગિ તો મોટી એક ગદાય; ઉપાડીને આળગી કીધી, ઓખા ચાંપે પાયરે. ૩

રાગ મારૂ કડવાં ૪૬

મહા બળીયો તે જાગીયો, તેના બળનો નાવે પારરે; હરૂડહાક મારી, કીયો છે હોકારરે. રમક ધમક ડાંકલાં; વાગે ડારો ડારરે; આતો ન હોયરે ન હોય મારા બાપજીનું ગામરે. દ્વારીકામાં વસે સઘળા વૈશ્નવ જનરે, અહો રાત્રી બઠા કરે છે કીરતનરે; નાદ કેરા ચરડકા ને, હોય અપારરે. ભુત ભઇરવ જોગણી અસુર કોઇની નારરે; ડાકણી છો સાકણી છો કોણ છો બલાયરે. ચિત્રલેહા કહેછે વીરા ખમા પમાયરે.

રાગ દેવગ્રી કડવાં ૪૭

અનીરૂદ્ધ તે જાગિને પેખે, ભુવન પાઆરકાં દેખે; કોણ કારણ અમને લાવિયાં હો, ચિત્રલેહા બોલી શીરનામી. તમને લાવિછુ જાણી, આપને કરો પટરાણી; વર વરવાને અરથે હો, તમને લાવીયાં હો તમે બે છો ધન્ય દીસો છે કુંવારી કન્યા, પરણું તો થાયછે અન્યા કેમ પરણુંહો અસુર નંદનીહો.

રાગ ધવળ કડવાં ૪૮

બાણાસુરની નગરામો, ગરગડિયાં નિશાનરે; એણુને શબ્દે અનિરૂદ્ધ જાગીઆરે. ૧ જાગ્યા જાગ્ય જાદવરાય, જુવતી ન દેખેરે, પેખે અસુરતાંમાળિયાંરે,

૨. આતો ન હોય અમારી નગરી ન હોય અમારૂ ગામરે. ન્હોય ન્હોય કનકની દ્વારિકારે. ૩ ન્હોય અમારી વાડીરે અમે રમતાં દહાડીરે. ન હોય પુષ્પ કનકના ઢોલીઓરે, ૪ અહીંયાં નાદ ઘણાં વાગે; રણતુર ઘણેરાં ગાજેરે; ન હોય ન હોય શંખ શબ્દ સોહાગણો. ૫ મને કેઇ રૂડી લાવીરે; મારી દ્વારીકા છંડાવીરે; કેઇરે ભામનીયે સુજને ભોળવ્યોરે. ૬ આતો ઉંચા ઉંચા માળ લોઢે જડયાં કમાડરે; રત્નાગર સાગર શે નથી ગાજતોરે. ૭ ચીત્રલેહા બોલી આળ રે, તમે જોઇને દેજો ગાળરે આવ્યા તો આ કન્યા સુખેથી વરોરે, ૮ ત્યારે અનીરૂદ્ધ બોલ્યો વાણ, મુછે ઘાલી હાથરે;જાણી જોઇને જાત ગળીમાં કયમ બોળીયેરે. ૯ મારા વડવા જુગજીવન, અમ પ્રદ્યુમન રાયના તનરે; તે માટે નહિ પરણુ દૈતની દીકરીરે, ૧૦ ચિત્રલેહા બોલિ વાતરે, ઢાંકી રાખો તમારી જાતરે;છેવટાં વાતો કહાડીસ વડુના તણીરે, ૧૧ સનકાસુરને મારીરે,સોળ હજાર લાવ્યા નારીરે; તારા સમજે તારા બાપે એક નથી પરણીરે, ૧૨ એક લગ્ને વરિયા ન વ પુછ્યાં કુળને પરિયાંરે, જાત ભાત કોઇની પુછી નહિરે ૧૩ તારા બાપનિ જે ફઇરે અરજુન સન્યાશીને ગઇરે; એ કાહિને બોલે એવું છે નહિરે ૧૫ જેણે વાયો વંદરાવનમાં વંશ જેણે મારયો મામો કંસ; ધાવતાં મારિ માસારે, કરી રાખિ કરશની દાસિરે, કુગજના કુળની વાતો કહેતાં નથિરે, ૧૬ તારો વડુવે દધિ માંખણનો ચોર. ચારયાં વંદરાવનમાં ઢોરરે; છાશ પીને તો ઉછરીયો ૧૬ સત્રાજીતને કાજેરે, મણિ ચોરવા ગયા મહાજરે, ત્યાંથી પરણી લાવ્યા જાબુવંતિ રીંછડીરે, ૧૮ લાંબા નખને ટુકા કેશ, વરવો દિશે એનો વેશરે; ભુંડા મુખના મુછા ઉપર શુ મોહી રહયોરે. ૧૯ કહોતો વાત વધારી કહીએ નીકર અહીંથી છાંના રહીએરે; પુછોછો તો કન્યાનું કુળ સાંભળોરે. ૨૦ તહારો વડુવો જુગજીવન; એનો વડુવો કઇલાશના રાજનરે; ઓખાનિ માડી ઉમયા સતિરે, ૨૧ હિમાચળનિ ભાણુજીરે, ગણપતી તેના વીરરે; ઉમયાના અંગસાંગે ઓખા રિપનીરે, ૨૨ તારો વડુવો જુગજીવન તેમ એનો વડુવા બળી રાજન. એક સમે બળીરાયે જજ્ઞ માંડયોરે, ૨૩ બળીરાજાજગનનો અધિકારી તારો વડુવો ભીખારીરે; સાડા ત્રણ ડગલાં માટે કરજોડીયારે૨૪ આટલી વડાઇ શાને કરોછો એના બાપની ભુમીમાં રહોછોરે; કરમ હીણના કપાળમાં કોઇ ચોઢે નહીરે૨૫ કહેતો વાત વધારી કહીયે નીકળ અહીથી છાના રહીયે; આવ્યા છો તો કન્યા સુખે વરોરે.

રાગ ઢાળ કડવાં ૪૯

અનીરૂધ વળતો કોપિયો ને કયાં ગઇ મારી ગદાય:તમારાયે જણના હવે મારિ કરૂ કટકાય. ૧ તમે જાણ્યું અહીંયાં લાવી; કરૂ ભલેરૂ કામ;તમને બે જણને મારી, ઉડી જાઉં દ્વારીકાં ગામ ૨ ઓખા ત્યારે થર થર ધ્રુજી, વેગે આવી અંક; મારા પીઉને હું મનાવું, તું લાવી તે તારો પાહાડરે. ૩

રાગ સીંધેશ કડવાં ૫૦

માહારા સોરઠીયા સુજાણ મળ્યા મને મેલશોમાં; મારાજીવના જીવન પ્રાણ મળ્યા મને મેલશો માં. મારા શરીરના શણગાર, મળ્યા મન મેલશો મા, મેહારા હૈડા કેરા હાર, મળ્યા મને મલશો માં; મારી સાસુદિના જાયા મળ્ય-મને મેલસો મા, સ્વપ્ને શાદ ઝાલ્યો તો હાથ, મળ્યા મને મેલશો મા તમને-દાદાજીના આણ મળ્યા મને મેલશો મા, ચાલો તો કહાડુ પ્રાણ મળ્યા મને મલશોમાં, ત્યારે અનિરૂધ બોલ્યો વાણી; સાંભળ સુંદરી; અબળારે નાંખાયા બોલ, અમશુ ઉચલડા મારા વડઉવાની વાત કાઢીને વઢી તારે ઓખા બોલી વાણ, એ છે રાસલડી. કઉભાંડકી તનીઆત, પગના ખાસલડી; ત્યારે અનિરૂધ બોલ્યો વાણ, હવે હું વરૂ,તને ગાળો દીધી સાર, મારૂ વેર વાળુ; ચિત્રલેહા બોલી વાણ, ગાળો દીધિ સહી. તમ બે થયાં છો એક પરણ્યાતું નહી; પરણવાની પેર, સતવી મે લહીયે મને મળીયા નારદ મુન્ય વિદ્યા શીખવી; ત્યારે ઓખા બોલી વાણ, હવે વાર શાનિ પરણાવ માળીયા માંય, રાજ કુંવર નાહાની.

રાગ ધોળ કડવાં ૫૧

માળિયામાં મિથ્યા અગ્નાકે પ્રકટ કીધારે,માળિયામાં દેવતા સાક્ષી લીધારે માળિયામાં નારદ તુમર વાયરે, માળિયામાં કળસ ચોરી બંધાયરે, માળિયામા પેહેલું મંગળ વરતાયરે, પેહેલે મંગળ શાંશાંદાન અપાયરે, ચિત્રલેહા આપે છે કરની મુદ્રીકાયરે. દાન લેછે કૃષ્ણતણો સંતાનરે, માળિયામાંબીજુ મંગળ વર-તાયરે, દાન લેછે કૃસ્નતણો સંતાનરે. માળિયામાં ત્રિજું મંગળ વરતાયરે,ત્રિજે મંગળ શાંશાં દાન અપાયરે; ચિત્રલેહા આપે છે નવસર હારરે, દાનલેછે કૃષ્ણ તણો કુમારરે. માળિયામાં ચોથું મંગળ વરતાયરે,ચોથે મંગળ શાંશાં દાન અપાયરે, ચિત્રલેહા આપે છે ગાયોના દાનરે, દાન લેછે કૃષ્ણતણો સંતાનરે, માળીયામાં સમે વરતે સાવધાનરે, માળીયામાં આરોગ્યા કંસારરે, માળિયામાં ચાર સોભાગવંતિ તેડીયોરે, ઓખા બાઇને સોભાગવંતિ કહિ બોલાવોરે માળીયામાં ઓખા અનિરૂધ પરણિ ઉઠયાંરે માળીયામાં સોનઇયે મેરૂ તુડયારે;

રાગ ચોપાઇ ત્રીતાળ કડવાં ૫૨

બોલ્યા શુકજી પ્રેમ વચન,સાંભળ પરીક્ષત રાજન;મળીને બેઠી બે ઉસયર; બોલી વચન કઉભાડ કુમારી સુખ ભોગવો સ્વામીને સ્વામી ચાત્રલેહા કહે શીરનામી; બાઇ તું કરજે પિઉનાં જતંન, રાંક થે આવ્યું રતનહા સ્વર કન્યા સુખે રહેજો, બાઇ મુજને જાવા દેજો અન્ન બેનું આપેછે રાય, બીજુમાણસ કેમ સમાય ૩ તમો નરનારી ક્રીડા કીજે, હવે મુજને આજ્ઞા દીજે; બોલી ઓખા વળતી વાણી, મારી સહીયર થઇ અજાણી ૪ હવે સતી ઓખા વળતી ભાખે, બાઇ કેમ જીવુ તુજ પાખે; આપણ બે જણ દિન નિરગમશુ. વહેચીને જમશું. ૪ દુખ થાશે તો દેઇશુ થવા. પણ નહી દેઉ તુજને જાવા; બે

ની હું તો રહિશ સુખી, તુજને નહિ થાવા દેઉ દુખી. ૬ હું નો આપિશ મારો ભા-
ગ, હમણાંનથિ જવાનો લાગ; માબાપવેરી છે મારાં. એ તો ચરણ શેવ્યા છે
તમારા ૭ તુજ તાત ઘેર ન જવાય, જાણ બાણાસુરને થાય, ચિત્રલેહા કહેસુણ
વાણી મારી સઇયર થઇ અજાણી. ૮ પ્રધાન પુત્રી કેહેવાઊછું મીત્ર હું છું બ્રહ્મા
ણીનું ગાત્ર, તુજ અરથે લાધો અવતાર; મેળવ્યાં નારી ભરથાર. ૯ એમ ક
હી કરિ પ્રસંન, ચિત્રલેહા ગઈ બ્રહ્મ સદન, ઓખાયે આંખડી ભરી, કથે
આરાના વાસના કરિ. ૧૦ શામી આશા બાંધી નારી, પછી ચિત્રલેહાને વીસારી
જે દહાડે તુજને સ્વપ્ન. તે દહાડે મુજને સ્વપ્ન. ૧૧ જાણે પરણ્યો છુ ઓખા
નારી, ઉપાડી મેલતી બારિ; બને સરખીવજોગનિ પીડા; નરનારી કરેકામક્રી-
ડા, ૧૨ બેનિ ચડતિ જોબન કાયા, પ્રીત બંધને બાંધી માયા, નહ જણાવે ઓ-
ખાનારી, રસું અનિરૂદ્ધ કુંજ બીહારી ૧૩ જે જોઈએ તે ઉપર આવે, ભક્ષભો-
જન કરૂ મન ભાવે; પોહોત્યો ઓખાનો અભીલાખ, પછી આવ્યોઅસાડમાસ;
૧૪ આવ્યા વરષા કેરાદન. મેહ ગાજે વરશે પરજન્ય; બોલે આકાશે વીજળી
કરી. બોલે કોકીલા વાણિમધુરી. ૧૫ મહા તપશીનાં મન ડોલે. ત્યાંતોમોટાબપે
યા બોલે; તેલ મરદન કરે છે અંગે, કેસર ચંદન ચરચે રંગે. ૧૬ આંખે અંજન
આંજ્યાં સાર, કરે તંબોળ કેરા આહાર; તપે નીલવટ ચાંદલો તેવો, ચંદ્ર સરદ
પુનમના જેવો. ૧૭શીશ ફુલ સેથેંસીંદુર, તેને મોહયો અનીરૂદ્ધ સુર, કાનેઝાલ
ઝમકતી જોઇ. કામ કુંવર રહયો છે મોહિ. ૧૮ કાને સોહીયે મોતીના વાળા, તે
ને રહયો અનીરૂદ્ધ નિહાળી; મોહયો મોહયો રૂપને મોડે મોહયો મોહયો ભ્રગુટી
ને જોડે. ૧૯ મોહયો મોહયો છુંટી લાવકે, મોહયો મોહયો કેસ કલકે, મોહયે-
મોહયો ઘુઘરીને ઘમકે, મોહયો ઝાઝરનેઝમકે. ૨૦ હીડું મેડાયે સુંદરકામ, તેણેવી
સાર્યુ દ્વારીકા ગામ; ઘણું ભક્ષ ભોજન કરે આપ; તેણે વીસાર્યા માને બાપ
૨૧ પામ્યા ધરાયો અમરત પકવાન, તેણે વીસાર્યું હરીનું ધ્યાન; ઓખાં સુખ
તણે સાગર, તેણે વીસાર્યો રત્નાગર. ૨૨ અનીરૂદ્ધની ચાલ છે ગમતિ, નારી
હીંડે છે ઠમકતી. ઘેલા કીધા મગયાનેણી નવ સુજેદીવસ કે રેણી; રાતદિનનીર
ગમે છે રમી, ચારે આંખે ઝરે છે અમી ૧૪ સુધ બુધ તો વીસરી ગઇ, અટલે
ચોમાસુ ગયું વહી;

વલણ,

ચોમાસુ વહી ગયું; આવ્યો આસોમાસરે;
કન્યા ટળી નારી થઇ, ઓખા પામીસુખવિલાસરે.

રાગ મલાર કડવું ૫૩

વર્ષા રૂતુ વહી ગઈરે; રમતાં રમતાં રંગ વીલાસ; મુખ પામ્યા પણું રે,
એટલે આવ્યો આશ્વીન માસ, ૧ એક સમે સહયરે. આવી શરદ પુનમનીરાત;
માણેકઠારી પુરણીમારે, ઉત્તમ દીવસે આસોમાસ. ૨ ચંદરમાને કીરણેરે, બેઠા
નીહાળેનરનાર; હાસ્ય વીનોદમાંરે, કરતાંવિવીધવીલા. ૩ રક્ષક રાયનારે, તેણેદી-

ડીરાજકુમાર; કન્યા રૂપ ક્યાં ગયું રે, ઓખા દીસે હવે નાર. ૪ચીત્રલેહા ક્યાં ગઇરે, એકલી દીસે છે ઓખાય; રાતી માતી આંખડીરે. ફુલ ફુલારદીસે છે કાય પ હીડ ઉર ઢાંકતીરે, શક થયા છે નખપાત; અધરપે શામતારે. કોઇકપુરૂષ દંતનો ઘાત. ૬ સેવક સંચર્યોરે, એવો દેખીને વીચાર; મંત્રી કોભાંડનેરે.જઇને કહ્યા સમાચાર ૭ પ્રધાન પરવરયોરે, જ્યાંછે. અસુર કેરો નાથ; રાયજી સાંભળોરે, મંત્રી જોડી કહે છે હાથ ૮ લોકીક વાતરે, કંઇક આપણને લાંછન, જીભ્ય છદીયેરે, કેમ કહીયે વજર વચન. ૯ બાળકી તણીરે તેનો થઇ છે નારીરૂપ;વારતા સાંભળીરે, આશનથી ઢળીયો ભુપ ૧૦ ધ્વજ ભાગી પડીરે, ઓતો અમથી આકાશ વાત; બાણ ક્રોધે થયુંરે, શીવે સાંભળી સાચી વાત. ૧૧ શીવે તે થયુંરે, તારી ધ્વજ થશે પતન: તે વારે જાણજેરે, શીખું કોઇક થશે ઉત્પન્ન ૧૨ જાઓ મંત્રી તમેરે, જાઓ પુત્રી કેરિ પેર; કોઇ જાણે નહીંરે, તેમ તેને તેડી લાવો ઘેર. ૧૩ પ્રધાન પરવર્યોરે, સાથે ડાહ્યા ડાહ્યા જન, ઓખને સાથીયેરે, હેઠે રહીને કહે છે વચન. ૧૪ કુભાંડ આવ્યોરે, ઓખાજી દેોને દરશન; ચીત્રલેહા ક્યાં ગઇરે. ચાલો તેડે છે રાજન. ૧૫ થરથર ધ્રુજતિરે, પડી પેટડીઆમાં ફાળ; શું થાશે નાથજીરે, આવી લાગી મહા જંજાળ. ૧૬ તાતે રખે બોલતારે, નાથજી દેશોમાં દરશન; મુખ ઉડી ગયું રે; ઓખા નિર ભરે લોચન. ૧૭ બાળા બહુ વ્યાકુલરે. કાંઇ કહળીકેરે વરણ; કરમાણુ કાસ્યા વીનારે કાં ચુંકી પેહેરી અવળે વરણ. ૧૮ બારીએ બાળકીરે, ઉભી રહીને ત્યાં આવિ કોભાંડ કુંવરીનેરે, ભયંકર વચને કરી બોલાવી. ૨૦ ચિત્રલેહા ક્યાં ગઇરે, તું એકલડી દીસે બાળ; કન્યા રૂપ ક્યાં ગયું રે, બીજસે બાણાસુર ભુપાળ ૨૦ શરીર સંકોરતીરે, કરતી મુખડા કેરિ લાજ; ઘરમાં કોણ છેરે, મુજને સાચું કહોને આજ. ૨૧ ગળસ્થળ ધરિરે,, કોઇ પુરૂષ દંતનો ઘાત. શાણુંગટ તાણતીરે, બોલી ઓખા ભાગિ વાત. ૨૨ દીલ મારૂ નથીરે, ચિત્રલેહાએ શીખ્યું સચન; નેણું આકળીરે, દુખાણી નિર ભરયું લોચન ૨૩ મંત્રી ઓચર્યોરે ઓખ બોલે આળ પંપાળ; હેઠાં ઉતરોરે, નહી તો ચડીને જોઇશ સાળ. ૨૪

વલણ માળ જોઇશું તમતણા, ભાગશે તમારો ભારરે;

એવું જાણીને ઉતરો, રાય કોપ્યા છે અપારરે.

રાગ સામગરી કડવું ૫૮

કન્યાએ ક્રોધ જણાવીયો, હાકટયો પ્રધાન; લંપટ બોલતો લાજે નહીંપડ પણે ગઇ સાન. કન્યાએ. ૧ પાપી પ્રાણ લેવા ક્યાંથી આવીયો, બોલતો સીદ વચન; એ વાત સારૂ શીખિ જોઇસે; જીભલડી છેદન કન્યા૦ ૨ હું તો ડાહયો દેનવ જાણી, ભારે ખમરે કહુ ભાંડ; એવું આળ કાને ન ચડાવીએ; ભાગી પડે બ્રહ્માંડ. કન્યા૦ ૩ કહેવા દેને તું મારી માતને, પછી તારી વાત; હત્યા આપુ તુજને, કરૂં જ પાપાત, કન્યા૦ ૩ કુભાંડ લાગ્યો પછી કંપવા; પુત્રી પરમા-

વિત્ર; પછી કાલાવાલા માંડીયા, ન જાણ્યું સ્ત્રી ચરિત્ર. કન્યા૦ ૫ બાઇ રાજાએ સુજને મોકલ્યો, લોકે પાડયા વિશેષ; ઓખાજી પુછયાં માટે આવડો શો ક્રોધ કન્યા૦ ૬ એવું કહેતાં સેવક મોકલ્યો, બાણાસુરની પાસ; રાજાએ મંત્રિને કહાવીયું, જુઓ ચઢીને અવાસ, ૭ કુંભાંડ કોપ કરીને ગાજીયો, વજડાવ્યા નિશાન; માળીએથી બંને ઉતરો બાણાસુરની આંણ કન્યા૦ ૮ દાસને આપી આગના, સ્થંભ કરોને છેદન; ઓખાએ આંસુડા ઢાળિયાં અપાસે સ્વામિન કન્યા૦ ૯ હોકારો અસુરનો સાંભળિ, ઉભો થયો અનિરૂધ મેઘની પેર ગાજીયો. કંપી નગરી બધ કન્યા૦ ૧૦ મંત્રી કહે સુભડ સાંભળો, કોઇ જોધે બોલ્યો આંહી; આપણા નાદે ઉડિયો, મેઘ શબ્દ સહિ. કન્યા૦ ૧૧ ઓખાએ નાથને બાથઘાલિયો, શું જાવો છો વહી, મરડિ મરડિ જાએ જુદ્ધને, હવડા જાઉં કહી. કન્યા૦ ૧૨ આ શો ઉધમ વઢવા તણો, નથી બાપનું ધામ, દાનવ લે માનવ ઝાંતે નહિ, નહોય રૂતુ સંગરામ. કનયા૦ ૧૩ નાથ કહે સુણ સુંદરા, વાત સગળે થઇ; હવે ચોરી શાનિ આપણે, બેશીએ બારીયે જઇ, કનયા૦ ૧૪

વલણ જઇને બેઠાં બંને, વાત વિપરિત કીધીરે;
છજે ભજે કામ કુંવર, ઓખા ઓછંગે લીધીરે.

રાગ રામગ્રી કડવાં. ૫૬.

જોડિ જોવાને જોદ્ધ મળ્યા ટોળેજી, ઓખા બેસાડી અનિરૂધ ખોળેજી,
દંડમાં બાંવલડિ ઘાલે બાળાજી, દેખી કુંભાંડને લાગિ જ્વાળાજી. ૧

ઢાળ.

જ્વાળા પ્રગટિ, ભાળ પ્રગટિ, સુભટ સહુ જોવા મળ્યા, મંત્રી કહે ભાઇ સબળ શોભે, જેમ હરિ ઉછંગે કમળા, ૧ લઘુ સ્વરૂપન લક્ષણવતો, આવિ સુતાસંગ બેઠો; જ્યાં પરશ નહી પંખી તણો તે માળિયામાં કેમ પેઠો. ૨ નીશંક થઇને છજે બેઠાં નિરજલ નરને નારિ; હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણોને, લજ્જા ન આણે મારી, ૩ ઓખાયે અપરાધ માંડયો, ધાઇ ધાઇ લે છે સોઇ; પ્રધાન કહે એ પુરૂષ મોટો, કારણ દીસે કોઇ. ૪ એભુજ વરખિ આંખડીને ભ્રકુટી ર હિ ખમખમી; રોમાવળિ. વાંકી વળિ. વઢવા રહયો ટમટમી ૫ માળ ગેરયો સુભટ સર્વે, બાલે છે આતંડ, અહો વ્યભિચાર ઉતરી હેઠો એમ. કહે કભિ ભડ ૬ અલ્પ આયુષના ધણી, જમપુરીના મારગ સત્ય, અસુર સરિખા રીપુ ગાથે કેમ થઇ બેઠો સ્વચ્છ. ૭ બાણુરાયની દીકરી, તેનો ઇંદ્રથી થાવઆળ; તે રાજ કુંવરિની સંગે, તું ચઢિને બેઠો માળ. ૮ સાચું કહે જેમ શિશ રહે, કોણ નાત કુળને ગામ; યથારથતું ભાંખજે, કેમ રોવ્યું ઓખાનું ધામ. ૯ અનિરૂધ્ધ વળતિ બોલીયો, સાંભળો સુભટ મીત્ર, ક્ષત્રી નંદની ઇછાયે, આવ્યો બાણનો જમાત્ર ૧૦ મંત્રી કહે અલ્યા બોલ વિચારી, ઉતરશે અભિમાન. જમાત્ર.

કોનો બાળકો, કોનેજ દીધું કન્યાદાન. ૧૧ અપરાધ પુરૂષ ઉતર કહો, તને બાણરાયની આણ; આ દનેવ તારા પ્રાણ લેશે; મરણ આવ્યું જાણ. ૧૨ વિચાર જાણે જાગ્યાનો, જો પડ્યો વરાંસે ચુક; સિંહ હોય તો હાંકે ઉઠે પણ દીસે છે જાંબુક ૧૩ બેઉ જણાને જોઇને પાછો ચાલ્યો કાઉભાંડ; કઉભાંડનું વાક્ય સાંભળી, બોલ્યો બળી રાજાનો તન. ૧૪ સાંભળતામા ચાર લાખ યોધ્ધા મોકલ્યા તતકાળ, તે ઓખાએ દીઠા આવતા પડી પેટમાં ફાળ. ૧૫

રાગ પરજ કડવા ૫૬.

કામનીયે જ્યારે કટક દિઠું, ઓખા થઇ નિરાશ; અરે દઇવ આશું કીધું મારા મનમાં હતી મોટી આશ, વાલા કેમ વાલા કેમ વદશો. મારાપાતળીયાભરથાર વાહાલા કેમ ટેક.

અરે પીયુ તમે એકલા, કરમાં નથી ધનુષને બાણ; આ પાપી પીતા કોપીયો, તે લેશે તમારા પ્રાણ. વાલા ૧ આછી પોળી ઘીમાં ઝબોળી, માહે આંબારસ ઘોળી, તમે જમતાને હું પીરસતી, ભરી કનક કચોરી વાલા, ૨ આળોટે પાલાટે અવની પર, રૂદન કરે અપાર; બોલાવી બોલે નહિ, નઇ બે વરસે આસુની ધારવાલા, ૩ ઉઠને વળી, બેઠી થાય, વદન વીકાસણ વારતા બાણ જ્યારે છુટશે, કેમ શેશો કોમળ શરીર વાલા. ૪ મારા માત પિતાને જાણ થયું ને, કટક મોકલ્યુ પ્રઉઢ, પાપી બાપે કાંઇ નવ જાણું, બાણાસુર મહા મુઢ વાલા. ૫

રાગ હાળ કડવાં ૫૭

ઘેલી નારી કાલાવાલા જે કરો તે ફોક; અમો એવુ જુધ કરીએ, તે જાણે નગરના લોક, તું જાણુ પિઊ એકલાને, હાથ નહિ હથિયાર; તારા બાપે ચાર લાખ મોકલ્યા તે મારે મન છે બાર, ૨ તું જાણે પિઊ એકલાને, કર નથી ધનુષને બાણ, એકગદા જ્યારે ફરશે ત્યારે, લેઇશ સરવેના પ્રાણ. ૩ ચિત્રલેહા ચતુર નારી. વીધાત્રીનો અવતાર; આખાએ તે ધ્યાન ધરીયું, આવી માળીઆ મોઝાર. ૪ એવું કહીને જોયુ સજ્યામાં, ગદા તોનવ દીઠી, ચમકિને પુછયું ચિત્રલેખાને અગ લાવી અંગીઠિ ૫ ચિત્રલેહા કહે મહારાજ હું તો ચતુર થઇ નવ ચુકી; મેં જાણ્યુ મુજને મારશે, ગદા દ્વારિકામાં મુકી ૬ અનિરૂધ કહે શાને વઢુ; મારે હાથ નથી હથિઆર, ચિત્રલેહાએ નારદ સંભાર્યં, માળિયા મોઝાર ૭ નારદ કહે મુજને કેમ સંભાર્યો, કાઉભાંડ કેરી તન, મહારાજ જુધે ચઢે અનિરૂધ, દીજે આશીરવાદ વચન ૮ આશિરવાદ નારદે દિધો, સોભાગ્યવતિ ઓખાબાઇ; ભલો ભલો પુત્ર પધુમનના, ચિરંજીવી અનિરૂધ ભાઇ. ૯ ભલો તુ પુત્રપ્રદમનનો, વીર ઘણો વિક્રાળ, અંતરિક્ષ ઉભો હું જોઉં છું, આણુ સરવનો કાળ. ૧૦ અલ્યા ધણિવારતો બેશી રહ્યો ને; વાત તણું નહિ કામ બારીમાંથ કરીયો બાંધ; તો બોલ્યું બાપનું નામ. ૧૧ અનિરૂધ કહે શેણુ વઢુ હથિયારન

થિ કાંઇ એક; જોદ્ધાઝાઝાશોર કરે છે, ત્યાંશો કરવો વિવેક. ૧૨ નારદ કહેછે ઓખા બાઇને, તું આદ્ય જગતની માત, તારૂ સામર્થ હોય જેટલુ, તે આપ સ્વામીને હાથ ઓખાયે એક ભોગળ લેઇને, કહાડી આપિ ઘરમાંથી બહાર; સ્વામીના કરમ આપી, તેમાં હજાર મણનો ભાર ૧૪ વીર વિકાશી ભોંગળ લીધી, માળીયા માંથી ધાઇ; ચાર લાખ જોદ્ધા તરવરિયા. તે સામો જુદ્ધાને જાય. ૧૫ ગેડી ગુપચી ફરશી તુંબર; છુટે ઝાઝાં બાણ; માળિયાને ઢાંકી લીધું જેમ આભલિયામાં ભાણ. ૧૬ આવતાં બાણ એકઠાં કરીને, પાછાં નાંખે બાળ; ઉંચથી આવી પડે તે, આણે સરવેનો કાળ. ૧૭ ભડાક લઇને ભોગળ મારી અનિરૂધે જેણી વાર; તે ઝણકારા કરતી આવિ, તેણે કર્યો સંહાર ૧૮ અણીરૂદ્ધ કેરો માર ઘણો તે; જોદ્ધાએ ન ખમાય; મારી કટક સરવે કટકા કીધું, આપે નાશ જાય. ૧૯ રહો રહો શા માટે નાસો, કાંથાઓછે! રાંક, હું તમારા કામ આવ્યો છું, મારો ન કાહાડશો વાંક. ૨૦ અંગ ધુજે કંઇ નવ સુઝે, આવ્યા રાયની પાસ; શું બાણાસુર બેશી રહયોને, કટક થયુ સઉ નાશ. ૨૧ જોદ્ધા સહુ નાશ થયાને, ચોરીયે નાઠા સાર; તમને આવ્યો સંભળાવવા. ઘણું કરી પોકાર, ૨૨ નાનાશ રાજા ભુંગળ આવી, પ્રાણ તાહરો જાય; બાણાસુર પડયો ગભરો, દૈવ આ તે શું કહેવાય. ૨૩ બીજા રાયે છ લાખ મોકલ્યા, જઇ કરયો સંગ્રામ; મારીબાંધી લાવો કહુંછુ, ફોડો એના ઠામ. ૨૪ જેધ્ધા આવ્યા જોરમાં તે કરતાં મારો માર; છ લાખ આવી ઉભા રહયા, તેના બળનો નહિ પાર. ૨૫ કોઇએક જોજનને બે જોજનના જોધ્ધા ઊંચાય; કોને માથે શીંગડાંને લોચન ઉદર મોંહોંય. ૨૬ શડગ ખાંડાં તુંબર ફરશી, ગોળી હાથે નાળ; તોપ કવચ રણ ભાલા બરછી. મુદગરને લીડી માળ. ૨૭ સાંગ ખેડી ગુપતી ગદાને ઝળકતા તરવાર બાણાસુરના યોધ્ધાન, કરતા મારેમાર. ૨૮ કાંઇક કુચ્ચરઘાના થયાને, કંઇક કાકડકાય; કુંભસ્થળ કાટી ગયાને, પડયા પૃથવી માંય. ૨૯ અનિરૂધે પછી વિચારયુ, ગદા પડી છે સરણ; જેધ્ધા આવ્યા જોરમાં તે, કેમ પામશે મરણ. ૩૦ પછી પડતુ મુકયુ પૃથવી ઉપર, ગદા લીધી હાથ; કાળચક્રની પેરે વીંઝે, સઉ સંહારક શાથ. ૩૧ કોઇ જોધ્ધાને ઝીકી નાંખ્યા, ઝાલ્યા વળતી કેશ; કોઇને અઢબેટ મુકીયે, કોઇને પગની ઠેશ. ૩૨ કોઇના મોઢાં ભાગી નાંખીયાં, હાથની લપડાકે; કોઇર મારી ભુકો કીધો, ભુંગળને ભડાકે, ૩૩ એમ હુલ્લડ કરયુંને ત્રાસ પડીયો, બુમોરણ બહુ થાય, છ લાખ ચકચુર કરીને, ગયો માળિયા માંય ૩૪ નાઠા જોધ્ધા જાણે ગયા જહાં છે બાણાસુરરાય. નાશ રાજા ભુંગળ આવિ, પ્રાણ તારો જાય ૩૫ નોહે નોહ કાંઇ નાહાના કુંવર, દિસે કોઇ બળિયો; ઘણી વારનો જુધ કરે છે કોઇનો ન જાય કળિયો. ૩૬ કોભાંડને તેડાવી પુછયું હવે શું કરશું કાજ; આટલે છોકરે નાખું જેવરાવ્યું, ધીક ધીક મારૂ રાજ. ૩૭

રાગ બિરાગ કડવાં ૫૮,

મતબાલો મહાલે માળમાં, જઇ બેઠાએ સભામાં સંભળાવ્યું; કોભાંડને પકડીઓ કાળ, મતબાલો મહાલે મોળમાં ટેક. ૧ જુગ જીત્યું પણુ કાંઇ નવ દીઠું, સ્વર્ગ મ્રત્યુ પાતાળમાં કહો કઉભાંડ હવે શું કરવું, મારો ભાગ્યો ભાર ભુપાળમાં મતબાલો. ૨ સહુ સેન્યાનું સામરથ ભાગ્યું, બહુ બળ દીઠું છે બાળમારે; દસલાખનોતો દાટજ વાળ્યો, હજી છે વઢવાની ચલમાંરે. મતબાલો ૩ કહો પ્રધાન હવે શી વલે થાશે, બાણુ પડયો, જંજાળમાંરે રાતમાં જઇને રોઠી રાખો નાસે પ્રાતઃકાળમાંરે. મતબાલો, ૪ વિખિયાયે વળગ્યો તે નહીં થાય અળગો. જેમ માખી મદ જાળમાંરે. બાળક બકરીને શાને ઓશરો, તેને જોવ શાહના ફાળમાં. મતબાલો. ૫ એ બાળકને જે બાધી લાવે. તેયે વધાવુ રતનાં ભરી થાળરે; સીંહપણું વેરાઇ ગયુંને થયું સંગરામ શીયાળરે, મતબાલો. ૬

રાગ સોરઠ કડવાં. ૫૯

કઉભાંડ કહે તું સાંભળ રાજા કહું એક સાચો મર્મ; ભોંગળે દસ લાખ મારયા, તેઓ ન રહયો તારો ધરમ. ૧ અચરજ એક લાગે છે મુજને પડી અચંબ વાત એક ભોંગળે દશલાખ મારયા, કીધો મહા ઉતપાત, ૨ પુરવેમેં તને પ્રિછ્ંયો અહંકારે થયો તું અંધ; અહંકારે લંકા ગઇ, રણુ રોળાયાં દશ કંધ ૩ અહંકાર ચંદ્રમાયે કરયો તેને રોહીણીશુ સંજોગ છવીશ નારી પરહરી માટ ભોગવો ખઇરોગ. એવા અહંકાર હું અનેક કહું તું સાંભળને ભુપાળ વાક કોઇનો કહાવીયે નહિ, પણ ફુટયું તારૂં કંપાળ, અહંકાર તુજ બાપે કરયો જેણે જીત્યા દસ દીગપાળ; વામન રૂપ વિઠલે ધરિને; બળી ચાંપો પાતાળ. ૬ અહંકાર કોઇનો છાજયો નહીં ગરવ ન કીજે રાય; ગરવ કોઇનો રહયો નહીં તમે વિચારો મનમાંય. ૭ પેહેલી ધજા ભાગી પડી; વરસ્યો રૂધીરનો વરસાદ; નક્ષત્ર તુટીને પડયું ને થવા માંડયો ઉતપાત. ૮ હવે તતબર થઇને સેનયી સભાળો. રાય બેઠાનું નહીં કામ; દસ દશા તું જીતીને આવ્યો, છોકરે બાળ્યુ તારૂં નામ. ૯ રાય પેહેલો મે તુજને પ્રિછયો, પ્રતાપ તારો પ્રતક્ષ; આ સમે એ વીલોકતામા, ઉદય પામ્યો અસ્ત. ૧૦ સ્વર્ગ મ્રત્યુ પાતાળમાં, કહેવાયો તું એક; તરણાવેત તુજને કરયો, એ છોકરે વાળીયો છેક. ૧૧ વચન એવું સાંભળીને રાયની ગઇ છે શુધને શાન; સ્થીર અંગ દેખી રાજાનું, પછી બોલિયો પ્રધાન. ૧૨ કઉભાંડ કહે તુ સાંભળ રાજા પ્રાક્રમ તારૂં પ્રચંડ; શશા ઉપર સીંહ અખાડ છે, તેમ પ્રથ્વી કરૂં શત ખંડ. ૧૩ કહોતો અને બાંધી લાવું, એમાં તે કેટલું કામ; શોણીતપુરના સુભટ કેરા, વદન ટાળુ શામ. ૧૪ રળીઆત થયો રાય વચન સાંભળી; આપ્યા સહુ સણુગાર; તું મારા વડો બાંધવ. આ તારો સરવ ભંડાર. ૧૫ જાઓ વિર તમ વેગે જઇને. કરિ આવો શુભ કામ વધામણી

વહેલા મોકલજો; પેલા શતરૂનો ફેડી ઠામ. ૧૬ વચન શીશ ચઢાવીને ઉઠયો તેણે કીધો સણગાર, સેન્યા સઘળી સજ કરી, તેનિ સોભાનો નહીં પાર. ૧૭ મહા મોટા ગજ ગીરિવર સરખા, મગદળીત કહેવાય, હિરા માણેક રતન જડીત અંબાડી, તેનિ જયોતે રવી ઢકાય. ૧૮ સુર્યવંશીને સોમવંશિ, પાખરિયા કેહેકાણ; મોરડે મોતિ જડિત તેને, હીરા જડીત પલાણ. ૧૯ અનેક અશ્વરૂ રીયા આગળ, ગણતાં ન આવે પાર; અનેક પાલખીરથ ઉચ્ચાસને, તેને સુભટ થાય અશ્વાર. ૨૧ નગારાંનો તો ઘોશ વાજે, શરણાઇયોનાં તુર, સેન્યા સગાળ પરવરી, જાણે સાગર આવ્યું પુર ૨૨ નાળ ગોળા કવચ ભાથા, કરતા મારો માર; માળિયા આગળ ઉભા એટલે, ઓખા કરે વિચાર,૨૩ સ્વામી તમારા મનમાં આવેતો, કહુ વિનતી આજ; ચિત્રલેહા દ્વારીકાં લઇ જાય તો સાજે સ...ણું કાજ. ૨૪ વચન સુણીને જવાળા લાગી, ચઢી અનીરૂધને રીસ; ચરણ કેરા આંગળાથી. જવાળા લગી. સીશ. ૨૫ યુધ વિશે સનમુખ ન રહું તો, લાજે મારો વંશ. બાણાસુરને અણીપેરે મારૂ. જેમ કૃશ્ને મારયો કંસ. ૨૬ એવા મહે જોધા આવ્યા દેવા લાગ્યા ગાળ; ક્રોધ ચડયો બહુ કામ કુંવરને, કીધિ ઇચ્છા દેવા ફાળ. ૨૭.

વલણ.

ફાળ દેઇ અંત લઉ, હોકારો જવ કીધોરે;
ઓખાએ અનિરૂધ માળિયામાં, ઉચકી લીધોરે.

રાગ ભુપાભ કડવાં ૬૦

ઓખા કહે કંથને એમ ન કીજે, બળિયાશું વઢતાં બીજે; એ ઘણાને તમો એક જાતે, સૈન મોકલ્યું મારા તાતે દૈતને વાહન તમો પાળા, એ કઠણને તમો સુંવાળા; એને તાપે કવચને બખત્તર, તમારે અંગે પીતાંબર દૈતને સાંગ્યને બહુ ભાલા, પ્રભુ તમો છો કાલા માલા: આતો મસ્તાન બહુ બળિયા તમો સૌકામળ પાતળિયા. પહેલું મસ્તક મહારૂ છેદો, સ્વામિ પછી અસુરનેભેદો; તમારી દેહ દેખીને હું તો મોહુ; ને તે જુધ કરતાં કેમ જોઉ, મુવા દૈત્ય કરે છે હોકારા; પ્રભુ: પ્રાણ; કંપે છે મારા; ઇચછા અંતરમાં પેઠી, મુવાદૈત્યે માળિયું લીધું લુટી, ઘણુ ક્રોધી છે બાણ, હાકે ઇંદ્રનું જાય એશાન; જગસ્થળે તાતાની હાકે, બાણ સૈન્યા ચઢાવી છે ચાકે, જોણે નામે તે મેરૂ હાલે. ચક્રધારી સરખે તન વ ચાલે; ક્ષત્રી સાથ રહે છે બીનો, તમો કોઇ પેરે એને જીતો મંત્રી રહયો છે દંતજ કડડી; શું ધાઓછો મરડી મરડી; કંથ કહે ન કરૂ સંગરામ, નાશા પેઠાનો કીધો ઠામ. હવે જીવતો છુટવું નહીં, સૈન્ય સઘળી સામી થઇ; નથીઉગરવાનો ઉપાય, ત્યારે ભય પામે શે થાય. નાઠે લાંછન લાગે કુળમાં, છે શામને લાછન મુળમાં મહુ વરવાજે મણીધર ડોલે. ન ડોલે તો અળશીયાં તોલે. ધન ગાજે કેસરી દે ફાળ, ના ઊછળે તો જાણવો શિયાળ; ક્ષત્રી સોઢ દેખીને દળ

ન સોંઢે તો જાણવોવીંઢળ હાકે વાઘ. ૧ માંડે કાન, ન માંડેતો જાણવો સ્વાન;ઘ
રમા કો રહે પેશી; નો ચરણુ વિનાનો રહે બેશી, એમ કહીને ઓખા અળગા
કીધિ, ભડ ગાજ્યોને ભોંગળ લાધી; અસુર સેન્યામા જઇને અડિયો, છજેથી
કરીને હેઠે પડીયો. જેમ ચંદ્ર પેસે વાદળમાં, તેમ અનીરૂધ પેઠો દળમાં; વાદળ
ચંદ્રને જેમ વીંટી, તેમ અનિરૂધને લીધો વીંટી, અસુર કહે એ માનવિ કશું,
બહુ સીંહમાં બજાશું વશું; જો મુગટ મિત્રને ચરણે ધરે, તો તું મ્રત્યુ થકી ઊ
ગરે, તેનાં વાકય એવાં સાંભળિ, અનીરૂધ ધાયો હોકારો કરી; નાંખે ઉચર ખા
ડાં મુદગલ; તેમ વિશ્નુ ભોંગળ. વાસ સહસ્ત્ર અસુર સૌ તુટયા એકીવારે બહુ
છુટયા; અયુધ ધારા રહી છ વરસી; છુટે પરઘ અયુધને ફરશિ. થાય દા-
ન્દ ટોળે ટોળા, વરસે ભીડિ માળને ગોળા; બોલે દુંદભી ગડગડાટ, થાય ખાં-
ડાં તણા ખડખડાટ, હાક હસ્તીને પાડે ચુસવાટે, રથ ચક્ર વીજે ગડગડાટ;હો-
ય હય ઘણા હણહણાટા દેખી દોહલો નાથનો ઘાટ. થાય ઓખાને ઉચાટ, દેખે
દોહલો નાથનો ઘાટ, પછી દાનવનો વાળ્યો દાટ; અનિરૂધે મુકાવી વાટ કોઇ
ઝીકયા ઝાલિ કેસે, કોઇને ઊડાડ્યા પગની ઠેસે, કોઇ હણ્યા ભોંગળને ભટોકે,
કોઇનાં મોં ભાંગ્યાં લપડાકે. કો ને ભાલા વાગ્યા ભચ, કોનાં નાક વઢાયાં ટચ;
કોઇ અદકચરા કોઇ પુરાં, મારી સેન્ય કરયુ ચકચુર, તે રણમાં ભયાનક ભાસે
બળ દેખી ઓખા ઊલાશે; મેતો આવડુ નહોતુ જાણ્યું, ચીત્રલેખાએ રત્તનજ
આણ્યું. થાક પ્રશેવો અનિરૂધને દીલે, નાથ અવિરમાં ઝીલે, ભડ ગાજ્યુનેપડયુ
ભંગાણ; નાઠોકૌભાંડ લેઇને પ્રાણ. થઇ બાણાસુરને જાણ; પુરૂષ વાળ્યો ઘાણ;
અસુરને ચડીયો બહુ કોપ; સજયાં કવચ આયુધને તોપ. વાગી હાકને ચઢીયો
બાણ; તેતો થઇ ગઇ ઓખાને જાણ. વલણ.

જાણ થયું જે તાત ચઢીયો, કોણ જીતશે સહસ્ત્ર હાથરે;
ઓખા આંખ ભરતી રૂદન કરતિ, પછી સાદ કરતી નાથનેરે.

રાગ સામગ્રી. કડવાં ૬૧

મારા સ્વામી હોય ચતુરસુજાણ બાણ દળ આવ્યુંરેજાદવજી, દીસેસેન્ય-
ચારે પાસ હવે શું થાશેરે જાદવજી; એતો બળીયા સાથે બાથનાથ કેમ ભીડ-
રે જાદવજી, સામો દઇત્ય છે કુપાત્ર માટ હારીને હીંડોરે જાદવજી. આ દળ આ-
વીયું બળવંત, દીસે રાતરે જાદવજી. એકલડા અસુરને મુખે, રખે તમે
જાતારે જાદવજી; આ ગજ આવે બળવંત, દંદ કેમ શેહેશોરેજાદવજી, અસુર,
અરણ બચાય તાણીતી જાશોરે જાદવજી, એવું જાણીને આસરીએ, ન કરીયે
કરોધરે જાદવજી. એકલડાનો આશરો શાનો, માનો પ્રતિબોધરે જાદવજી; ધી
રા થાઓને ધાઓ, વઢો તો અસુર જાદવજી; માહરી ફરકે છે જમણી આંખ
વરસે છે આસુરે જાદવજી; મુને બીહામણ લાગે ઝાંખો, ભોંગળ હેઠી નાંખોરે જાદ-

વજી. હું તમને સમજાવું આ વાર, વચન મારૂ રાખોરે જાદવજી; તમો મુજ દે હલડીના હંસ, મુકોને જુધરે જાદવજી. પાછા વળોજી લાગુ પાય; માનો મારી બુધરે જાદવજી; ઘેલા દિસેછે ધરૂણી, તારૂણી આશા ટેવરે રાણીજી. અમો બાણ થકી ઓસરશુ તો કરશુ શેવરે રાણીજી. એના છેદુ હાથ હજાર, કુળ સંહારૂ રે રાણિજી; અનીરૂધ રથ થકી ઓસરે તો, લાજે શ્રી ગોપાળરે રાણીજી. હવે અંત આપણો આવ્યો, હવે નાઠે આળરે રાણીજી.

વલણ.

નાઠે આવે આળ; નવ કીજીયે ઉપવાદરે;
કહે પ્રેમાનંદ, ઓખાબાઇ, અનિરૂધને કરયો સાદરે.

રાગ વેરાડિ કડવાં ૬૨

ઓખા કરતી કંથને સાદરે. હો હઠિલા રાણા; એ શા સારૂ ઉનેમાદ, હો હઠિલા રાણા. ૧ હુ તો લાગુ તમારે પાય, હો હઠિલા રાણા. આવી બેસો મળિયા માંય, હો હઠિલા રાણા. ૨ હું તો બાણને કરૂ પ્રમાણ, હો હઠિલા રાણા, છે કાલાવાલાનું કામ, હો હઠિલા રાણા. ૩ એતો બળાયા સાથે બાથ રે હો હઠીલા રાણા; તેતો જોઇને ભરીયે નાથ, હો હઠીલા રાણાં. ૫ એતો તરવું છે સાગર નીર, હો હઠીલા રાણા, બળે ન પામીએ પેલી તીર, હો હઠીલા રાણા ૫ એતો ભેદે તમારૂ ગાત્ર હો હઠિલા રાણા; સામા દઇત્ય છે કુપાત્ર હો હઠિલા રાણા ૬ મને થાય છે માન શુકને હો હઠીલારાણા; મારૂ ફરકે છે જમણું લોચન હો હઠિલા રાણા. ૭ મારો મોતીનો ટુટયો હાર, હો હઠિલા રાણા, ડાબે નેત્ર વહે જળધાર, હો હઠિલા રાણા. ૮ દીશે ગગને ઝાંખો ભાણ;હોહઠિલા રાણા. દીસે નગરી તે ઊજડ રાનહોહઠિલા રાણ. ૯ રૂવે વાયસગાયને સ્વાન,હો હઠિલા રાણા. એવા માઠા થાય સુકન, હો હઠિલા ૧૦ હુતો ધુજતી દેખુ ધરણ હો હઠિલા રાણા. એતો સાગર શોણિત વરણ હો હઠિલા રાણા. ૧૧ આવ્યા અગણીત અસ્વાર હો હઠિલા રાણા; માંહે માંહે થાયછે હોહોકાર, હો હઠિલા રાણા. ૧૨ દુંદભીવાળો ધાય, હો હઠિલા રાણા; એને સેન્યા તમોપર થાય, હો હઠિલા રાણા. ૧૩ એ આવ્યુ દળ વાદળ, હો હઠિલા રાણા; એ ઝળકે ભાલાના ફુળ હો હઠિલા રાણ. ૧૪ પાખાર બકતર પેહેરયાં ટોપ હો હઠિલા રાણા; દઇત્ય ભરાયા આવે કોપ હો હઠિલા રાણા. ૧૫ એ વાજે ઘુઘર માળ, હો હઠીલા રાણા અશ્વ દેતા આવે ફાળ હો હઠિલા રાણા. ૧૬ એતો સુરવાર મહા કાળ, હો હઠિલા રાણા; હવે થાશે કોણ હવાલ; હો હઠિલા રાણા, ૧૭ નાથ જુવો વિચારી ગગન, હો હઠિલા રાણા; જુધ રહેવા દયો રાજન, હો હઠિલારાણા ૧૮ જો લોપો મારી વાણ, હો હઠિલા; રાણા; તમને માત પિતાની આણ હો હઠિલા રાણા. ૧૯ આવ્યો બીજો તે પ્રલેયકાળ, હો હઠીલા રાણા મેઘાડમર છત્ર વિ

શાળ, હો હઠિલા રાણા. ૨૦ વલણ.

મેઘાડમર છત્ર બિરાજે, ઉલટી નગરી બધર;
અગણીત અસ્વાર આવીયા, તેણે વીંટી લીધો અનિરૂધર.

રાગ સીંધુ કડવાં ૬૩

આવી સેન્ય અસુરની, અનિરૂધ લીધો ઘેરી; કામ કુંવરને મધે લાવ્ય વીંટી વળીયા ચોફેરી. અમર કહે શું નીપજશે, ઈછા પરમેશ્વરી; રીપુ ગજના જુદ્ધ માહે, અનિરૂધ લઘુ કેશરી બાણુરાયને શું કરૂં. જે ભોંગળ ધરી ફેકટ; વેરી વાયવ કોટી મળયા, હવે કેમ જીવશે પોપટ, બાણાસુરે સુભટ વારયા નવ કરશો કો ઘાત. વીંટી ચોરસ સહુ મળીને, હું પુછુ એને વાત, માળીયેથી ઓખા બાઈયે રૂદન મુકયું છોડી; પીતાપાશે જોધ સરવે હાથ રહયા તે જોડી બળવંત દિશે અતી ઘણું સેન્યા બીહામણી; પવન વેગે પાખરીયા તે રહ્યા હણહણી. આદળ વાદળ કેમ શેહેશો, ઓ સ્વામી સ્કોમળ, અરે દઇવ હવે શું થાશે, પ્રગટ કામના ફળ, દેવનાં કીધા હઈત સુત્ત; તેને દયા નહી લવલેશ; કાચા વયમાં નાથજીને નહીં આવ્યા મુછને કેશ; ચાર દીવસનુ ચાંદરણું, કર ચડી ગયુ વહા; આ જોધા પીતુન મારશે, દેવડા જાનું નહીં. અરભક તમારે એકલો, તેને વીટી વળ્યા અસુર; એવુ જાણીને સહય કરજો, ઓ સમળીયા સુર. દષ્ટ નિવારણ કરનજી, હું થઉ તમારી વહુ જો આંચ આવશે તમ પુત્રને, તો લાજશે જાદવ સઉ; પ્રજાના પ્રતીપાળ છો, તમા પનોતા મોરારી સંભાળ સરવની લીજીયે, નવ સુઈજ વીશારી; અમને તો પણ આશ તમારી, અમે તમારાં છારૂ, લાજ લાગશે વરદયને, કોઈ કહેશે કાળુ ગોરૂ. પક્ષી પલણપ્રભુજી; પુત્રની કરવા પક્ષ, ભગવાનને ભજતી ભામીની ભરથાર છે રિપુ મધ્ય મુખ વક્ર નેત્ર બીહામણા; મુખ મુછો મોટી મોટી, તેવા અસુર આવી મહ્યા, એકે સંખને સપ્ત કોટી દળ દાવાળ સેન્યા ઉલટી; મધ્યે આણ્યો અણીરૂધવીર, વીટાયો વેરીએ, જેમ મક્ષીકાયે મધ. ધનુષ્ય ચઢવ્યાં પાંચશે, બાણ બહુ ચઢાવ્યાં બાણ; ગાયે ગુણીજન ગર ગદે બહુ ગડગડે નિશાન. અંતર અરભક એમ વિંટીયો તેમ શોભે છે ઇંદુ, લઘુ જેમ ઉલટ શશીને, લીલાટે સ્વેત બીંદુ- લઘુ કુંજરની સુંઢ સરખા શોભે છે બે ભુજ; સરાસન સરખી ભરગુટી, નેત્ર બે અંબુજ; ત્રણ માત્ર જે વધધતો નથી, બાણનો જે બાહુ; અનીરૂધ અસુરએવા શોભે, જેમ ચંદ્રમાને રાહુ, આવી જોયુ વક્ર દ્રષ્ટે. મુછો મોટી મોટી ચક્ષ વપુ સોભાવે મુજ વલાને. કેશ રૂપનુ છે વક્ષ; આ સમે કહોવાડો અથવા ભોંગળ ને ધાર; અચો ટાળુ સંસારને ઉતારૂ એનો ભાર, શુ વપુ બાણનુ બાલવ છો માહે સરપના સાથ; કે પેટમાં પુરવજ વસે છે પીંડ લેવા કાઢે છે હાથ. કાષ્ટનં

કે લાખના એણે ઘડીને ચોઢયા કર; અથવા કોઇ પક્ષી દીશે છે, એણે વખેરયાં છે પર. ત્યારે હસતું આવ્યું બાણને, એ શું બોલે છે બાળ. કઉભાંડને કહે સાભળો એ તમને દે છે ગાળ. બળિ સુર અંતર બળ્યો તે, લોકમાં બળવાન; શું કરૂ જો લાંછન લાગે નહિતો વિધી દઉ કન્યાદાન, સુભટ નાકટ રાય આવ્યો, બોલિયો બહુ ગરવ; નફટ લંપટ નથી લાજતો, વિંટાયો હણવા સરવ કુલ, લજામણો કોણ છે, તસ્કરની પેઠે નિરલજ; અપરાધ આગળથી કેમ ઉગરે જેમ સાહ આગળથી અજ, જંગલી આવા ચઢયો, કાંઇ કારણ સરખુ ભાસે સાચુ કહે જેમ શીશ રહે, તજ બાળક રહે વિશવાસે કોણ કુળમા અવતરયો, કોણ માત તાતને નામ, અનિરૂધ કહે વિવાહ હવો, હવે પુછયાનું શું કામ, પીતરૂ પીતામહ પ્રસિદ્ધ છે, જેનો દ્વારીકા સંસાર છોડી છત્રપત્રીના વરયો, હરે ચતુર મન વિચાર, વઇશ્નવ કુળમાં અવતરો,મારૂ નામ ત અનિરૂધ; જો છેડશો તો નગરી બધી. નાંખીશ સાગર મધ્ય. બાણાસુર સામુ જોઇને, કઉભાંડ વળતુ લાખણી ચોરી કરી કંન્યા વરયો તે,કોણ વઇશ્નવપાખે,પુત્ર જાનો કૃષ્ણ નો પછી બાણ ધર્યા છે કર; નીચવરો કંન્યા વળી, દઇવ મારૂ બેઠુ વર. રીસેડાક; ધુણાવીને, ધનુષ કરમાં લીધું બાણાસુરે યુદ્ધ કરવાને; દળમાંહુદભી દીધું. ૩૫

રાગ ગોડી કડવાં ૬૪

અસ્વ કુંજર રથ ભાથા જડી, આવ્યો બાણાસુર વેગે કરી; જોદ્ધાને નવ માગે સુર, ચઢી આવ્યુ જેમ સાગર પુર. ૧ વાગે પંચશબ્દ રણતુર, મારી જો મા કરતા કકસુર. બાણાસુરનાં છુટે બાણ. છાઇ લીધો આભલીયા ભાણ. રણ સુભકટક દળ ભાંગા બેળ. જેમ કાંપે કોહાડે કેળ, આવ્યા એટલા ઢળાણી ઢળ્યા, તેમાં કોઇ પાછા ન ફરયા. ૩ આવી ગદા તે વાગી શીશ, નાઠો હસ્તી પાડીને ચીશ; બાણાસુર ઉપર ભોંગળ પડા; ભાગ્યો રથ પડયો કડકડી. ૪ રાયની ગઇ છે શુધ ને શાન, ભાગ્યું કુંડળ છેદયા કાન; પાછો લઇ ચાલ્યો પ્રધાન, ઘેર જતાંમાં આવી શાન, ૫ પછી બોલે છે રાજન. સાભળો મારા પ્રધાન, હાય હમણાં ભોંગળ આવશે, જાણુ છુ જે જીવડો જશે ૬ પ્રધાન કહે કયાં થયા અજાણ, કયાં ગયાં મહાદેવનાં બાણ મેલે તો થાય કલ્યાણ આફણીએ બંધાશે પ્રાણ. ૭ તે લઇ બાણાસુર પાછા ફર્યો, તે ઉપર માળીએ સંચર્યો; અનિરૂધે વિચારી વાત, હવે હું બે જોડું હાથ. ૮ શીવનું વરતતે સાચુ કરૂ, વચન એનુ સુસ્તક ધરૂ અનિરૂધે બે જોડયા પ્રાણ. બાણાસુરે મેલ્યું બાણ. આફણીએ બંધાઇ પડયો. ઉપરથી પરવત ગડગડયો; લાતો ગડદા પાટુ પડે, તે દેખીને ઓખા રડે ૧૦ ત્યાંથી મનમાં વિચાર કરયો. અનિરૂધને લેઇ સંચરયો મારતા કુંવરને લેઇ જાય, ઓખા રૂવે માળિયા માંય. ૧૧

રાગ રામકળી કડવાં ૬૫

મધુરેને સાદેરે રેરેહો, ઓખા રૂવે માળિયેરે હાબાઇ માહરા પેઉને લેઇ જા

ય, સખી મારી વતીતો નવ ખમાય હમણાં કોઇ કહેશેર રેરેહો, પિઉજીને મારીયારે. ૧ બાઇ મારા પલા ત ભવનાં પાપ; બાઇ મારે આવડો શો સંતાપ શે નથી મરતો પાપા બાપ; માથથા ઉતરતારે રેરેહા, પડજો સગા બાપનેરે ૨ એ છે હારે મારા કંથની કોમળ કાય, એવા એવા માર તે કેમ ખમાય એ; પેલા દુષ્ટને ના મળે દયાય. રંડાપણુ આવ્યું રેરેહો બાળપણા વેશમાંરે.

ચાલ ચિત્રલેહા; કહે બાઇ શાને રડે છે તારા કંથનિ નહી થાય હાણ, જઇને હું સમજાવુ છું જે તારા પીતાના પ્રાણ ૧ ચિત્રલેહા આવી ઉભી રહી, જ્યાં પાતાનો તન; સાંભળો પીતા વિનતી કહેશો સમજાવી નહી વાત રએ છે મો ટાનો છાકરો તે તમે જોઇને છેદશો શીશ; માથા ઉપર શતરૂ થાશે. હળધરને જાુગદિશ, ૩ એને વડવે બળી પાતાળે ચાંપ્યો, એવાં છે એનાં કામ; વગર વિચારે મારશો તો, ખોશો ઘરને ગામ.૪ પ્રધાનને જઇને કહ્યું જ્યાઇ બાણાસુર ભુપાળ રાજા રખે એને મારતા, એછે મોટાનો બાળ. ૫ પરણી કન્યા કોઇ પરણે નહી, માથે રહેશે આળ; લોકમાં કહેશે જમાઇ મારયો, એવીદેશે ગાળ. ૬ માટ ઘાલો કાળાગ્રહ હાથે ન કીજીએ ઘાત; એકલે દશ લાખ મારયા તે, મોટી કીધી વાત; ૭ પછી વજર કેરી કોટડીમા બેસારયો એ તન; સરપ એને વીંટીયોને, ફરતો અગન. ૮ તે પુઠે જળની ખાઇઓ ખોદી, મેલ્યા બહુ ર ખવાળ સરપ કેરા ઝેરથી, પરજળીવા લાગ્યો બાળ. ૯ અનિરૂધને બંધન કરાને, વિંટીયા બહુ સરપ; કામ કુંવરને બાંધિયો, પછી ગાજીયો તે નર ૧૦

વલણ—નરપ ગાજયો મેઘનિ પેર, ઉતરાવી ઓખાયરે;અનિરૂધ બંધન કરી, બાણાસુર મંદીરમાં લઇ જાયરે.

રાગ સામગ્રી કડવાં ૬૬

બાણે બન્યોને બાંધીયાં નૈતમનરને નાર; અનીરૂધ રાખ્યો મુખ આગળે ગુપ્ત રાખી કુમાર. બાણે બન્યોને બાંધીયા ૧ ચઉટામાં ચોર જમાવીયો હાકીયો વીભીચાર; ઓખા છાની મંદીર મોકલી, રાખ્યો કુળનો ભાર. બાણે ૨ લક્ષવંતો હીંડે લેહેકતો. બેહેકતો તે અવાસ; દઇત્યનુ દળ તે પુઠે પળે, ઘેરી હીંડે દાસ. બાણે૦ ૩ એક પેચ છુટયો પાઘડી તણો, તે આવ્યો પાઘ પ્રમાણ, ચોરે તે મોરજ મારિયો તેના કરે લોક વખાણ. બાણે૦ ૪ ઓખા ફરીને વર જો પરણશે, તો ભુલશે ભવ ભરથાર; તે સ્વામી તે શું સુખ પામશે, લીધુ એણે અમરત સાર, બાણે૦ ૫કો કહે એમાં દઇવત દીસે ખરૂ. રૂપવંતો રસાળ; કટાક્ષમાં કામની મોહી પડે, એવી માયા મોજાળ. બાણે૦ ૬ તેની ભુલવાણી ભરકુટી તણી; ભુલી પડે તે નાર; કુંવરી કન્યાને કામણ કરે, સંતાડો સર્વ કુમાર. બાણે૦ ૭ સખી પ્રત્યે સખી ઓચરે; દેખી અંગ ઉવેદ; બાંધયો જુવે છે આપણા ભણી, એને છે ખોટી ટેવ. બાણે૦ ૭ ચાર માસ આશા પહોચી ઘણી

લાગ્યો સ્નેહીહ વાહ; માળીયે સુખ પામ્યો ઘણું, પછી લાગ્યો અપવાદ. ૯

વલણ- લાગ્યો લોક ઉપવાદ પણ, પામ્યો દેવ કન્યાયરે,
પછી બાણાસુરે અનિરૂધ્ધને રાખ્યો ઓખાના ઘર માંયરે.

રાગ ઢવળ ધનાશ્રી કડવાં ૬૭

શુકદેવ કહે છે પરિક્ષતને. તમે સાંભળો કહું એક રાયજી; કૃશ્ણ કુંવરને બાંધી રાખ્યા ઓખાના ઘર માંયજી. એક નાના વિધનાં બંધન કીધાં, કહાડીન શકે સ્વાસજી એક એકનાં મુખ દેખી દામણા દેખી થાય ઉદાસજી. ૨ બાણ-મતી બાણાસુરની રાણી; નયણે ભરે જળ ચક્ષજી; પુત્રિ જમાઇને ભુખ્યાજાણી છાનુ રે કરે ભક્ષજી ૩ કષ્ટ દેખી નાથનું, ઓખા નેઇણ ભરેછ નીરજી અની-રૂધ્ધ અ ા બળે કરીને ઓખાને દેછે ધીરજી. ૪ આદરૂતા અસુર કુળન, ત્રેવ-ડું તુ ા ગાત્રજી; શોભા રાખવા સ્વસુરના ને, હું બંધાયોછું માત્રજી; ૫ આગ માં ઉડુતો શીઘ્ર ન છુટુ, દળુ ધાનવ જુધ્ધજી; શું કરૂંજે સ્વસુર પક્ષમાં રાખવુછે સુખજી. ૬ આકાશ અવની એક થાશે, એવો નિપજશે ધંધજી; અગનિ કેરી જવાળા ધુમરમાં અસુર થાશે અંધજી. ૭ સહાય થાશેશામ રામ અભળા સધ છુટશે બંધજી; કસણ આવા બાણાસુરને, છેદશે સત્રાળા સ્કધજી; ૮ મારા સમ જો સુંદરી તમો. ઝાંખુ પરે મુખ ચંદ્રજી; બંધનપે દુખ દે ઘણું; તારા અશરૂ ના બુંદજી. ૯ એમ આસના વાસના કરાન રાખ્યું ઓખાનુ મનજી; ત્યાર પ છી ત્યાં શું થયુ. તમ સાંભળો રાજનજી. ૧૦ પછી ભવાનાનુ સ્મરણ કરીને બાળક લાગયો પાયજી; ભગવતી ભવતારણી મારી આવી કરજે સહાયજી. ૧૧

ચાલ.

મા તુ બ્રહ્માણી તું રૂદ્રાણી, ઇંદ્રાણી કૃષ્ણા; સ્થાવર જંગમતું સચરાચર મરૂગ ઉપર તૃષ્ણા૧ દઇત્યને પાતાળ ચાંપ્યા. રક્ત બીજ રણ રોળયા;શુભ ની શુભ મહાસાસુરમારયા.ચંદમુંડ ઢંઢોળયા, ૨ ધુમરલોચનનેહણીઆ.હાથેમધુકઇ ટભને મારયો, અનેક રૂપ ધર્યા તે અંબા, સુર નર પાર ઉતાર્યા. ૩ ઓહીંગળા-જ હિંગોળી માતા, કોયલાપુર તે કાળી; આદય ઇશ્વરા તુ છ અંબા સંખલપુર બહુચર બાળિ ૪ નગરકોટની તુ સીંધવાઇ બગલા મુખી લાગુ પાય; રાણી રૂડી ઉંટવારી માત, બીરાજતિ દક્ષીણ માંય ૫ અન્ય પુરણા ભઇરવી, ત્રીપુરા રેણુ કાંપ છત્ર સંગી; રાજેસરી ચામુંડા માતા. દુખ હરણી માતુંગી. ૬ એણીરી તે સ્મરણ કીધુ તતક્ષણ ભવાની આવી, અનિરૂધ્ધ કહે સાંભળો માતા, મારે દુ ખ કહયુ નવ જાય. સરપ કેરા ઝેરથી. મારી ઘણી બળે છે કાય ૮ ભવાનિ પ્ર-સન્ય થઇને, ઝેર કરયુ સરવે નાશ; પછી અંતર ધ્યાય થતાં માતા બાળકની પહોચી આશ. ૯ એવામાં ત્યાં નારદ આવ્યા, બ્રહ્માના કુમાર;જુવેતોક ।રાઅહરુ

અનિરૂધ; વરસે જળધાર. ૧૦ નારદ કહે અનીરૂધને મારૂ શંકટ કાપો રૂડી વહુ તમો પરણ્યા માટે. મુજને દક્ષણા આપો ૧૧ તમને દક્ષણુ નિ પડીને, જાય છે મારાપ્રાણ; શરિર ધ્રુજે અતિ ઘણુ, બોલી ન શકે વાણ, ૧૨ શાદ બીહે છે પ્રાક્રમી તુ બોલ મુજ સંગાથ; બાણાસુરની વરયો પુત્રી તે થઇ પડે પ્રથવીમાં પ્રખ્યાત. ૧૩ દીપાવ્યો વંશ વાસુદેવનો બંધાએ લંછનશુય; કાલ માધવન મો કલ્યુ, દ્વારીકામાં જાઉ છુ હુય. ૧૪ ઉંડળમાં તે આભ ધાલ્યો અતરમારો ન ફુલે ગોઉ ચડે તે પડે પ્રથવી, ભણે તે નર ભુલ. ૧૫

વલણુ—અતરશે ન ફુલ્યો જોદ્ધા, મુકાવશે ભગવાનરે;
અનીરૂધની આજ્ઞા લઇ. ફરી હવા અતરધયાનરે.

રાગ બીહાગ કડવાં ૬૮

દયા ન આવે પેલા દઇતપતિને. મહા મગીયા દુરમતજી; બાંધિ દ્વિજ વર સાથે, વહેર વધારયુ સત્યજી. દયા ન આવે ૧ પાતળિયા પંકજ મુખપ ઉને, નાગ પાસના બંધજી, બાંધિ લીધો બળે કરીને, કોમળ રૂપે મદનજી. દયા૦ ૨ જોરે ધરણીધર શ્રીવર. આપદા પામે નાથજી; પુત્ર તમારા ઉપર પ્રહાર જ કરે છે દઇત્યનો સાથજી. દયા૦ બારોળ કઉબાંડ સેન્યુ. વકરાયો બળીયો- વીરજી, તો એ રણથી નવ ઓશરીયો. સાગરનુ જેમ નીરજી. દયા૦ ૪ ભેદ કરીન બાંધીલીધો, નાગ પાસના બંધજી સ્વાસ ન માએ બહુ અકરાવ, અંગઆકાશમાં સંધજી. દયા૦ ૫ તાપ સમાય નહિ સ્વામીનો, હું કરૂ દેહનો પાતજીવ ૧ ૨ લાગ લક્ષમાવર તમને, તો થશે મહા ઉતપાતજીદયા૦ કોમળ મુખ શ્રમથી સુંકાયું કન્યા કરે અક્રદજી, અનિરૂધ સમરે સામરીયાને. કમળાવર ગોવીંદજી; દયા૦૭ત્રાહે ત્રાહેરે ત્રીકમજી. સુતની કરજો સાહાયજી, વિપતવેળાવારે ચઢીને કરો ભકતની રક્ષાયજી, દયા૦૮ગેજ ગરહવાથી મુકત પમાડયો, કીધિ હરીચંદ્ર રક્ષાયજી; દાનવ કુળ નિકંદન કીધાં, કીધા પ્રલ્હાદના સહાયજી. દયા૦૯ આજ આંખેથી આંસુડા ચાલેજાશે મારા પ્રાણજી; સુખ શરીર શાતાનહી અંગે,લાગ્યે દાનવ નીરવાણજી. ૧૦ મનસા વાચાએ વર વરયો, અવર તે માથ્યાજાણ, રૂપ અને ગુણવંતો સ્વામી, સત્ય કહુ છુ વાણજી. દયા૦ ૧૧ તાત કઠોર દયા નહી, હ્રદીયે, કોમળ મારો કંથજી; પ્રહાર કરીને બાંધી લીધો, શ્રી હરિ વેગળેપંથજી દયા૦ ૧૨ કોણ સહોદર આવત અવસર,શોધ કરવાને જાયજી, તાત ભ્રાતનેજાણ નહીને તે, કોણ ઉઠીયે ધાયજી. દયા૦ ૧૩ પીતા પીઉનેવેરિરે દેખે; પરભવે બહુ પેરજી; નાગ તણા ફુંકારા હળાહળ ફેરવી નાંખે લ્હેરજી, દયા. ૧૫ટળવળ અંગ અગનીરે ઉઠયો. કંઠે પડીયો શોષજી પુર્વ તણાં કર્મ આવી નડયાં, કોનેદીજે દોષજી, દયા૦ ૧૫ તાત કહેતો કાયારે પાડું, વીખ ખાઉ આ વારજી; સ્નેહ ન જાણે રે કોઇ મનનો; કોઇ પાડે ભરથારજી. દયા૦ તાત તણે મન કાંઇ નહી

મુને, સખળો લાગે સ્નેહજી; છોરૂ પોતાનાં જાણી કીજે.દયાળ ન દાજે છે હજી, દયા ૧૭ બાણાસુર મહાપુરૂષ જ્ઞાતા, જેથી ચુક ન થાયજી, બાળક ઉપર પ્રહાર શા કરવો; યદપી હોય અન્યાયજી. દયા૦ ૧૮ વહાલા થઈને વેરજ વાળો, શુ ન થી આવતી લજજી; નીચ પદારથ નથી કુળ નીચુ કૃષ્ણ કુંવર મહારાજજી.દયા ૧૯ નીચુ નાક ન હોય એથી; નીચક સો સંગરામજી. મોટા સાવ વીરોધ ન ક રીયે, નીરબળ હળદર સામજી. દયા ૨૦ સકળ પ્રથવી ચાકે ચઢાવી, અસુરનો ફેડયો ઠામજી. વેર વધારી વાહલ સાથ, કયા કરશો સંગરામજી. દયા. ૨૧ સ્વા મી મહારાને શીરશમરથ, તેને ચઢશે કોપજી, ભદ્ર ઇછછે તાત પોતાનું વીશનુ બીજમાં રોપજી. દયા. ૨૨ જુધ સમે આકાશ રહીને જુવે છે નારદ દેવજી; ભ યાં અરી અમો જાશુ દવારામતી, જુધ કરશુ તતખેવજી. દયા ૨૩ નીરદય ર. ણી વીણાધર ગયા, પરવરીયા આકાશજી; પોહોત્યા રૂષી ઉતરીયા હેઠાં, ભેટયા શ્રી અવીનાશજી. દયા ન આવે. ૨૪

વલણ.

ભેટયા શ્રી અવીનાશને, કુશળ વારતા પુછી વળી;
કહે નારદ અનીરૂધને, રાખ્યો કાળા ગરહમાં દઇતે વળી,

રાગ ધનાશ્રી કડવાં ૬૯

શુકદેવ કહેછે પરીક્ષતને બાંધ્યો તે જાદવ જોધજી; હવે દ્વારીકાંની કહુ ક થા. જાદવ કરે શોધો શોધજી; ૧ હીંડોળા સહીત કુંવર હરીયો, છોડી ગયું કો ઇ દોરીજી; હાહાકાર થયો પુર મધે, અનીરૂધની થઇ ચોરીજી. રતિઅતા આ- ક્રંદ કરે છે, મળયું તે વિનતાનું વૃંદજી, રૂખમણી રોહણી દેવકી; સરવે કરે આ ક્રંદજી. ૩ જાદવ કહે છે માધવને, શું બેઠાછો સ્વામીજી વિચાર કરી વિલં- બ ન કીજે, કુળને લાગી ખામીજી. ૪ વાસુદેવ કહે શામ રામને, શું બેઠા છો ભુપજી; વિચારો શકે જળમાં બુડયો. કયાં ગયો કુંવર અનુપજી. ૫ ઉગ્રસેન ક હે અચરજ મોટું, કોણ રહયો હિંડોળેજી; દેવી દઇત્ય; રાક્ષસનું કારણ તે ખ- પ કરને ખોળોજી. ૬ સાથને જદુનાથ કહે છે, ભાઇ શાને કરોછો શ્રમજી; ગોત્ર દેવતાનું ગમતુ થાશે, કુંવર હરાયાનું કરમજી. અગિયાર વરસ ગોકુળ સેવ્યું, મામાજીને ત્રાસેજી; પ્રદયુમનને શંખ હરી ગયો, આવ્યો સોળમે વરશેજી ૮તેમ અનિરૂધ આવશે, તેમ સાચવશે કુળ દેવીજી; કૃષ્ણ કુટુંબને રોતું રાખ્યું, આ શા દિધી એવીજી. ૯ પાંચ માસ વહી ગયાને, જાદવ છે મહા દુખીજી શોણીત પુરથી કૃષ્ણ સભામાં આવ્યા નારદ રૂષીજી ૧૦ હરી આવે જાદવ ઉભા માન મુનિને દીધુજી; આણંદથી આગન આપ્યુ ને, ભાવે પુજન કીધુંજી. ૧૧ નારદ- જીની પુંજા કરી ને, હરીયે કરયા પ્રણામજી; કહો મુનીવર કયાંથી પધારયા, અમ સરખું કાંઇ કામજી, ૧૨ કરજોડીને નારદ કહે છે, સાંભળો જુગજીવનજી પુત્ર તમારા સરવેનું મારે કરવું છે દરશનજી. ૧૩ મારા જોતાં પુત્ર સરવેને,સાથે

શી તેડાવીઆજી; એક લાખને એકસઠ હજાર, એંશી આગળ આવ્યાજી. ૧૪સરવે પુત્ર સામુ જોઇને, પુછેછે નારદ મુન્યજી આટલામાં નથી; દીસતો પ્રદ્યુમનન તનજી. ૧૫ ભગવાન કહેછે નારદજીને, કાંઇ તમે જાણોછો ભાળજી; ઘરમાંથી જતે રહ્યો છે, પ્રદ્યુમનનો બાળજી, ૧૬ નારદ કહેછે હુશું જાણું, તમો રહોછોસ ગર બેટજી; જેને ઝાઝા દીકરા, તેની દઇવની વેઠજી. ૧૭ ત્યારે ભગવાન કહો છે નારદને, પુત્ર વીના કેમ રહેવાશેજી; ત્યારે નારદ કહે છે, પ્રષ્નમાં આ વશે એવું કહેવાશેજી. ૧૮ પછી આશાન વાળી દીધા તાળી, નાક ઝાલ્યું મનજી; વેઢા ગણીને નારદ કહેછે. સાંભળો જુગજીવનજી. ૧૯ તમારા પુત્રનું તો એક નારિયે કરયું છે હરણજી; ત્યારે હરી કહે દવારકામાં તેતો પામે મરણજી. ૨૦ નારદ કહે છે તમે સુણો સામળા, સંભળાવું એક વાતજી; મારી એવી પ્રતીજ્ઞા છે, જુઠું ન બોલું જાતજી. ૨૧ શોણીતપુરી એક છે. તેમાં બાણાસુરનું રાજજી; પ્રસંગે હું ત્યાં ગયો તો, મારે કાંઇ એક કાજજી. ૨૨ રાજાબાણની પુત્રી ઓખા. તેને હવું સ્વપનજી, અનિરૂધ સહેજે વરી ગયો તેનું વિભળ થયુ મનજી ૨૩ ચીત્રલેહા ચંચળ નારી, વીધાત્રીનો અવતારજી; તે આવી દવારીકામાં પાછી, મનં કરયા વીચારજી, ૨૪ કઠણ કામ કરવું છે મારે, એકલાનું નહી કામજી; મારૂ તેણે ધ્યાન ધરયું. હું આવ્યો તેણે ઠામજી ૨૫મેં તામસી વિદ્યા ભણાવી, તે ઊંઘીયું બધુ ગામજી; અનિરૂધને લેઇ ગઇને, ઓખાનું થયુ કામજી, ૨૬ કેઇ પેર લેઇ જાયે એમ બોલ્યાશ્રીજુગદીશજી;ચક્રમારૂ ઊંઘે નહીને છેદિ નાંખે શીરજી૨૭ચક્રનોતોવાક નથીને,એ નીસરયુતું ફરવાજીઅમસરખાયે સાધુ મળયા તેણે બેસારયુ વાતો કરવાજી૨૮ ભગવાન કહેછે શાબાશ નારદીયા, એવાં તારા કામજી; માથા ઉપર ઉભો રહીને ભલુ મરાયુ ધામજી૨૯નારદ કહે છેક્રશણને, મેં નથી કરયો અન્યાયજી;જોયા પછી તમે જાણજો,ઘણીપુટડીછે કન્યાયજી૩૦ ભલીરે કન્યા ભલારે વહુ, તમે ભલો કરયો વિચારજી હવડાં માર' પુત્રના ત્યાં શા છે સમાચારજી.૩૧ મહારાજ જેણે ભોગવીછે બાણાસુરનીબાળ દસ લાખ દઇતનો એકવારે આણીયો કાળજી. ૩૨ શીવનો વર સાચોકરીને ગયો અસુરને હાથજી, હમણાં તમારા પુત્રની ઘણી દુખનીછે વાતજી.૩૩ ઊંઘે મસ્તક બાંધીયોને તળ લગાડયો અગનીજી, લીલા વાંસનો મારપડે જેમ, ભાગ હશે તો જીવસ તનજી.૩૪ વાત સાંભળી વધામણીની,વગડાવ્યા નીશાનજી;શામળા તતબર થાય, હવો છે બાણજી.૩૫ તે માટે તમને કહુ વિઠલજી,વેહેલાથાઓજી, જો પુત્રનો ખપ કરો તો, શોણીતપુરમાં જાઓજી. ૩૬

રાગ સારંગ કડવાં ૭૦

કમળા તો કલ્પાંત કરેછે, હઇડે તે ઉઠી જવાળાજો, મારો કુંવર કાળાગ રહમાં બાંધિયોરે, મારાને પાઘડી બાંધતા ન આવડેરે; મારો અનિરૂધ નરૂને

બાળજો, મારો કુંવર. ટેક, ૧ રૂક્ષમણીએ કૃસણ તેડાવીયારે, તમે સાભળો શ્રી, દીનાનથજો; મારો બાળક અસુર ઘર બાંધીયોરે, તેમ કહી નારદજીએ વાત જો. મારો. ૨ મારો આનરૂધ બાલી નથી જાણતોરે, તેતો શું જાણેજુદ્ધ કેરી વાત જો; હીંડતાં ચાલતાં અખડાઇ પડેરે, અનિરૂધ નાનેરૂ બાળજો મારા. ૩ મારાને નીશાળે ભણવા નથી મોકલ્યારે, નથી સહયો અધ્યારૂનો મારજો; પ્રભુએ અગને પુરૂષ ન સરજાડયારે, તો સઉ પહેલાં વઢવા જાતજો. મારો ૪ ત્યા શ્રી કુશણે ગુરૂડ તડાવીયોરે, તેતો આવિયો તતકાળજો; ભગવાન કહે છ ગરૂડનેરે, તમો કેટલો સેહેસો ભારજો. મારો ૫ તમો છપન કોટી જાદવ જેટલારો તો સરવે થાઓ અસ્વારજો; તમે સાંભળો કુશણ કોડામણારે, મારા અંગ તણા ર ખવાળજો. મારો, ૬ મુજ ઉપર ચઢી બધા સ્વારીકારો તોએ મુજને ન આંચ આંચજો; છાશી જોજનની મારિ પાંખનારે, ત્રણ જોજનજ મારી ચાંચજો. મારા ૭ પછી ગરૂડે ચડીને ગોવિંદ પરવરયારે, ત્યારે ગરગડીયા નીશાનજો; પંખ વાગી જ્યારે ગરૂડનીરે; ત્યારે નાશી ગયા સરપજો. મારો ૮૮ મારો કુવર કાળા ગરહથી છુટીયો, જ્યારે ત્યાં આવ્યા સારંગ પ્રાણજો; શ્રી કૃશણ વાડીમાં ઉતર્યે તેનાં કોણ કરે છે વખાણજો. મારો ૯

વલણ.

કુશણ વાડીમાંઉતરયા, ભાગીઉ રાયનુ વનજો ગરૂડને આપી આજ્ઞા મુકાવી લાવે તંનરે. ૧૦ રાગ ઢાળ કડવા ૭૧ મું.

ગરૂડ ત્યાંથી પરવરયો એક નદી આવિ અસોષ; તેમાં તેણે ચાંચ બોળી પાણી લીધું સોશ ૧ ત્યાંથી આગેરા પરવરયો, જા ખોતરણા અગાર પાણી પેલુ પીધુ હતુ તે વાવરયુ તે ઠાર. ૩ ત્યાંથી આગેરા પરવરયો જયાંભુત ન પરત; પ્રાંખે મારી પાડીયાં, કીધાં સરવ અચેત, ત્યાંથી આઘરો ચાલીયોરે. ૩ કુંવરને કાટે નાગ; નાહાનાને આખાગળીયા, મોટાના કરયા બે ભાગ. ૪ ભલુ થજો ભગવાન તમારૂ પુરણ પામ્યો અહાર; કુવર મુકાવી લાવ્યા, જયા છે જુગત આધાર, ૫ ઓધવને અકરૂડ બે હસીઆ, ભલા કુશણના તન તમેરે આવ્યા પરણીંત્રાને અમને ન લાવ્યા જાને; અમને પીરસતા લાબશી તમે જમતા પકવાનરે.

રાગ ઢાળ કડવાં ૭૨

આણી વાતે કુવર મારા શરમાણા નવ થઇરે, મારી વાતા તુજ કહું, તુ રાખ તહારે હઇયે. ૧ કુબજા પેલી રાંટી ઠુટી કંસરાયની દાસ; મારા મનમાં તે ગમી, બેસારી રાખી અવાસ ૨ સનકાસુરને મારીને; સોળ હજાર લાવ્યો રૂણી તારા સમજો એમાં મુજને, એકે નથી પરણી ૩ તારી માને જઇને લાવ્યો, બાંધવને બધાવા; જાંબુવતીરીંછડી, તેને માનીતી કહી બોલાવી ૪ તુ તમારો દીકરો, ધન તારી માનુ પેટ; બીજા સરવે દિકરા તે, દવઇ કરી વેઠાપ

આપણા કુળમાં ચાલ્યુ આવ્યુ શરમાણા નવ થઇએ; રૂડી નારી દેખીએતો હ-રણ કરી લેઇ જઇએ ૬ ઓધવને અકરૂડ બે હશીયા ખડ ખડ મેલ્યા દાંત; રૂડી શીખામણ છોકરાને દયો છો સુંદર સ્યામ ૭ જો આવી શીખામણ અમારાં છોકરાંને દેશો તો, મુકવું પડશે દવારીકાં ગામરે ૮

રાગ જેજેવંતી કડવાં ૭૩

શ્રી કુશણ જાદવ મોકલ્યો તે,સોણીત પુરમાં જાય,જઇનેકહેજો બાણાસુર ને પરણાવો કન્યાય શ્રી ૧ હોંશ હોય તો જુધને આવો, તેમાં નથી અસાર નાથ જાદવ ત્યાંથી સંચરયો, આવ્યો અસુર સભાની માંય શ્રી સાંભળને રાજા વી-ની આવ્યા છે વૈકુંઠનાથ; દીકરી પરણાણી ચરણે લાગો નહી તો જુધ કરો અમશાથ શ્રી ૩ બાણાસુરને મહા દુખ લાગયું,નેતરે વરસે અગન; નીજ જાદવન જોઇએ મારી; કુળવંતાએ તન શ્રી. ૪

ચાલ.

એ ભરવાડા એ પીંડારા, ગોકુળમા ચારી ગાય; મારયા વિના મુકુ નહી જે થનાર હોય તે થાય. ૫ સેન્યા લેઇને રાજા ચાલ્યો, જોદ્ધાનો નહિ પાર, હસ્તી ઘોડાને સુખપાલે, બાંધ્યા બહુ હથિયાર. ૬ ખડગ ખાંડાંને તુંબર ઓર; ભાળા હાથને નાળ; ત્રિશુળ સાંગને મુગદલ ફેરવી, તોગરને ભીડી માળ. ૭ લાલ લોહમે ઝળકે ઝેરા, હાથ ધરી તરવાર; જોતા કરતા આવ્યા તે કરતાં મારો માર. ૮ કો જોજન કો બે જોજન ઉંચા, કોને સમખાવા નહિ શીશ; વિકરાળ દંત મોટા દેખાડન પાડે વળી ચીસ. ૯ બુમરાણ કરતા આવી પડિયા જાદવની સેન્યા માંહ્ય; ગીરધારીને ઘેરી લીધા; પડે બાણાસુરની ધાય ૧૦ પા-રીત્ર ત્રીશુળને કોવાડા, મુદગલને વળા ફરશા; સંગ્રામ સહુ શેન્યા કરે, આયુધ ધારા રહી વરશી ૧૧ જુગદીશે જાદવ હલકારયા, કર ધનુષ બાણને તીર; તુટે કુંભ સ્થળ તુટે દંતુશળ ચાલે નીર રૂધીર. ૧૨ બહુ ભડ ત્યાં પડવા લાગ્યા ભુંગળને ભડાકે; વાંકડિ તરવાયો મારે, ખડગને ઝડાકે. ૧૩ તુટે પાખરને પડે બકતર, કીધા કચર ઘાણ; સરવે જોધાને મારી કરીને, પાછા વલ્યા ભગવાન

વલણ—પુરણ પુરૂપોતમ પાછા વળ્યા, કરી અસુરનો નાશરે;
સેન્યામાં આવી કરીને, શંખનો કરયો નાદરે. ૧૫

રાગ મારૂ કડવાં ૭૪.

શંખ શબ્દ તે વિકારણ, રીપુ દેઇત્યનું વિદારણ; કૃષ્ણ આવ્યા તે જાણુંજ થયું, બાણ મોક્રમ તે કયાં ગયું; અનિરૂદ્ધ કહે સુણસુંદરી, શંખ જણાયો આવ્યા હરિ, છુટયા બંધ તે આજ થકી, ઓ ગાજે હળધર સાત્વીક. ૨ બોલ પ્રદયુમન મોટ સ્વરે, બાણ છેદાશે ખરે; ગોવિંદનિ ગત્ય ન જાએ કળી જાદવ સેન્યા આવિ મળી. ૩ જાદવ સેન્યાયે ચાંપ્યો દેશ, મંત્રી કહે ઉઠો

નરેશ; અનુચર આવ્યો તે લાવ્યો વાત, કહે દ્વાર દિશે ઉતપાત. મંત્રીને
ફરી નેત્રની સાંગના, સેન્યાને આપો આગ્યના; દુદંભી નાનાવિધ ગડગડે, અ
શુદ્ધ ધરાને યુધે ચઢે; ત્યાં રૂપૈયા કહાડયા લખો, સેન્યા રાજટોપ જીવ દાખી; પા
૮ સ્તવર બકતર પાળ, ટચકારે ઘોડા દે ફાળ. ૬ મોરડે મણિ ફુમતાં લટકે, પો
તના પડછાયા દેખી ભડકે, વાંદરે વાહે નાચંતા ધુટે ઘોડાને પાણી પંથા ૭
કાળા કાબરાને કલંકી, કુમેદ લાલાને પચરંગી, હાંસાળો હસે હણિઓ જેહ
કાળા કછી કાબરા તેહ. ૭ પીળા પાખરા પોપટ સ્વેત, વાયુ વેગી થાકડીયાકેત
રથ પાળા અસવાર અનેક; દીર્ઘ વસ પુખ કરડે દત. ૯ પુરની પોળે સેન્યા ન
થાય, હણો જાદવ કહેતા જાય; ટોળા ઉપર ટોળા આવે, પગને પ્રહારે ધરતી ..
જાવે ૧૦ રીસે અંતરમાં ધરે હાડે, રણે રાય બાણાસુર ચડે; ઝટકારે બાણા
સુર મહ્લ, મથ્યા થઇ જ્યારે ઉથલ. ૧૧ ગરજના કીધિ મુખથી ભુપાળ; ખ-
ળ ભાગ્યાં સાત પાતાળ; બ્રહ્મલોક સુધી પોહોંચ્યો નાદ, બાણે કૃષ્ણને દીધા સા
દ. ૧૨ ગરૂડ આસન આવ્યો કોપ કરિ, નાહિ જવા દઉં કુશળો ફરી; ઉનમદ જા
દવ ઉછાછળા, તમો પામો સાકળ સંસાર. ૧૩ કુંવારી કન્યા કપટે વરશો, બોલ
લાવે શ્રાપ થાય પાતરે; કુડું કરમ કીધું કુંવરે, વળિ તું વઢવા આવ્યો ઉપરે
૧૪ ત્યારે હશાને બોલ્યા ભગવાન. એવા લોઇ આવ્યાછો જાન; જો વિધાતાએ
કીધો સંબંધ, વર કન્યાના છોડો બંધ. ૧૫ બાણાસુર જ્યાં બોલ્યો વ્યંગ, ત્યા
રે, કરન હાથુ સારંગ; કરી ત્રુટ બે કટક થયા, ઉભાડા આયુધ કરમાં ગ્રહ્યાં. ૧૬
ખાંડા ફરશાને તરવાર, બેઉ કહાડે ગાગળી ભાર; ત્રિશુળ તે. મરજાદ કુશળ,
ગાજે રામે ધરીમુશળ. ૧૮ છપ્પન્ન કરોડ જાદવ મટગેડે, દાનવ ઉપર તુટીપડે

રાગ ઘુલણા છંદનો કડવાં ૭૫

અહ્યા જા પરો જા પરો નાદન છોકરા, વઢવાને તું મારી પાસ આવ્યે;
અહ્યા નિચ ગોવાળિયા જાત કહાવ્યો, મારી સાથે નહિ જાય ફાવ્યો. અહ્યા
૧ અહ્યા ગોકુળ નાહિ તું ગાવડિ ચારતો, પરનારી કેરાં તું ચીર હરતો; હાથ
માં લાકડી ખાંધે હતી કામળી, મધુવન વિષે તુરે ફરતો. અહ્યા. ૨ સાંચ્ય શ્રી
સુર્યતણી તેજ ત્રિશુળ તણું, માહારા હાથમાં તડઝાળિક; મરિ હોયે કરિ ટોલે છે
દેવતા, બધી વરણી ધ્રુજે ને અહ્યા શેષ ગાળિક. રાગ ઢાળ કડવું ૭૬ મુ.

એવી વાણી સાંભળતામા કોપ્યા દીન દયાળ; બાણાસુરના હાથ છેદ્યા
સ્વામી શ્રી ગોપાળ, ૧ કોપ કરી કરપાલ મેલ્યું, વળતુ તેણીવાર, બે હાથ
રહ્યા છે બાણાસુરને, તેનો કહુ વિસ્તાર. ૨ રૂધીર વહે છે બાણાસુરને મન થા
યે નિરાશ; મહાદેવજીએ હાથ આપ્યા, માટે ગયો કઇલાશ. ૩ નારદ ચાલીઆ
ત્યાં, જ્યાં બાણાસુરની માય; તારા કુંવરના હાથ વાઢયા, કહો વલે શી થાય.
રાગ ગુજરી કડવાં ૭૭ શુકદેવ કહેછે વાતવેવાણ આવીયાંરે; જેનિ જોવા સરખી
જાત, વેવાણ આવીયાંરે. ૧ માંથે કેસ વાંસનિ જાળ. વેવાણ; જેનાંનત્ર સરવોરપાળ.

વેવાણુ. ૨જેનાં સુપડા જેવા કાન. વેવાણુ. જેનુ મસ્તક ગીરીસમાન. વેવાણુ૩ એનિ આંખ અંધારા કુપ. વેવાણુ. જેનુ મુખ દીશે કદરૂપ. વેવાણુ. ૪ હાળ દાંડી જેવા દાંત. વેવાણુ. દીઠે જાએ એનો અંત. વેવાણુ, ૫ એનાં સ્તન ડુંગ રશાં ડોઝાં. વેવાણુ. કાને ઘાલ્યાં હાથીનાં હોઝાં. વે. ૬ કોટે ખજુરાના તનમનિ યાં વેવાણુ. કાને ઉંટના ઓગનીયાં. વેવાણુ ૭ પાસે રીંછ કલ્લાં વિકાળ વેવા-ણુ. કેહેડે પાડાનિ ઘુઘુરમાળ. વેવાણુ. ૮ વાંકડાં સરપ એના હાથે. વેવાણુ. બળ તી શઘડી મુકી માથે, વે. ૯ કોટરા આવિ જ્યાં મોરાર. વેવાણુ, કુંવરે સાસુ ખોળી સાર વેવાણુ; ૧૦ જેની પીઠ ડુંગરશા ડોઝાં. વેવાણુ. એના મુસ્તકમાં ફરે ..ઝાં. વવાણુ. ૧૧ મુખ બોલે વચન વીકરાળ. વેવાણુ; દેખી પડે જાદવને ફાળ વેવાણુ. ૧૨ કોટારા આવી જ્યાં મોરાર; વેવાણુ. કુંવરે સાસુ ખોળી સાર.વેવાણુ ચાલ. કોટરા કહેછે કરગરી, એના બાપને ચાંપજો પાતાળ; જાણુશે તો વણુ થ યું એ, છે તમારો બાળ. ૧૪ કરૂણા સાગર કૃપાનીધ, ઈમા કયે આ વાંક; દીન જાણી દયા કરો એ છે, તમારો રાંક. ૧૫ ચક ચતુરભુજે પાછું તેડયુ, કરૂણા કરી જદુનાથ; કવસેછનુ કર છેદી નાંખ્યા, રાખીયા ચાર હાથ. ૧૬ રૂધીર ભ-રયો આંસુ ગળતો, આવીયો શીવની પાસ, એમ કહિને પાયે લાગ્યો, સાંભળો પતિ કઇલાશ. ૧૭ એક મારી વિનતી, તમો સાંભળો જગદીશ; સાંભળી કેમ ભરાયા, ગેતે ઉર્મીયા ઇશ. ૧૮ વલણ. મનમાં ચઢી રીસ બહુ તમો સાંભળો રાજકુમારરે; સદાશીવ યુધે ચઢયા, તેણે ઘુજા અપારરે.

રાગ સારંગ કડવાં ૭૮

એ ભરવાડો એ પીડારો, ગોકુળમાં ચારી ગાય; મહારા આપેલા હાથને એ છેદીને કયાં જાય. ૧ ગડબડતા ગણેશ ચાલ્યા ઊંદરડે અસ્વાર; મોર ઉપર સ્વામી કારતીક, ચાલ્યા શંકરના કુમાર. ૨ શીંહ ઉપર વિરભદ્ર ચાલ્યા, ત્રષભ ઉપર શીવરાય; સેન્યા બહુ ભેળી કરી, દહં તેહ તણો મહીમાય. ૩ ડાકણુ સા-કણુ ભુત પ્રેત પીશાચવંતર ગાત્ર; દડુક દડુક ચાલે ભુતડાં, જેનાં હાલ્લા સ રખાં માંથા. ૪ હરી; જઇ કતવર માન કહે છે, જાદવને સમજાવા; અસુરનુઉ-પરાણુ કરી, જોગીડા વઢવા આવ્યો. ૫ શંકર મુખથી બોલ્યા આવા, લાગી મનમાં જવાળ સનમુખ આવી ઊભા રહી, માંહો માંહે ભાંડે ગાળ, ૬ હે કા-ળા અરજુનના સાળા, ભરયા ઊછાળા જેહ, મધ્ય રાતે મથુરાથી નાઠો, ગયો વીસરી તેહ, ૭ મારી માશી પુતનાન, દહીંનાં લીધાં દાણુ; મુસાળનુ છેદન ક રીને, થઇ બેઠો રાજન. ૮ તુ આહીરડામાં અવતરયો નથી વાત મારી અજા-ણી; ત્યારે શંકર પ્રત્યે કોપ કરીને, બોલ્યા સારંગ પ્રાણી. ૯ મડે મસાણે ફરતો હીંડે. રાખ ચોળે અંગ; આંક ભાંગ ધંતુરો ચાવે, નફ્ત તારો ઢંગ. ૧૦ ડાકણુ સાકણુ ભુત પ્રેતને, નીચ સંગનો જોડો; બળદ ઊપર ભાર મુકયો, તાહારા ઘર

માં નથી વેડો. ૧૨ રાત દહાડો બાવો થઇ ફરતો, તાહરા ઘરમાં ુશતી નારી; ત્યારે કૃષ્ણ પ્રત્યે કોપ કરીને, બોલ્યાં છે ત્રીપુરારી ૧૨ અહ્યા છોકરીઆમા છાશ પીતો, મરદ મટીથયો મેરી, જગતમાંગલું કહેવાયું જે કાનુડે કાંચળીપેરી, વચન એ સાંભળીને કોપીયા શીવરાય કડાક લેઇનેત્રીશળ મારયુ થનાર હોય તે થાય ૧૫૯ ચરે કુસણે મુકયુ સુદરશન. આવ્યા ચપટ ધાય; માહો માંહે યુદ્ધકરે છે; બળ કહયુ નવ જાય. ૧૭ ગણપતીને કુંવર પ્રદયુમન ગયા સુરે ને જ્યાં કુમાર. વસુ માનને બટુક ભઇરવ, પ્રષ્ન ચારને સ્વામી કુમાર.૧૮ વિરભદ્રા બળરામ સામા, યુધ કરે માંહો માંહે; શાવન શામળિયો વઢ, ત્યા જોતા સરખુ થાય. ૧૯ કાળ ભઇરવ કપાળ ભઇરવ. તે ક્ષણ ભઇરવ સાર; સંહાર ભઇર ક્રોધ ભઇરવ. દંભ ભાઇરવનો માર. ૨૦ ઉગ્રસેનન વીરસેન ને, સુરસેન કહેવાય; આપ આ ણા ભેરૂ લેઇને યુધ કરે રણમાંય. ૨૧ કુતવરમાને, સતધનવા સત્રાજીત બળિયા જેહ; સત્રાજીતને મંત્રજીત યુદ્ધ કરેછે તેહ. ૨૨ ભુત પરેપતપીશાચ વતંર ડાકણ વળગે ચુસે; અવળા પગ જેન ચુડેલ કહીએ, રૂધાર સહુનુ ચુસે. ૨૩ કરન હેરા મારના ભાલા વાગ ભચ, તરવારયોના ધારારે કોના, નાક વાઢયાં કસ.. ૨૪ કોઇન અવસાતા ઠીધા, હાથ તણી લપડાક, કોઇને મારયા વાટુ પાની; ભોંગળને ભડાકે ૨૫ જાદવ કેરા મારથી. બહુ ઓળાએ ઘાલ્યા જાય, કોને રણમાં રોળીયા તે થરથર ધ્રુજે કાય. ૨૬ પરીઘ ત્રિશુળ તુંબર ફરશી હસ્તનાળ છુરે સરસડાટ, ગડગડાટુ ગોળા પડે, થાય બહુ ખડખડાટ. ૨૭ હસ્તી ચર્મને માંસની. બ પાળ બંધન થઇ, સાગર શું સંગમ મળયો, એમ શોહણીત પુરના સરીતા વહી. ૨૮ પાડુ રોગને હઇયાહોડા, ભગંદર કેરી જાત, વરષ નારૂને પાઠુ કહીયે; કરણ યુલ્ય સનેપાત. ૨૯ રોગતણો માર બહુ દેખી; જાદવ નાશી જાય; રોગના વરસાદથી કોને ઉભુ નવ રહેવાય, ૩૦ રોગના વરસાદથી, ચઢી હરિને રીસ; તાવની ટોળા બાંધીને, છેદવા માંડયાં શીશ, ૩૧ તાવ વાણિ બોલિયા, રહેવાનો આપો હામ; તમે મુજને પદા કરિને, કય; મારો ભગવાન. ૩૨ પાપી તમે મરત્યુ લોકના; માનાલાના લ્યો પ્રાણ; તાવ કહ એ કથા સાંભળો હરિહર કેરૂ જ્ઞાન. ૬૩ મહારાજ ત્યાં એમ નહિ જઇયે, સાંભળો અશરણ શરણ; ચઇતર માસમાં સાંભળે, જે કોઇ આખાહરણ. ૩૪ તેની સ્વપનંતરમાં જાસો તો, છદિ નાંખિશ શિશ; તાવનિ વાણિ સાભળીને, બોલાયાં જુગદીશ ૩૫ ઓખાહરણ જે સાંભળે, મનભાવ કરિને જેહ: તેને પિડે તો મારી નાંખુ, એમાં નહિં સંદેહ. ૩૬ તાવ કહ એકવાર શાંભળે તે વરસમાં નવ જાવુ બ વાર જે સાભળે તેને દિઠેથી નાશી જાઉ. ૩૭ ત્રણવાર જે સાભળાં અસાર તમારૂ જ્ઞાન; તેને જનમ માંહે નવ પિડું, તરે. સાંભળો કહુ રાય;

ઓખાહરણ જે સાંભળે, તેનું નવ લઇએ નાસ; કાલ લઇને સંચરયો, ગયો કઇલાશ ધામ. ૩૯ શુકદેવ કહે પરિક્ષતને, તમે સાંભળો કહુ રાય; વળતી ભાથા લીધિયા. કઇલાશ કેરે રાય. ૪૦ શાસ્ત્ર એવાં કહાડિયાં, તેનો કોઇ ન પામે પાર; ઇશને જુગદીશ વઢતાં, કોઇ ન પામે ન હાર; ૪૧ વજરશાસ્ત્ર ત્યાં મેલિયું, પોતે શ્રી ત્રીપુરાર; ત્યારે મોહાસ્ત્ર મેલીયું, સામા રહિ દેવ મોર. ૪૨ નાગાસ્ત્ર ત્યાં મેલીયું સામા રહી ઉભીયા ઇશ; ગરૂડાસ્ત્ર ત્યાં મેલીયું પોત શ્રી જુગદિશ. ૪૩ પરવાતાસ્ત્ર ત્યાં મેલીયું સામા રહિને શિવરાય; ત્યારે વાતાસ્ત્ર ત્યાં મેહેલીયું, તેનુ જોર કહયું નવ જાય. ૩૩ પછી સુદરશન કહાડીયું ક્રોધ કરી જુગદીશ, ત્યારે ત્રીશુળ તો લઇ રહયા, પોતે ઉભીયા ઇશ. ૪૫ એક લીધો પોઠીયો ને, એક લીધો ગરૂડ; ચાંચડીયે શીંગડીયે, વઢવા માંડ્યા અરૂડ. ૪૬ ત્રીશુળને સુદરશન વળગયા તે આવ્યાં અપટ થાય; ત્યાંથી તે ઉછળ્યાતે, આકાશ મારગ જાય. ૪૭ તેમાંથી અગની વરસે તે બ્રહ્માંડ બળી જાય; શેશનાગ ઊહકળવા લાગ્યો, ભાર નખમે ધરાય. ૪૮ રાઢ જઢને મુકવો, તેમાંથી થાય કલ્યાણ, હસચઢીને બ્રહ્માજી આવ્યા; વિચારીને જ્ઞાન ૫૦

રાગ ધનાશ્રી કડવા ૭૯

આ બેમાં કોને નહ્કુને, સાંભળો શીવ રાજ્છોડજી વીરોધને વેગળો મુકીને પુરૈજગતના કોડજી. ૧ શંકર કહે છે કૃષ્ણને, તમે ક્યારઆવ્યા ભગવાનજી; હરીહરી બે કોટે વળગયા, લીધુ ઝાઝુ માનજી. ૨ શીવે કૃશણને તાળા મારી; ઓહયાની વીવેકજી, વઢનારા તો કોઇક હશે પણ આપણ એકના એકજી. ૩ કૃષ્ણે ચક્રને પાછું લાધું શીવે લીધું ત્રીશુળજી; બ્રહ્માએ આવી સમાધાન કીધું, થયુ પ્રશ્નવાનું શુભજી. ૪ શીવે લઇને પાસે તેડયો, શોણીતપુરનો નાથજી; અહ્યા તુજને ભુજ આપ્યા માટે વઢવા આવ્યો મુજ સાથજી. ૫ વળી હોંશ હોય તો યુધ્ધ કરો. સામળીયાની સાથજી; મદ મત્સર અહંકારથી મેં, ખોયા હજાર હાથજી બાણાસુર કહે હવે વઢુ તો, છેદે મારૂ શારાજી; બાણવળતા ચરણ ચાલ્યો, ભળો ઊભીયા ઇશજી વલણ. મેં ખોયા હાથ હજારને હવે શીર છેદાવું રે જેમ તેમ કરીને જાન તેડાવો, પછી કન્યાને પરણાવું રે. ૮

રાગ સોહીણી કડવાં ૮૦

હરિહર બ્રહ્મા તમે મળ્યા, દુખ ભાગીયાંરે, ત્યારે દાનવનું શું જોર મળ્યા મન માનીયારે ૧ બ્રહ્મા વીસ્ણુ ત્રણુ એક છે, દુખ ભાગીયારે, તેમાં ને વઢવાઢ મળ્યા. ૨ શાવે બાણ કુસણને નમાવિયો દુઃખ શરીર કુસણે ફેરવ્યો હાથ. મળયા ૩ કાપ્યા કરના પીડા મટી. દુખ જયારે પ્રસન થયા જદુનાથ. મળ્યા. ૪ હવે ગરૂડને દ્વારિકાં મોકલો, દુખી તેડાવો સઘળો પરીવાર મળયા, ૫ સાળ સહસ્ત્ર એકસો આઠ પટરાણીઓ, દુખ તેનો તેડાવો પરીવાર, મળયા ૬ ગરૂડ પહોત્યો,

દ્વારીકાં, હુખ તેડવા જાદવની નાર. મળયા તેડી છપન્ન કરોડની માનન, હુ
ખ; તમો તેડા સઉ પરિવાર મળ્યા ૮ તે ગરૂડ ઉપર સઉએ ચઢયાં હુઃખ; ત્યા
રે ગરૂડની પાંખ ભરાખ, માળ્યા. ૯ તેડી શોણીતપુરમાં આવાયાં, હુખ; આવી
જાદવના સરવે નાર. મળયા ૧૦ જાનીવાસ આપ્યા મન માયારે હુખ. તમાં ઉ
તરયા છપન કરોડ; મળયા મન માનીયારે ૧૧ રાગ ધોળ કડવાં ૮૧

પારવતિને પિયરનાં નોતરડાંરે. બેસણાં તો રૂડાં લાવજો પાથરણાંરે; તેડ
વોને ઉડા ચાચળ અણાચળરે, તેડાવોને નિર્મળાજળ પિનાચળરે વર રાયને તા
વખ શેળા થાયરે વન રાયને પાઠી ત્યા ચોળાયરે. રાગ ગુજરી કડવાં ૮૨

કૃસ્ણ કેરી ધરણી નીદ્રા નવ પોઢશોરે, અનરૂધન તે લઇ સંચરો; રૂક્ષ્મણી
જાગજોરે બળભદ્ર કેરી ધરણી નિંદ્રા નવ પોઢશોરે. અનિરૂધને તે લઇ સંચરે;
રેવંતા જાગજોરે. વાસુદેવ કેરી ધરણી નીંદરા નવ પોઢશોરે, અનિરૂધને તે લ
ઇ સંચરો; દેવકી જાગજોરે પ્રદયુમન કેરી ધરણી નીંદરા નવ પોઢશોરે અનિરૂ-
ધને તે લઇ સંચરે; રૂતુમતી જાગજોરે. મહાદેવ કેરી ધરણી નીંદરા નવપોઢશો
રે; અનીરૂધને તે લઇ સંચરે, રૂતુમતી જાગજો. મહાદેવ કેરી ધરણી નીંદરાનવ
પોઢશોરે; ઓખાબાઇને તે લઇ સંચરો; પારવતી જાગજોરે, ગણપતી કેરી ધ
રણી નીંદરા નવ પોઢશોરે, ઓખાબાઇને તે લઇ સંચરો; બુધબુધ જાગજોરે. બ-
ણાસુર કેરા ધરણી નીંદરા નવ પોઢશોરે; ઓખાબાઇને તે લઇ સંચરે; બાણ
મતિ જાગજોરે. કુંભાંડ કેરિ ધરણી નીંદરા નવ પોઢશોરે, ઓખાબાઇને તે લ
ઇ સંચરે; રૂપસ્તુ જાગજોરે. રાગ ધોળ કડવાં ૮૩

હલહલ હાથણી શણગારીરે, હસ્તા ફરતી સોનાની અંબાડીરે; તેનાઉપર
બેતે વરજીની માડીરે સોનેરી કાર કસુંબલ સાડીરે; નાથ માથ મોડ ભમરી ય
ળો ઝળકેરે, સ્નેહકે વરને કરાવ્યુ સ્નાનરે; નની વીધના વસ્ત્ર પેહેરાવ્યા પ
રીધાનરે; કનક બેરખા પાચીયો બાજુબંધને. અનુપમ ઉપન્યો આનંદરે, મુ
ગટ મણીમય ધરયો અનિરૂધ શીશરે લળકે ઝળકે ઉદયજ જેવો દીશરે, કસ્તુ
રીનું તીલક કરયુ છે ભાલે વળતી તેને ટપકુ કરયુંછે ગોરે ગાલરે, હળીહળીય
રનો જશ બોલો બધા જનરે; જાદવ સહિત શોભેછે જુગજીવનરે, સાતપાચસે
પારી શ્રી ફળ અપાયરે. રાગ દેશા ઘોડલીનાં કડવાં. ૮૪

અનીહાંરે અનીરૂધની ઘોડલી, ટેક અંતરીક્ષથી ઘોડી ઉતરીરે, પુજીએ કુ
મકુમ ફુલ; ચંચળ ચરણે ચાલતીરે, એનું કોઇ ન કરી શકે મુલ. અનીરૂધ ની
ઘોડલી મોરડે મોતી જડયારે, હીરા જડીત્ર પલાણ; રત્ન જડત્ર જેનાં પેંગ
ડારે; તેના વેદ કરે છે વખાણ. અનીરૂધ અંગ જેનું અવનવું, ઝળકે તે ઝાક
ઝમાળ; ઝમકે જેમ વાજણીરે; તન કંઠેછે ઘુઘરમાળા, અનીરૂધ દેવ દાનવમા
નવારે, નેહ હરખ્યા તે સુંદર સ્યામ, થનક થનક ચાલતીરે; એનું પંચ કલ્યા

ણી છે નામ અનિરૂધ. ૪ રૂપવંતી ઘોડી ઉપરે, અનીરૂધ થયા અસ્વાર. પહીડે હળવે હાથિઆરે; ઉલટ અંગ ન માય; સુરિનર મુનિજન વારણેરે; આગળ ઈંદ્ર રહયા છડિદાર, અનિરૂધ. ૬ સનકાદિક શિર છત્રધરેરે નારદ વેણાવાય; ચંદ્ર સુરજ બેઉ પેંગડેરે, આગળ વેદ બ્રહ્માય. અનિરૂદ્ધ. ૭ વાજાં છત્રીસ વાજતારે, નગર નગર અને પરદેશ; લોક સરવે જોવા મળ્યુ, શોણીત પુરના દેશ, અનિરૂધ ૮ રાયે નગર શોહરાવ્યુરે. શોહરાવિ છે વાટ; ધજા પતકા જળ હળેરે શોહરાવ્યા, શોણીતપુરનાં હાટ. અનિરૂધ ૯ દેવ સરવે ત્યાં આવિયારે, જસગોલ બંદિજન; જાચક કરે બહુ જાચનારે, જેને હરિ ટાળે નિરધન. અનિરૂધ ૧૦ ..મણુ દીવો કર રૂક્ષમણીરે લુણ ઉતારે બની ધીર; ગાન કરેછે અપછરારે, ત્યા..ા જોવા ઇછે જદુવિર. અનિરૂધ ૧૧ એવી શોભાએ વર આવિયારે, તોરણ થાય વર રાય; સાળી છાંટે છાટણારે, મળી માનુની મંગળ ગાય. અનિરૂધ ૧૨ ધુંસળ મુંસળ રવઇઓરે, સરિયો સંપટ ત્રાક; છડિ પીંડિ ઉતારતારે, વરનું તિલક તાણ્યું નાક. અનિરૂધ. ૧૩ તાચે અપસરા ઇંદ્રનીરે, નારદ તુંમર વાય મધુરી વેણા વાજતિરે, એવો આનંદ ઓછવ થાય. અનિરૂદ્ધ ૧૪ પુંખવા આવી પ્રેમદાર, માથે મહ્યો મોડ; રામણ દીવો જળ હળેરે, રૂક્ષમણિએ વાહ્યો મોડ અનિરૂધ્ધ ૧૫ ગળે ચાર ધાલિ તાણિઆરે, આવ્યા છે માંહરા માંય; આડા સુપડ દેવરાવિયારે, ત્યાં વરત્યો જેજેકાર. અનિરૂધ. ૧૬ ઘોડી ગાયને સાંભળે, તેને ગંગા કેરૂ સ્નાન; વાંઝિયો પામે પુત્રનેરે, નારધનીયો પામે ધન. ૨૦

રાગ ધોળ કડવા ૮૫

બાણાસુર પખાળે ચરણ, શોભા ઘણેરીરે; ત્યાંતો બાણમતી નામ વરૂણ શોભા ઘણેરી. ૧ ત્યાંતો પહેલુ મંગળ વરતાય, શોભા૦ પેહેલે મંગળ સોનાનાં દાન અપાય, શોભા૦ ૨ દાન લેછે કૃષ્ણનો સંતાન, શોભા૦ ત્યાંતો બીજું મંગળ વરતાય, શોભા૦ ૩ બીજે મંગળ ધેનુનાં દાન અપાય, શોભા૦ ત્યાંતોત્રિજુ મંગળ વરતાય. શોભા૦ ૪ ત્રીજે મંગળ હસ્તીનાં દાન અપાય, શોભા૦ દાન લેછે કૃષ્ણ તણા સંતાન શોભા૦ ત્યાંતો ચોથું મંગળ વરતાય, શોભા૦ ચોથે મંગળ કન્યાનાં દાન આપાય. શોભા૦ ત્યાંતો વરત્યાંછે મંગળ ચાર, શોભા૦ ૭ આપે ગરથ સહીત ભંડાર; શોભા૦ લાવે બાણમતી કંસાર શોભા૦ ત્યાંતો પીરસછે ચારવાર સોભા૦ ૮ ત્યાંતો આરોગે નરનાર, સોભા૦ ત્યાંતો દુધડે સ્નાન કરાવે, શોભા૦ ૯ ચાર શોભાગ્યવંતા કહેવરાવે શોભા૦ ૧૦ ઓખા અનિરૂધ પરણીને ઉઠયાં, શોભા૦ ત્યાંતો સોમૈયે મેરૂ તુઠયા; શોભા૦ ૧૦

રાગ પરજ કડવા ૮૬

બાણાસુર ગોરવ નોતરે; સૌકો સાથ શુરે; સાથે જમણુનિ શી રીત, હળધર ભ્રાતશું રે; શ્રી કૃષ્ણ પ્રધુમ્ન હળધર ભ્રાતશું રે; તમે ગોરવ વેળા પધારજો

સૈકો આવજો રે સાથે માણસની શી રીત, ગમે તેનેલાવજોરે; વેવાણો ઘરમાં ગઇ, જ્યાં વરની માવડીરે, નેને કુમ કુમ રોળ્યા પાય, જઈ પાયે પડીરે, અનિરૂધની માવડી બોલિયાં રીત અમારડીરે, તમારી પરઠણજેહ, મોનશુ ગોરડીરે; ાણમતિ બોલીયાં રીત, અમારડીરે. ગોરવમનાવિને ચાલયાં મન શું માલત હાલહાલ કરે રસોઇ રાંધણ ચાલતારે. જાન બહુ પ્રકારની ગણતાં કાંઇ ન ન જાુરે; કાંઇ વસ્તુ અનેક, ગણતાં સહુ કહુરે, જાદવ કરી જોડ, સઉકો સાથ શુરે; આવ્યા શ્રી કૃસ્ન માહારાજ, છપન કરોડશુરે. વેવાઇની વાત, કાંઇક રાં ભગીર;ભોજન કરવા ઠામ, જુગતીઓ ભલીરે. આજ્ઞા આપી રાય, સઉકો બેઠા થયારે; એતા સ્નાન કરી, મંદિરમાં ગયારે. સ્મરણ કીધું નાથનું, બેઠા સણેરે; નવ જોબનવંતિ નાર, નિકળી પીરસણેરે. આખલીયા તકીયા ઘણા,ઝરાને લોટડારે; માહે બેસણ બહુ વિવેક, દીસે રુડડારે. બાવન પરની થાળી, શોનાના વાડકારે; પીરસનારી પ્રમાણ, જમનારા લાડાકારે ખાડ પકવાનના મેવા. બહુ ઘણારે. પુરણને દુધપાક; સાકરીયા ચણારે, ગોટા ગળ્યા તડબુચ આંબા સાખશુરે પીસ્તાને અખરોડ, દાડમ દ્રાક્ષશુરે. તલ સાંકળા મોળા દહીથરાં, શેવ છુટ કળીરે; ખોબલે પીરસે ખાંડ, મરકી બેવડીર, ખાજાં જલેબીને વેડમી દળીયાં મશમશેરે; ઘેબરને મીઠીચુરમુ, જમતાં સાહ હસેરે. મગદળને મેસુર પેંડા લાવીયારે; પકવાન બીજા અનેક, લાખડસી ભાવીયારે, ભાત બંધનો રાંધિયો, માંહે ખાંડ ભેળીરે, ગવરીનાં તાવ્યા ઘી શેવો ગળ ગળિરે. સેવ ગળી કંસાર, પોળી પાતળીરે; શોકરની મીઠાશ. આણ્યા કચોળ ભરિરે જમવા બેઠી નાર, જાદવનિ આપડિરે. માલપુવાને મ ન, ગળિ ગલ પાપડિરે જમવા કેરિ જુગતી, રસ કાતળિરે, તેના ઉપર વણી, પોળિ છે પાતળિરે. આરિયાં તુરિયાંને શાક સમારીયાંરે; કાલેરાં કંકોડાં પંડોળાં એમ વઘારિયાંરે મુળા મોગરિ મેથી મંદિર આણીયાંરે. મગ મઠ ચોળાને ગવાર શીંગશું આણીયાંરે, ઝાઝે સરસીયે વઘાર્યાં બહુ હીંગશુરે, આરિયું કોળું વડીનાંરાયતા; તીખાં તમતમાંરે છમકાર્યાં બહુ છાશમાં રાખ્યાં છમછમાંરે, અથાણાં બહુ ભાતનાં કેરિ કે શુરે આદુલીંબુશરસિયે કરમદા રાઇશુરે શિતળ જળ ફેરવેને, તરસ્યા પિયેરે કોઢિયા ચલાણા માંહિઅથણાં લીયેરે, દાળ ભાત જમવ કઢાના સબડકોરે, તેના ઉપર સાદ. પાપડનો બરડકોરે, કમોદમાં કેશર ભેળી, સઉને જમેરે દાળ ચંપાનો છોડ આગમાં સહુ જમેરે: ધેનુની છાશો નીરમળ કુંવરનો કરમળારે, તેના ઉપર દહીને જીરાંલુણ, જમતા કહો ભલેરે, લવીંગ સોપારી એળચી પાન સમારીયાંરે બીડલે બાસઠ પાન સઉને આપીયાંરે સાજન હતું શ્રી કૃષ્ણનુ તે સરવે જમ્યું રે, ભણલા પ્રભુ રૂગનાથ એટલે વહાણું થયું. રાગ પહેરામણિનો કડવાં ૮૭

આપ્યું મુક્યું સરવે પોકર્યું, કન્યાને વળાવો, માહારા નવલા વેવાઈઓ રથ ગાડાં પામરીયો, સઉ જાદવને બધાવો માહરા નવલા વેવાઇઓ, પંચ વસ્ત્રને શણગાર તરે જમાઇને આપો; મહારા દક્ષીણનાં ચીર રાણીરૂક્ષમણીને આપોઃ માહારા જરી મુગટ લાલ દોશાલા જાદવને તમે આપો મહારા સાળુવર્ચોળાંને વાટ ઘણેરાં સતી સતભામાને આપો, માહારા નવલા વેવાઇઓ પાટણની પટોળી રાણી જાંબુવતીને આપો; માહાર

નરસા વેવાઇઓ, વસ્ત્ર પેહેરામણી પુરણ થઇ, હઇડે હરખ ન માયરે; કન્યા તેડી કરી, હવે કૃષ્ણ દ્વારિકાં જાયરે. રાગ વેરાડી કડવાં ૮૮—ઓખા ચાલી ચાહણ સર્વેસે વળાવા સચરી, ઓખા ઉભી રહે મળતી જા, માને વહાલી દીકરી કોઇ એકાવળ હાર, લાવે સોનાનાં સાંકળાં; કોઇ લાવે સોળ શણગાર; ઓખાબાઇને પહેરવા ઓખા તે વળતાં બોલીયાં, કહે બાઇરે ચિત્રલેખા ઓરી આવ્ય લાવ્ય વહિરે; અ સોનાનાં સાંકળાં બોલ્યાં બાઇરે, શું કરૂં સોનાનાં સાકળાં બોલ્યાં બાઇરે તારા ઓશીગણ થાઉં બોલ્યાં બાઇરે નિત નિત ગોમતીને રણછોડ, આવ્યાં નહિરે; ત્યાં હું સંભારજો બોલ્યાં બાઇરે એટલે પહોચ્યા મનના કોડ લાગ્યા વહીરે.

રાગ ઘોળની દેશી કડવાં ૮૯—ઓખાબાઇ તો સાસરીયે હવે જાયછે, મનની તે મળીને અગળ જાય રથ આગળ પછુ ત્યાં સીંચાયને; ઓખાબાઇને લાડ કચોળુ આપ ઓખા ને શીખામણ દે છે માયરે રાગ બીસાગ કડવાં ૯૦—સાસરીયાના સ નમાં તું ડાહી થજે દીકરી, હું તુજને શીખામણ દેઉં તે રખે જાતિ વિસરી. સાસરિયાના સાથમાં હળવે હળવે ચાલીએ; સાસરીયાના સાથમાં બોલે કુંપે વાત નકીજીએ. સાસરીયાના સાથમાં પર પુરૂષથી હશી તાળી ન લીજીએ સાસરીયાના સાથમાં સાસુને ગાળ ન દીજીએ. સાસરીના સાથમાં પીઉજી પરમેશ્વર જાણી પગ ધોઇ પિજીએ, રાગ ફુટાણાની ચાલ કડવાં ૯૧—આવ્યો દ્વારકાંનો ચોર, લાખેણી લાડી લઇ ગયોરે. જેણે વગડે ચારયાં ઢોર, લીધ શ્રી રાસ રમણ કીધાર લાગ હારેયો હારયો બાણાસુર રાય. કલ્યાણ રાય જીતીયારે, વેગ વહીને આવ્યા છે દ્વારકાં માંય. કેશવરાય જીતીયારે. રાણી રૂક્ષ્મણીએ વધાવી લીધા; ત્રીકમરાય જીતીયારે, તેતો પુરાણ પ્રસીદ્ધ ડીગસંભવ જીતીયારે. તેતો ગોતરજ આગળ જાય. કલ્યાણ જીતીયારે, બેનેના હાથ કાંકણ ચીકણું છોડાય કલ્યાણરાય જીતીયારે. રાગ ધોળ કડવાં ૯૨—તારા બાપના બાપ તેડાવ, છોગાળા દોરડો નવ છુટે; તારો કૃશ્ન વડવો તેડાવ, છબિલા દોરડો નવ છુટે માડી રૂક્ષ્મણી માત તેડાવ છ૦ તારો પ્રધ્યુમન તાત તેડાવ. છ૦ તારી રૂપામણી માત તેડાવ, છ૦ બ્રહ્માની વાળી ગાંઠ તે કેમ છુટી જાય છ૦ તારો બળભદ્ર કાકો તેડાવ છ૦ તારી રેવતી કાકી તેડાવ. છ૦ અનિરૂધે બાંધી ગાંઠ. દોરડો કેમ છુટે તારો બાણાસુર તાત તેડાવ હોં. તારી બાણરતી માત તેડાવ. હો. તારિ પારવતિ માત. હો. તારો ગણપતી ભ્રાત તેડાવ. હો, તારી શુભ્રમુખ ભોજાઇ તેડાવ હો ચિત્રલેખા ચોર તેડાવ હો ઓખા છોડે તે જાદવ જુવતિ ગાય, છબીલો દોરડો કેમ છુટે. બેડી તે થડ કરીને તે કેમ છુટી જાય છબીલો.

રાગ ધનાશ્રી કડવાં ૯૩—રીતભાત પરિપુરણ કરીને, ઉઠયા કૃશ્નના તનજી; નગર મંદીર વસવાને ત્યાં અરપ્યુરે ભાવનજી. એકવાર શ્રી કૃષ્ણે ઓખાને ખોળા માંહે બેસારીજી; માગવુ હોય તો માગી લેજે, તું છે વહુવર અમારીજી. મારા બાપને એક દિકરો, તમે આપો ભગવાનજી. ભગવાને આપ્યો દીકરો, તેનુ ગયાશુર નામજી. બાણાસુરનો ગયાસુર વંશ વધારણહારજી. કહી કથાને સંદેહ ભાંગ્યો, પરીક્ષત લાગુ પાયજી શ્રોતાવકતા સમજતા; કહે કવી કરજોડ; ભાવ ધરીને સઉ બોલજો જે જે રણછોડજી.

કડવાં ૯૪ ઇતી શ્રી ભગવતે મહા પુરાણે દશમસ્કંધે શ્રી શુકદેવ પરીક્ષત સંવાદે; પ્રેમાનંદ કૃત ઓખાહરણ. અચ્યુતં કેશવં રામનારાયણં. કૃશ્ન દામોદર વાસુદેવ હરે શ્રીધરં માધવં ગોપીકાવલ્લભં, જાનકી વીનાયક રામચંદ્ર ભજેત.

સમાપ્ત.